

บทที่ 3

ความเสมอภาคทางทรัพยากร: ข้อโต้แย้งและวิจารณ์

ทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของดอว์คิน ที่อธิบายไปในบทก่อนหน้านี้เป็นข้อโต้แย้ง และวิพากษ์วิจารณ์จากนักปรัชญาเสรีนิยมจำนวนหนึ่งซึ่งไม่เห็นด้วยกับการอ้างเหตุผลของเขา ข้อโต้แย้งของนักปรัชญาเหล่านี้ส่วนใหญ่วิเคราะห์ และวิจารณ์ปัญหาของทฤษฎีความเสมอภาคของดอว์คินออกมาคล้ายๆ กันคือ ทฤษฎีดังกล่าวขาดน้ำหนักที่น่าเชื่อถือ เพราะอ้างอิงตัวเองมากเกินไป (self-supporting) การแยกแยะต่างๆ ภายในทฤษฎีก็มีลักษณะที่สรุปเร็วและง่ายเกินไป จนมองข้ามความซับซ้อนโยงใยของบางประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอีกหลายประการ ซึ่งยังแก้ไม่ได้ในการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาความยุติธรรมในการจัดสรร ซึ่งฝ่ายที่วิจารณ์ดอว์คินเห็นว่าข้อจำกัดเหล่านี้ล้วนเป็นเหตุผลที่ทำให้ทฤษฎีความเสมอภาคของเขาไม่น่าสนใจเท่าที่ควร ในบทนี้จะกล่าวถึงข้อวิจารณ์เหล่านี้ เพื่อให้มองเห็นภาพรวมทั้งหมดของการวิพากษ์วิจารณ์ทฤษฎีความเสมอภาคของดอว์คินเท่าที่ดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน ก่อนจะไปถึงการวิจารณ์ในลักษณะเชื่อมโยงทฤษฎีของดอว์คินทั้งหมดของผู้เขียนเองในบทต่อไป

จากบทที่ผ่านมาเราพบว่า ทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของโรนัลด์ ดอว์คิน สนับสนุนการจัดสรรทรัพยากรใหม่เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ (redistribution) ข้อสรุปเช่นนี้ทำให้ดอว์คินมักถูกมองว่าเป็นนักปรัชญาเสรีนิยมเสมอภาคนิยม (egalitarianism) ที่มุ่งผลานคุณค่าของความเสมอภาคเข้ากับเสรีภาพแบบเดียวกับจอห์น รัสส์ ผู้เสนอทฤษฎีความยุติธรรมในฐานะความเที่ยงธรรม (Justice as Fairness) แต่เหตุผลและกระบวนการสู่ข้อสรุปเรื่องการชดเชยโดยรัฐของรัสส์และดอว์คินนั้นจริงๆ แล้วต่างกัน ความแตกต่างดังกล่าวทำให้ทั้งคู่ต้องเผชิญปัญหาที่แตกต่างกันในการให้หลักการแก่ทฤษฎีของตน รากเหง้าของปัญหาของดอว์คินเกิดจากที่ทฤษฎีของเขามุ่งตอบปัญหาของการจัดสรรที่โนซิคทิ้งไว้ ดอว์คินต้องการแสดงให้เห็นว่า เขาสามารถแสดงเหตุผลที่เหนือกว่าของรัสส์ในการตอบปัญหาว่า การชดเชยโดยรัฐเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจทำได้บนหลักการและเหตุผลแบบใดจึงไม่ผิดศีลธรรมแบบที่โนซิคอ้าง เป้าหมายตรงนี้ของดอว์คินทำให้เขาต้องยอมรับจุดยืนบางอย่างร่วมกับโนซิค แต่นั่นทำให้ทฤษฎีของเขาต้องประสบปัญหาในการไปสู่ข้อสรุปแบบเดียวกับรัสส์ ซึ่งมีจุดยืนที่อยู่คนละขั้วกับโนซิคอย่างชัดเจนตั้งแต่ต้น ความพยายามแก้ปัญหาเรื่องการจัดสรรของดอว์คินในแง่จึงมีลักษณะค่อนข้างขาดความชัดเจนในแง่ของจุดยืน ดอว์คินต้องการจะรวมเอาข้อดีจากทั้งทฤษฎีของรัสส์และทฤษฎีของโนซิคเข้าด้วยกันไว้ในทฤษฎีของเขา แต่กลับกลายเป็นว่าทฤษฎีของเขาถูกโต้แย้งได้จากผู้สนับสนุนของทั้งสองทฤษฎี

สาระสำคัญของบทนี้จะพิจารณาข้อโต้แย้งต่างๆ ต่อทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของดอร์คิน ข้อโต้แย้งเหล่านี้ส่วนใหญ่มุ่งโจมตีประเด็นเรื่องการเลือก (choice) ที่ดอร์คินใช้เป็นเหตุผลสำคัญในการสนับสนุนการชดเชยโดยรัฐแก่คนที่เสียเปรียบของสังคม เช่น คนพิการ และคนยากจนเพราะไร้พรสวรรค์ ท่าทีของผู้ที่โต้แย้งดอร์คินในประเด็นนี้ค่อนข้างมีความหลากหลาย อลิซาเบธ แอนเดอร์สัน (Elizabeth Anderson) และริชาร์ด อาร์เนสัน (Richard Arneson) ปฏิเสธว่า การจัดสรรที่เสมอภาคบนพื้นฐานของการเลือกอย่างอิสระเป็นไปได้และไม่ชอบธรรม การเลือกอย่างอิสระไม่ใช่เหตุผลที่เพียงพอของการจัดสรรที่ยุติธรรมและเสมอภาค และการจัดสรรบนพื้นฐานของเหตุผลดังกล่าว ไม่ได้สะท้อนการปฏิบัติต่อทุกคนในฐานะบุคคลเสมอภาคอย่างแท้จริง จี เอ โคเฮน (G. A. Cohen) เชื่อว่าการจัดสรรที่เสมอภาคบนพื้นฐานของการเลือกอย่างอิสระเป็นไปได้และชอบธรรม โคเฮนเห็นด้วยกับการใช้โมโนทัศน์เรื่องการเลือก (choice) เป็นพื้นฐานของการจัดสรรแบบที่ดอร์คินเสนอ แต่โต้แย้งว่าดอร์คินเข้าใจความหมายของการเลือกแคบไป ข้อโต้แย้งเหล่านี้โดยหลักๆ แล้วแม้จะมีแกนกลางอยู่ที่ประเด็นเรื่องการเลือก แต่บางข้อโต้แย้งก็สัมพันธ์กับมโนทัศน์อื่นๆ ที่ดอร์คินอธิบายไว้เช่น ทรัพยากร (resources) ความเป็นกลางของรัฐและหลักความเสมอภาคชนิดนามธรรม และจริยศาสตร์ส่วนบุคคลเกี่ยวกับชีวิตที่ดี การพิจารณาข้อโต้แย้งเหล่านี้จะเป็นภาพรวมจึงช่วยให้เรามองเห็นความเชื่อมโยงของมโนทัศน์ต่างๆ ที่ดอร์คินใช้ รวมทั้งมองเห็นว่าในการอ้างมโนทัศน์เหล่านี้ ดอร์คินมีวัตถุประสงค์อย่างไร ซึ่งจะทำให้การพิจารณาและประเมินทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของดอร์คินในระดับกว้างในบทความต่อไปมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งในการพิจารณาจะไม่ดูข้อโต้แย้งของนักปรัชญาคนใดเป็นรายบุคคล แต่จะพิจารณาว่าแต่ละมโนทัศน์ที่ดอร์คินใช้นั้นถูกโต้แย้งอย่างไรบ้างโดยนักปรัชญาเหล่านี้

ทรัพยากรกับการจัดสรรที่เสมอภาค

ความคิดเรื่องทรัพยากร (resources) เป็นแก่นสำคัญของทฤษฎีความเสมอภาคของดอร์คิน ที่ทำให้เขาสามารถแยกทฤษฎีความเสมอภาคแบบที่เขาเสนอออกจากทฤษฎีความเสมอภาคชนิดที่เน้นความเท่าเทียมทางสวัสดิการหรือความอยู่ดีมีสุข (welfare) ได้ ดอร์คินอธิบายว่าทฤษฎีความเสมอภาคของเขาเชื่อว่า กลไกหนึ่งของการจัดสรรปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียม “เมื่อ [กลไกนั้น] จัดสรรหรือถ่ายโอนทรัพยากรให้แก่คนเหล่านั้นกระทั่งไม่สามารถถ่ายโอนต่อไปได้ โดยทำให้ชุดของทรัพยากรที่แต่ละคนเท่าเทียมกันมากไปกว่านั้นแล้ว”⁸¹ ขณะที่ทฤษฎีความเสมอภาคชนิดหลังเชื่อว่า กลไกการจัดสรรนั้นปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมเมื่อมัน “จัดสรรหรือถ่ายโอน

⁸¹ Dworkin, Ronald. 1981. What is Equality? Part I: Equally of Welfare. In *Philosophy & Public Affairs*. p. 186

ทรัพยากรให้แก่ทุกคนกระทั่งไม่สามารถถ่ายโอนต่อไปได้โดยทำให้สวัสดิการของคนเหล่านั้นเท่ากัน
ไปมากกว่านั้นแล้ว”⁸² ทฤษฎีทั้งคู่จึงเชื่อในเป้าหมายที่ต่างกันของการจัดสรรที่เป็นธรรม และดอว์
คินเชื่อว่าทรัพยากรคือเป้าหมายที่เหนือกว่าสวัสดิการ การจะเข้าใจเหตุผลของดอว์คินตรงนี้เราต้อง
พิจารณาก่อนว่าทรัพยากรสำหรับเขาหมายถึงอะไร และมันมีความหมายอย่างไรสำหรับการจัดสรร
ที่เป็นธรรม

ทรัพยากรคืออะไร

ดอว์คินอธิบายความหมายของคำว่า “ทรัพยากร” ว่าหมายถึงทรัพย์สินที่บุคคลมี
อยู่ในครอบครองของตน⁸³ ต่อมาเขาเพิ่มเติมว่า “ทรัพยากร” ยังหมายถึงพลังกำลังทางร่างกายและ
จิตใจ เขาอ้างว่าพลังเหล่านี้ต้องถูกถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรที่แต่ละคนมี⁸⁴ “พลัง
กำลังที่คนมีคือทรัพยากรของเขา เนื่องจากมันถูกใช้ร่วมกับทรัพยากรที่เป็นวัตถุเพื่อสร้างสิ่งมีค่าบาง
อย่างขึ้นแก่ชีวิต พลังกำลังทางร่างกายจึงเป็นทรัพยากรสำหรับการบรรลุเป้าหมายนั้นในขณะที่
บุคลิกภาพรวมถึงความเชื่อที่บุคคลมีเกี่ยวกับสิ่งที่มีค่าแก่ชีวิตของตนไม่ใช่”⁸⁵ จากตรงนี้ดอว์คินสรุป
ว่า “คนซึ่งพิจารณาแต่กำเนิดเริ่มต้นด้วยทรัพยากรที่น้อยกว่าคนอื่น และจึงควรได้รับอนุญาตให้ไล่ตาม
คนอื่นได้ โดยการถ่ายโอนทรัพยากรมาให้แก่เขาก่อนสิ่งที่เหลืออยู่จะถูกนำออกขายในตลาดที่เสมอ
ภาค” อย่างไรก็ตาม ในภายหลังดอว์คินเหมือนกับจะปฏิเสธว่าประเด็นจริงๆ ไม่ได้อยู่ที่ว่าความพิจารณา
คือทรัพยากรหรือไม่ แต่อยู่ที่การ “กำหนดว่าการครอบครองเป็นเจ้าของทรัพยากรในรูปวัตถุนั้นควร
ถูกกำหนดโดยอิทธิพลของความแตกต่างในพลังกำลังทางร่างกายและจิตใจของแต่ละคนหรือไม่”⁸⁶

ทรัพยากรที่ดอว์คินอ้างถึงมีเฉพาะทรัพยากรหรือทรัพย์สินส่วนตัวเท่านั้น ดอว์คิน
อธิบายถึงทฤษฎีของเขาว่าเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับสิ่งที่แต่ละคนครอบครองเป็นทรัพย์สินส่วนตัว เขา
อ้างว่า “ความเสมอภาคทางทรัพยากรเป็นเรื่องของความเสมอภาคในทรัพยากรใดๆ ก็ตามที่บุคคล
ถือครองอย่างเป็นส่วนตัว”⁸⁷ “ทฤษฎีที่พูดถึงการจัดสรรอำนาจทางการเมือง อันรวมถึงอำนาจที่จะ
ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่เป็นสมบัติสาธารณะร่วมกันจึงเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ [ทฤษฎีของเขา] ไม่พูดถึง” ซึ่ง
ดอว์คินเองยอมรับว่า การแยกแยะเช่นนี้ฟังดูเหมือนไร้เหตุผล (arbitrary) เนื่องจาก “จากจุดยืนของ
ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่ครบเครื่อง ทรัพยากรสาธารณะที่คนหนึ่งมีส่วนเป็นเจ้าของยังหมายถึง

⁸² เรื่องเดียวกัน

⁸³ Dworkin, Ronald. 1981. What is Equality? Part II: Equality of Resources. In *Philosophy & Public Affairs*. p. 283

⁸⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 300

⁸⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 301

⁸⁶ เรื่องเดียวกัน

⁸⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 283

ทรัพยากรส่วนตัวของเขาด้วย บางคนซึ่งมีอำนาจครอบงำการตัดสินใจสาธารณะ ที่จะมีผลกำหนดว่าคุณภาพของอากาศที่เขาหรือเธอหายใจเข้าไปควรเป็นเช่นไรถือว่าร้ายวทรพยากรกว่าคนอื่นที่ไม่มีอำนาจเช่นนั้น.”⁸⁸ การพูดเช่นนี้เหมือนดอว์คินยอมรับว่าทฤษฎีการจัดสรรของเขาไม่ใช่ทฤษฎีที่ครบเครื่อง แต่หากเป็นเช่นนั้นก็น่าสงสัยเช่นกันว่าหากมีทฤษฎีการจัดสรรอื่นที่พูดถึงปัญหาเรื่องการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะเช่นอำนาจทางการเมือง อีกทั้งสามารถประเมินผลกระทบของมันต่อการจัดสรรทรัพยากรส่วนตัวได้ เหตุใดทฤษฎีของดอว์คินจึงยังคงเป็นทฤษฎีที่น่าสนใจอยู่ การยอมรับเช่นนี้ในแง่หนึ่งเท่ากับเป็นการยอมรับข้อจำกัดของทฤษฎีของดอว์คินเอง โดยเฉพาะเมื่อ ดอว์คินกล่าวว่า “ทฤษฎีเกี่ยวกับความเสมอภาคที่ครอบคลุมต้องหาทางเชื่อมโยงทรัพยากรส่วนบุคคลเข้ากับอำนาจทางการเมือง”⁸⁹

นอกจากนี้ ทฤษฎีการจัดสรรที่เสมอภาคของดอว์คินยังมีจุดอ่อนอีกข้อหนึ่งเมื่อมองจากประเด็นเรื่องทรัพยากรสาธารณะ ทรัพยากรสาธารณะ (publicly owned resources) ในความหมายที่คนส่วนใหญ่เข้าใจไม่ได้มีแต่เฉพาะอำนาจทางการเมือง ซึ่งไม่ใช่ทรัพยากรทางวัตถุ (material resources) เท่านั้น แต่ยังรวมถึงทรัพยากรทางวัตถุบางชนิดที่คนส่วนใหญ่สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ เช่น ถนนและสาธารณูปโภคอื่นๆ แต่ดอว์คินแทบจะไม่ได้พิจารณาถึงทรัพยากรสาธารณะชนิดนี้เลยในทฤษฎีของเขา⁹⁰ แลร์รี อเล็กซานเดอร์และไมมอน ชวาร์ซชิลด์วิจารณ์ดอว์คินในประเด็นนี้ว่า หากดอว์คินจำกัดทฤษฎีความเสมอภาคของเขาให้กล่าวถึงแต่เฉพาะทรัพยากรเพื่อตอบสนองการบริโภคส่วนบุคคล (แต่ไม่รวมทรัพยากรสาธารณะด้วยแล้ว) การจำกัดเช่นนั้น “ทำให้ทฤษฎีดังกล่าวขาดความน่าสนใจ (ไม่สอดคล้องในตัวเอง เมื่อคิดถึงความสำคัญที่ดอว์คินให้กับสถาบันที่มีไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันอย่างตลาดประกันภัย)”⁹¹ เหตุผลของอเล็กซานเดอร์ในการวิจารณ์ดอว์คินเรื่องนี้คือ เขาเชื่อว่า คำอธิบายเรื่องการจัดสรรโดยตลาดประมุขของ ดอว์คินผิดพลาดดอว์คินอ้างว่า การจัดสรรโดยตลาดดังกล่าวสามารถตอบสนองความพอใจของทุกคนได้อย่างเท่าเทียมกันเพราะให้อิสระแก่ทุกคนที่จะเลือกทรัพยากรที่ตนต้องการ และจึงไม่ขาดความยุติธรรมหากมองจากจุดยืนของใครเลยเนื่องจากทุกคนมีโอกาสเลือกสิ่งทีตนต้องการได้อย่างเท่าๆ กันในตลาดประมุข แต่ดอว์คินไม่ได้พิจารณาถึง “ความพอใจภายนอก” (external preferences) หรือความพอใจของบางคนที่ส่งผลกระทบกับการเลือกคนอื่น อเล็กซานเดอร์และชวาร์ซชิลด์อ้างว่าอาจมีบางคนในตลาดประมุขที่ต้องการกลับแก่งคนอื่นที่ตนไม่ชอบหน้า โดยรวมกลุ่มกันเพื่อตัดโอกาสคน

⁸⁸ เรื่องเดียวกัน หน้า 283

⁸⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 283

⁹⁰ Alexander, Larry & Schwarzschild, Maimon. 1987. Liberalism, Neutrality, and Equality of Welfare VS. Equality of Resources. In Philosophy & Public Affairs. No. 4 p. 94

⁹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 95

เหล่านั้นไม่ให้ประมูลในสิ่งที่พวกเขาต้องการ⁹² และเนื่องจากคนจำนวนมากว่าย่อมมีอำนาจ (เปลือกหอย) ที่จะประมูลมากกว่า โอกาสที่จะแก่งล้มสำเร็จจึงมีมาก ความพอใจชนิดนี้ถ้ามีอยู่ย่อมไม่เป็นธรรมกับคนที่ถูกถ่มถ้ำ และเท่ากับคนเหล่านั้นไม่ได้มีโอกาสเลือกจริงๆ ในตลาดประมูล ตลาดประมูลของดอร์คินจึงล้มเหลวเพราะไม่ได้ยุติธรรมจริงแบบที่ดอร์คินอ้าง ซึ่งอเล็กซานเดอร์และชวาร์ซชิลด์อ้างว่า ดอร์คินเองคงไม่ยอมรับว่าความพอใจชนิดนี้เป็นไปได้ในตลาดประมูล แต่ในการปฏิเสธรูปแบบนี้ได้หมายถึงดอร์คินต้องปฏิเสธด้วยว่า การรวมกลุ่ม กันประมูล (aggregation of bids) มีไม่ได้⁹³ เพราะหากตลาดประมูลยินยอมให้คนที่มีความพอใจแบบเดียวกันรวมกลุ่มกันประมูลบางสิ่งแข่งกับคนอื่นที่มีความพอใจต่างจากตนได้ ปัญหาความพอใจภายนอกก็สามารถเกิดขึ้นได้ คนที่พอใจสิ่งเดียวกันอาจหันมาร่วมมือกันประมูลบางสิ่งแข่งกับคนอื่นที่มีความพอใจแบบอื่น และคนกลุ่มใหญ่กว่าก็มีโอกาสชนะในการประมูลมากกว่า เว้นเสียแต่ดอร์คินจะอ้างเหตุผลบางอย่างที่อธิบายว่า เหตุใดคนในตลาดประมูลจึงมีแรงจูงใจที่จะไม่ถ่มถ้ำใคร หรือใช้จำนวนคนที่มากกว่ามาเป็นข้อได้เปรียบสำหรับตนในการแข่งกันประมูลทรัพยากรแม้ว่ามีความเป็นไปได้ที่จะทำเช่นนั้นก็ตาม (ซึ่งในภายหลังเราจะพบว่าดอร์คินอ้างจริยศาสตร์ส่วนตัวที่คนในตลาดประมูลและตลาดประกันภัยมีเพื่อยืนยันว่าคนเหล่านี้สนใจแต่ผลประโยชน์ของตน และไม่มีแรงจูงใจที่จะถ่มถ้ำคนอื่นจริง) ซึ่งอเล็กซานเดอร์อ้างว่า หากดอร์คินหาทางออกโดยอ้างว่าคนจะสนใจแต่ประโยชน์ส่วนตัวของตนเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาของการรวมกลุ่มประมูล เท่ากับเขาเปิดโอกาสที่ทฤษฎีของตนจะสามารถใช้อธิบายประเด็นเรื่องการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะ (public goods) เช่น อากาศบริสุทธิ์, ทัศนียภาพที่สวยงามและสิทธิในการทำกิจกรรมต่างๆ ความเสี่ยงตลอดจนหน้าที่บางอย่างทางสังคมได้เป็นผลทฤษฎีของเขาคับแคบและใช้อธิบายได้น้อยมากเกี่ยวกับปัญหาที่แท้จริงของการจัดสรรทรัพยากรซึ่งครั้งหนึ่งคือปัญหาของการจัดสรรสมบัติสาธารณะสำหรับใช้ร่วมกัน⁹⁴ และนั่นทำให้ดอร์คินไม่อาจปฏิเสธการรวมกลุ่มเพื่อประมูลของคนในตลาดประมูลได้อย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด แต่ขณะเดียวกันเขาก็ต้องยอมรับว่าเป็นไปได้ที่บางคนอาจถูกทำร้ายโดยความพอใจภายนอกของผู้ร่วมประมูลคนอื่นๆ ซึ่งหมายความว่า การจัดสรรโดยตลาดประมูลไม่เป็นธรรม เพราะไม่ตอบสนองแก่หน้าที่ความอริยธรรมที่ครอบคลุมทุกคนเหมือนกัน

เราอาจถามดอร์คินด้วยคำถามเดียวกันว่า การจัดสรรของเขามีท่าที่เช่นไรต่อปัญหาเรื่องทรัพยากรสาธารณะ? ในงานเขียน What is Equality? Part II: Equality of Resources ดอร์คินกล่าวถึงทรัพยากรชนิดนี้น้อยมาก มีเพียงส่วนเดียวที่เขาพิจารณาผ่านเหตุผลเรื่องพันธนาการที่เกิดกับคนมีพรสวรรค์สูง (slavery of the talented) ที่ดอร์คินใช้เพื่อชี้ให้เห็นว่าทฤษฎี

⁹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 92

⁹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 93

⁹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 94

ความเสมอภาคของเขาต่างจากทฤษฎีที่มุ่งจัดความแตกต่างทุกอย่างระหว่างบุคคล ดอว์กินไม่ต้องการให้ทฤษฎีของเขาถูกเข้าใจว่าปฏิบัติต่อทักษะ หรือความสามารถพิเศษที่คนมี ในฐานะของสาธารณะแบบเดียวกับทฤษฎีของมาร์กซ์หรือทฤษฎีของรอลส์ เขาอ้างว่าการปฏิบัติต่อพรสวรรค์ของคนพิเศษเช่นนั้นไม่ชอบธรรม มันจะนำไปสู่พันธนาการของคนมีพรสวรรค์ พันธนาการดังกล่าวเกิดขึ้นได้เนื่องจาก 1) ถ้าพรสวรรค์ถูกนำออกขายทอดตลาด คนส่วนใหญ่จะตั้งราคาประมูลพรสวรรค์ต่างๆ ไว้มากเนื่องจากเห็นคุณค่าของมัน ดังนั้น 2) บุคคลที่เป็นเจ้าของพรสวรรค์ย่อมถูกบังคับให้ต้องทุ่มเทสิ่งที่มีเพื่อเอาชนะคนอื่นและประมูลพรสวรรค์ของตนกลับคืนมาเป็นของตน แต่การทำเช่นนั้นจะทำให้เขาเหลือทรัพยากรเพื่อทำอย่างอื่นที่เขาต้องการน้อยลง และจึงมีทางเลือกน้อยลงในการใช้ชีวิต เนื่องจากต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ทำในสิ่งที่เขาต้องทำแม้ว่าจะไม่ชอบ เพื่อชดเชยทรัพยากรส่วนที่สูญเสียไป และดอว์กินเห็นว่าสิ่งนี้คือพันธนาการต่อชีวิตของเขา⁹⁵ ซึ่งดอว์กินอ้างว่าเขาไม่ได้ปฏิเสธการปฏิบัติเช่นนี้ต่อคนมีพรสวรรค์ เพราะถือว่าบุคคลแต่ละคนเป็นเจ้าของร่างกายและแรงงานของตนแบบทฤษฎีตลาดเสรีเช่น ทฤษฎีของจอห์น ล็อก⁹⁶ ดอว์กินเห็นว่าทฤษฎีชนิดหลังนี้ผิดเนื่องจากมันไม่ตอบสนองเกณฑ์ของการจัดสรรที่ยุติธรรมทางทรัพยากร เหตุผลจริงๆ ที่ดอว์กินใช้ปฏิเสธการปฏิบัติต่อพรสวรรค์ที่บางคนมีในฐานะของที่ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน เขาอ้างว่าเป็นเพราะการจัดสรรที่เป็นธรรมเรียกร้องว่า การจัดสรรต้องไม่สนองตอบหรือสะท้อนสิ่งที่บุคคลได้ติดตัวมาที่เขาไม่ได้เลือก (endowment) ทั้งสำหรับคนที่โชคดีมีพรสวรรค์ติดตัวมามาก หรือคนที่โชคร้ายมีพรสวรรค์ติดตัวมาน้อยก็ตาม การจัดสรรที่ละเมิดเงื่อนไขนี้ไม่สนองตอบเกณฑ์ความอิจฉา ซึ่งเป็นเกณฑ์ส่วนบุคคล และครอบคลุมความพอใจของคนทั้งหมด หากมีใครคนใดคนหนึ่งไม่พอใจกับผลการจัดสรรเกณฑ์ดังกล่าวย่อมไม่ถูกสนองตอบ คนแต่ละคนจึงเป็นคนตัดสินใจสำหรับตนเองว่าการจัดสรรหนึ่งยุติธรรมหรือไม่ ดอว์กินเห็นว่าคนมีพรสวรรค์ที่ถูกปฏิบัติราวกับพรสวรรค์ของเขาเป็นสมบัติสาธารณะจะไม่ยอมรับการจัดสรรเช่นนี้เพราะมันทำให้ชีวิตของเขาเสียเปรียบคนอื่น ๆ ในแง่ของทรัพยากร และ

⁹⁵ Dworkin, Ronald. 1981. What is Equality? Part II: Equality of Resources. In *Philosophy & Public Affairs*. pp. 311-312

⁹⁶ John Lock อ้างว่า “มนุษย์ทุกคนเป็นเจ้าของร่างกายของเขาเอง” ดังนั้น “แรงงานจากร่างกายของเขา และงานจากมือของเขาที่ผลิตขึ้น เราอาจกล่าวได้ว่าคือของเขาอย่างเหมาะสมแล้ว” ทฤษฎีกรรมสิทธิ์ของล็อก (Labor Theory of Acquisition) เริ่มจากสมมติฐานที่ว่ามนุษย์ในสภาวะธรรมชาติมีสิทธิตามธรรมชาติที่พระเจ้ามอบให้เหนือชีวิตของตน เป็นเจ้าของตนเองและแรงงานของตน จากตรงนี้จึงให้กำเนิดแก่กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตามมา เพราะมนุษย์สามารถอ้างจากสิทธิดังกล่าวเพื่อจะเข้าครอบครองสินค้าบางอย่างที่มีอยู่ในสาธารณะ (common stock) มาเป็นของตนโดยอาศัยการผสมแรงงานเข้าไปในทรัพยากรเหล่านั้นที่ก่อนหน้านี้ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อให้ทรัพยากรนั้นหลุดออกจากสภาวะธรรมชาติและตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเขาโดยชอบธรรม ดู Locke. 1963. *The Second Treatise of Government*. *Two Treatises of Government*. Peter Laslett (ed.), pp 305-477. Cambridge.

ทำให้การจัดสรรเช่นนั้นขาดความยุติธรรม ซึ่งเหตุผลของดอว์คินที่ให้ตรงนี้ยังไม่บอกชัดเจนเกี่ยวกับท่าทีของเขาต่อคำถามที่อเล็กซานเดอร์และชวาร์ทซ์ซิดถาม แต่ก็ชี้ให้เห็นว่าดอว์คินมองการจัดสรรของเขาเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล ((individualistic) ค่อนข้างมาก กระทั่งความพอใจที่คนนำเข้าสู่ตลาดประมูล ดอว์คินก็ยังเน้นว่าต้องเป็นความพอใจส่วนบุคคลที่สัมพันธ์กับความต้องการ แผนการ และเป้าหมายชีวิตของแต่ละคนมี ซึ่งไม่ละเมิดความต้องการ แผนการและเป้าหมายของคนอื่นๆ ซึ่งการอ้างเช่นนี้ทำให้ดอว์คินเสี่ยงไม่ได้ที่ต้องเผชิญกับข้อโต้แย้งเรื่องความคับแคบและใช้ได้จำกัดของทฤษฎีของเขา เพราะในการพูดถึงความพอใจส่วนบุคคล (personal preferences) สิ่งที่ดอว์คินตัดทิ้งไปคือความพอใจที่บุคคลมีเกี่ยวกับสิ่งภายนอกตัวรวมถึงความพอใจทางการเมืองที่การสนองตอบความพอใจเหล่านี้อาจทำให้ต้องกระทวิตชีวิตของคนอื่น แต่เราก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าทรัพยากรสาธารณะเกี่ยวข้องกับความพอใจชนิดหลังที่ส่งผลกระทบต่อความพอใจส่วนบุคคลไม่ทางใดก็ทางหนึ่งเสมอ

อีกที่หนึ่งที่ดอว์คินพิจารณาเรื่องทรัพยากรสาธารณะคือในงานเขียน *The Place of Liberty* เมื่อเขาอภิปรายหลักแห่งเสรีภาพที่อ้างว่ารัฐต้องดูแลเพื่อให้แน่ใจว่าทรัพยากรที่ถูกนำออกประมูลในตลาดประมูลอยู่ในรูปที่เป็นนามธรรมที่สุด (Principle of Abstraction) ในที่นี้ดูเหมือนดอว์คินยอมรับว่าการร่วมมือประมูล (aggregation of bids) เป็นไปได้ในตลาดประมูล แต่ต้องมีเงื่อนไขว่าราคาของสิ่งที่ถูกประมูลต้องสะท้อนราคาที่ดินจะถูกประมูลโดยคนแต่ละคน ไม่ใช่คนทั้งกลุ่ม เขายกตัวอย่างคนกลุ่มหนึ่งที่ร่วมกันประมูลที่ดินเพื่อทำเป็นสนามกีฬา ซึ่งดอว์คินอ้างว่า ราคาที่ยุติธรรมของที่ดินแปลงดังกล่าวต้องถูกกำหนดจากราคาของมันเมื่อถูกนำออกขายเป็นแปลงย่อยๆ หลายแปลงรวมกัน แต่ไม่ใช่จากราคาของที่ดินแปลงใหญ่เพียงแปลงเดียว เหตุผลของเขาคือ หากที่ดินแปลงดังกล่าวถูกนำออกประมูลในรูปที่ดินแปลงใหญ่ ซึ่งไม่เหมาะจะใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น นอกจากสร้างสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่เช่นสนามกีฬา คนที่จะประมูลซื้อที่ดินแปลงดังกล่าวไปย่อมมีน้อย เพราะมันมีประโยชน์ใช้สอยที่จำกัด และเมื่อการแข่งขันไม่สูงนัก ราคาที่ดินย่อมต่ำกว่าถ้ามันถูกนำออกขายเป็นแปลงย่อยๆ หลายๆ แปลงซึ่งใช้ประโยชน์ได้หลายทางกว่า⁹⁷ เหตุผลของดอว์คินตรงนี้ชี้ให้เห็นว่า สิ่งที่เขาปฏิเสธนั้นไม่ใช่ความคิดเรื่องการรวมกลุ่มประมูล การรวมกลุ่มประมูลไม่จำเป็นต้องตัดโอกาสของใคร หากมีหลักประกันว่าไม่มีใครถูกทำให้ได้เปรียบหรือเสียเปรียบในการประมูล เหตุผลเดียวที่การรวมกลุ่มประมูลจะทำไม่ได้ก็คือหากมันมีผลบิดเบือนต้นทุนค่าเสียโอกาสของใครบางคน เช่นในกรณีที่ดินแปลงใหญ่ไม่ถูกแบ่งขายเป็นแปลงย่อยที่เขากล่าวถึงนั่นเอง

อเล็กซานเดอร์และชวาร์ทซ์ซิดไม่สนใจประเด็นเรื่องค่าเสียโอกาส ปัญหาที่เขาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการรวมกลุ่มประมูลเป็นคนละปัญหาที่ดอว์คินพิจารณา อเล็กซานเดอร์ถาม

⁹⁷ Dworkin, Ronald. 1987. *The Place of Liberty*. In *Iowa Law Review* pp. 25, 27

ว่าหากการรวมกลุ่มประมุขเป็นไปได้ 1) จะแน่ใจได้อย่างไรว่าปัญหาความพอใจภายนอกจะไม่เกิดขึ้น และ 2) ปัญหาดังกล่าวอาจนำไปสู่การที่คนบางคนถูกปิดโอกาสที่จะประมุขสิ่งที่เขาต้องการหรือสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของเขา เนื่องจากคนอื่นประมุขสิ่งนั้นไปจนหมดแล้ว⁹⁸ ประเด็นของเขาจึงอยู่ที่ว่า หากบางคนถูกกั้นกั้นไม่ให้มีโอกาสประมุขสิ่งที่เขาต้องการทั้งที่สิ่งนั้นจำเป็นสำหรับเขา ตลาดประมุขยอมไม่ได้เป็นพื้นที่ที่คนอิสระสามารถเลือกว่าตนจะได้รับอะไรจากการจัดสรรจริงแบบที่ดอว์คินอ้าง ตลาดประมุขจึงไม่อาจเป็นตัวแทนของการจัดสรรที่ยุติธรรมได้สำหรับดอว์คินเขาเชื่อว่ามีเหตุผลอันชอบธรรมที่คนอิสระในตลาดประมุขจะไม่ร่วมมือกันกั้นกั้นคนอื่นด้วยเจตนาร้าย แต่ยอมรับว่าเป็นไปได้ที่คนอาจมีความต้องการต่างกัน ซึ่งทำให้การแข่งขันประมุขทรัพยากรมีความเข้มข้นและการรวมกลุ่มกันประมุขเกิดขึ้นได้ แต่ในแง่นี้ เราจะเห็นว่าดอว์คินให้ความสำคัญกับราคาที่สัมพันธ์กับต้นทุนค่าเสียโอกาสเท่านั้น ในการพิจารณาเรื่องทรัพยากรสาธารณะ ขณะที่อเล็กซานเดอร์มองเลยไปถึงผลที่ร้ายแรงกว่าคือ บางคนที่ร่างกายผิดปกติอาจต้องอดอยากจนตาย เพราะไม่สามารถประมุขอาหารที่ตนบริโภคได้ซึ่งเพียงไม่กี่ชนิดในโลกเพราะสาเหตุจากความพอใจของผู้อื่น สถานการณ์ที่อเล็กซานเดอร์ยกมาอาจฟังดูรุนแรงเกินไป แต่ก็ยังเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ปัญหาที่อเล็กซานเดอร์ยกมาได้แย้งดอว์คินจึงไม่ใช่ปัญหาที่ไม่น่ารับฟัง และก็เป็นปัญหาที่ทฤษฎีของดอว์คินตอบไม่ได้เช่นกันเพราะการตอบปัญหานั้นทำให้ทฤษฎีของเขาต้องก้าวไปไกลกว่าการเป็นทฤษฎีว่าด้วยการถือครองทรัพยากรส่วนตัว ซึ่งเป็นสิ่งที่ดอว์คินเองไม่ปรารถนา แต่ปัญหาดังกล่าวชี้ไปที่ความจริงที่ว่า การจัดสรรอาจต้องมีเกณฑ์อื่นไว้สำหรับประเมินนอกจากเกณฑ์ความอิจฉา เพื่อเป็นหลักประกันว่ามันสามารถตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของทุกคนได้ครบถ้วนก่อนที่จะไปถึงการตอบสนองความพอใจหรือรสนิยมราคาแพงที่บางคนมี ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญรองลงมา

อีกปัญหาหนึ่งของการให้ความหมายแก่ “ทรัพยากร” ของดอว์คินคือ เขาดูเหมือนอ้างว่า ทรัพยากรไม่เพียงเป็น ”เป้าหมาย” ของการจัดสรรที่เสมอภาคเท่านั้น แต่ยังเป็น ”เงื่อนไข” ที่ทำให้การจัดสรรที่เสมอภาคเป็นไปได้ด้วย ตัวอย่างที่ชัดเจนคือกรณีของความพิการ ที่ดอว์คินอ้างว่าเป็นกรณีที่มีการจัดสรรที่เป็นธรรมสำหรับคนหนึ่งต้องกระทำโดยดูจากทรัพยากรทางร่างกายที่คนนั้นมีอยู่ก่อน เขาอ้างว่า “คนซึ่งพิการแต่กำเนิดเริ่มต้นด้วยทรัพยากรที่น้อยกว่าคนอื่น และจึงควรได้รับอนุญาตให้ไล่ตามคนอื่นได้ โดยการถ่ายโอนทรัพยากรมาให้แก่เขาก่อนสิ่งที่เหลืออยู่จะถูกนำออกขายในตลาดที่เสมอภาค”⁹⁹ การตัดสินว่าสภาพร่างกายของคนหนึ่งบกพร่องหรือไม่จึงเป็นสิ่งที่ต้อง

⁹⁸ Alexander, Larry & Schwarzschild, Maimon. 1987. Liberalism, Neutrality, and Equality of Welfare VS. Equality of Resources. In *Philosophy & Public Affairs*. p. 93

⁹⁹ Dworkin, Ronald. 1981. What is Equality? Part II: Equality of Resources. In *Philosophy & Public Affairs*. p. 300

ทำก่อนจะตัดสินใจว่าควรชดเชยให้แก่คนๆ นั้นหรือไม่ แต่ถ้าเป็นเช่นนั้น หมายถึงเราต้องมีมาตรฐานต่างหากบางอย่างไว้ใช้สำหรับตัดสินว่า คนๆ นั้นที่เรากำลังพิจารณาจะให้เงินชดเชยเขามีร่างกายที่บกพร่องจริงหรือไม่ ซึ่งดอว์คินเองยอมรับว่ามาตรฐานดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็น แต่เห็นว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่มีไม่ได้ การจัดสรรทรัพยากรทางร่างกายให้แก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน “เรียกร้อง...มาตรฐานเกี่ยวกับพลังกำลัง “ของคนปกติ” เพื่อใช้เป็นเกณฑ์สำหรับการเปรียบเทียบ แต่พลังกำลังของใครกันที่ควรถือว่าเป็นคุณสมบัติปกติสำหรับใช้เป็นเกณฑ์ในการวัดเช่นนี้?”¹⁰⁰ การมีมาตรฐานเช่นที่หมายถึงเราต้องตัดสินได้ก่อนว่า ทรัพยากรทางร่างกายที่บุคคลส่วนใหญ่มีโดยปรกตินั้นคืออะไร ซึ่งดอว์คินเห็นว่ามาตรฐานดังกล่าวคือสิ่งที่กำหนดได้ยาก แต่กระนั้นดอว์คินเชื่อว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาเฉพาะกับผู้ที่เชื่อว่าการจัดสรรที่ยุติธรรมหมายถึงการจัดสรรวัตถุและสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ ให้แก่บุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกันเพื่อลดความแตกต่างพื้นฐานระหว่างทางร่างกาย หรือสติปัญญาที่บุคคลมีอยู่ให้เหลือน้อยที่สุดเท่านั้น แต่ไม่ใช่ปัญหาสำหรับทฤษฎีของเขา¹⁰¹ “การพูดว่าความเสมอภาคทางทรัพยากรต้องทำให้คนเท่ากันในแง่ของคุณสมบัติทางร่างกาย และจิตใจจึงเป็นการอธิบายปัญหาความพิการที่ไม่ถูกต้อง คุณสมบัติเหล่านี้บุคคลได้มาตามธรรมชาติ แต่ธรรมชาติไม่ได้ทั้งยุติธรรมหรือไม่ยุติธรรม การเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติตามธรรมชาติเหล่านี้จึงไม่ได้เป็นทางแก้ของปัญหาความไม่ยุติธรรมในการจัดสรร เท่ากับการทำให้แน่ใจว่าการถือครองทรัพยากรที่เป็นวัตถุของแต่ละคนไม่ควรถูกกำหนดโดยพลังกำลังทางร่างกายและจิตใจซึ่งแต่ละคนมีอยู่ไม่เท่ากัน”¹⁰²

ท่าทีของดอว์คินเกี่ยวกับความหมายของทรัพยากรว่ารวมถึงสภาพทางร่างกายและสติปัญญาของบุคคลหรือไม่ค่อนข้างไม่แน่นอน จากเหตุผลข้างต้นเหมือนกับดอว์คินเชื่อว่า เรื่องนี้ไม่ใช่ประเด็น อย่างไรก็ตามเสียคนพิการก็ต้องได้รับการชดเชย แต่ทั้งนี้ดอว์คินเห็นว่าเราต้องแยกทรัพยากรออกจาก “รสนิยมราคาแพง” (expensive tastes) ที่คนบางคนมีเสียก่อน ไม่ใช่ทรัพยากรในความหมายที่สามารถเป็น “เงื่อนไข” ที่ทำให้การจัดสรรที่เสมอภาคเป็นไปได้ แต่เฉพาะทรัพยากรในความหมายของ “สภาพทางร่างกายและสติปัญญา” ที่บุคคลบางคนไม่มีเท่าเทียมกับคนอื่น ๆ โดยที่เขาไม่ได้เลือกและมันเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของเขาเท่านั้น แต่ถ้าดอว์คินยอมรับเช่นนี้เราก็ยังไม่เห็นว่า เขาจะหลีกเลี่ยงข้อโต้แย้งของการขาดมาตรฐานที่เป็นกลางสำหรับตัดสินว่าเมื่อใดที่บางคน “ขาดแคลน” ทรัพยากรบางอย่างที่คนอื่นมีที่เขาใช้โต้แย้งการจัดสรรที่มุ่งลดทอนความแตกต่างพื้นฐานระหว่างคนลงทั้งหมดอย่างไร? การขาดมาตรฐานที่เป็นกลางสำหรับตัดสินว่าเมื่อใดที่

¹⁰⁰ เรื่องเดียวกัน

¹⁰¹ เรื่องเดียวกัน

¹⁰² เรื่องเดียวกัน, หน้า 301

ทรัพยากรควรเป็นเงื่อนไขของการชดเชย จึงเป็นปัญหาสำหรับดอว์กินเช่นกัน แม้เขาอาจไม่เห็นว่ามันคือปัญหาก็ตาม

ดอว์กินอ้างว่า เหตุผลสนับสนุนการชดเชยบนพื้นฐานของการขาดแคลนทรัพยากร ต้องถูกมองอย่างเป็นประวัติศาสตร์เพื่อชี้ถึงความแตกต่างระหว่างการเลือกกับโชค และตัวบุคคลกับสภาพแวดล้อมของบุคคล ความพิการเป็นเรื่องของโชคที่เกิดขึ้นโดยบุคคลไม่ได้เลือก (brute luck) ส่วนรสนิยมราคาแพงเป็นเรื่องของโชคที่เกิดการเลือกอย่างอิสระของบุคคล (option luck) ทั้งคู่จึงต่างกันแม้มันจะนำไปสู่การขาดแคลนทรัพยากรเหมือนกันก็ตาม เขาอ้างว่า “คนที่เกิดมาพร้อมกับความพิการร้ายแรงเผชิญกับชีวิตของเขาด้วยทรัพยากรที่น้อยกว่าคนอื่นๆ และนี่จึงทำให้การชดเชยแก่เขาภายใต้กลไกของการจัดสรรที่เสมอภาคทางทรัพยากรเป็นสิ่งมีเหตุผล และแม้ตลาดประกันภัยสมมติอาจไม่สามารถสร้างดุลยภาพของการจัดสรรได้-สิ่งอื่นก็ทำไม่ได้เช่นกัน-มัน [ตลาดประกันภัย] บรรเทาความไม่เป็นธรรมที่ตามมาภายหลัง แต่เราไม่อาจกล่าวได้ว่าคนที่มีความรสนิยมราคาแพง...มีทรัพยากรน้อยกว่า เนื่องจากเราไม่อาจพูดได้ว่าความเสมอภาคในการจัดสรรตามรสนิยมและความพอใจจะเป็นเช่นไร เหตุใดการจัดสรรทรัพยากรจึงถือว่าเสมอภาคน้อยลงเมื่อบางคนมีรสนิยมแปลกพิสดารที่ทำให้สินค้าราคาถูกลงสำหรับคนอื่นๆ มากกว่าเมื่อเทียบกับถ้าเขามีรสนิยมแบบเดียวกับคนอื่นๆ ที่ทำให้สินค้าราคาแพงขึ้นสำหรับคนเหล่านั้น?”¹⁰³ การที่คนหนึ่งมีทรัพยากรน้อยกว่าคนอื่นเนื่องจากเขาใช้ทรัพยากรที่ตนได้รับมาไปในการสนองตอบความต้องการบางอย่างที่มี “ราคา” หรือ “ต้นทุน” สูงกว่าความต้องการแบบอื่นจึงไม่ถือว่าคนนั้นขาดแคลนทรัพยากรแบบเดียวกับที่คนพิการขาดแคลนทรัพยากร ดอว์กินอ้างว่าตลาดประมูลทำหน้าที่เป็นตลาดจัดสรรที่เท่าเทียม ดังนั้นคนที่มีความรสนิยมแปลกประหลาดก็ต้องออกจากตลาดประมูลโดยมีทรัพยากรที่เป็นวัตถุเท่ากับคนอื่น แต่หากคนเหล่านี้มีความรสนิยมชนิดที่การตอบสนองมันทำให้เขามีปริมาณทรัพยากรที่เป็นวัตถุเหลือน้อยกว่าคนอื่นๆ ภายหลังออกจากตลาดประมูล เขาก็ไม่สมควรได้รับการชดเชยเพราะนั่นคือเขาเลือกเองที่จะมีความรสนิยมการใช้ชีวิตที่ทำให้เขาต้องเป็นแบบนั้น

การพยายามแยกแยะความแตกต่างระหว่าง ความพิการที่ทำให้คนหนึ่งเสียเปรียบคนอื่นในแง่ของโอกาสในการใช้ชีวิต กับรสนิยมราคาแพงที่ทำให้คนหนึ่งมีทรัพยากรที่เป็นวัตถุน้อยกว่าคนอื่นของ ดอว์กินยังทำได้ไม่ชัดเจน ดอว์กินเหมือนกับจะพูดว่า ความพิการทำให้คนๆ หนึ่งเสียเปรียบคนอื่นตั้งแต่เริ่มต้นตลาดประมูล ขณะที่รสนิยมราคาแพงทำให้คนๆ หนึ่งเสียเปรียบคนอื่นต่อเมื่อเขาเข้าสู่ตลาดประกันภัย แต่สิ่งหนึ่งคือดอว์กินต้องยอมรับว่า คนที่มีความรสนิยมราคาแพงสามารถเสียเปรียบคนอื่นได้ตั้งแต่เริ่มต้นตลาดประมูลเช่นกัน คนๆ หนึ่งอาจมีรสนิยมที่ต้องบริโภคอาหารบางชนิดเท่านั้น ประเด็นจึงไม่ได้อยู่ที่ว่าอาหารชนิดนั้นราคาเป็นอย่างไร แต่อยู่ที่ว่าเขาขาดมันไม่ได้

¹⁰³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 302

หากขาดแล้วก็ไม่อาจมีชีวิตต่อไปได้ (เหตุผลที่เขาต้องการอาหารชนิดนั้นจึงไม่ใช่แค่ “ความพอใจ” แต่เป็น “ความจำเป็น”) คนเหล่านี้เมื่อเข้าสู่ตลาดประมุขก็จำเป็นต้องยอมรับความจริงที่มาพร้อมกับตลาดนั้นด้วยว่า สิ่งที่เขาต้องการเป็นสิ่งที่เขาได้ยากในตลาด และจึงมีราคาแพงกว่าของชนิดอื่นที่มีอยู่อย่างดาษดื่น ในแง่นี้ ดอว์คินจึงต้องยอมรับว่าเป็นไปได้ที่เมื่อพิจารณาให้ถึงที่สุด ความพิการกับ รสนิยมราคาแพงอาจไม่ได้แตกต่างกันมากแบบที่เขาเข้าใจ การจะยืนยันความแตกต่างที่ว่าต้องอาศัยการแยกแยะเหตุผลที่ชัดเจนกว่าที่เขาให้ไว้ แต่ปัจจัยหนึ่งที่ดอว์คินยอมรับว่ามีผลกำหนดว่า รสนิยมของคนๆ หนึ่งจะมีราคาแพงหรือไม่ นั่นคือ กลไกของตลาดเสรี เขากล่าวว่า “ตลาดประมุขซึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่จริง และความพอใจที่แตกต่างกันของแต่ละคนคือเครื่องวัดเพียงหนึ่งเดียวที่ว่าคนหนึ่งมีทรัพยากรเท่าเทียมหรือไม่”⁹¹⁰⁴ โครงสร้างทรัพยากรและความต้องการที่ผสมผสานกันจนเป็นข้อเท็จจริงของตลาดจึงเป็นสิ่งที่กำหนดว่า รสนิยมที่คนๆ หนึ่งมีอยู่จะนำไปสู่อะไร คนที่เลือกจะต่างจากคนอื่นในที่สุดจึงอาจพบว่าตนคือคนที่เสียเปรียบที่สุดได้

ดอว์คินเองในที่สุดต้องยอมรับว่า รสนิยมราคาแพงกับความพิการอาจอยู่ใกล้กันมากกว่าที่เขาเข้าใจ เขาพูดถึงปัญหาของการแยกระหว่างความพิการกับรสนิยมราคาแพงว่า “สมมติคนบางคนพบว่าตนมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า... ที่ตัวเขาเองปรารถนาให้ตัวเองไม่มีเนื่องจากมัน [ความปรารถนานั้น] เป็นอุปสรรคต่อสิ่งที่เขาต้องการทำในชีวิตและทำให้เขาขุ่นเคืองใจหรือแม้กระทั่งรู้สึกเจ็บปวดเมื่อมันไม่ได้รับการสนองตอบ สิ่งนี้อาจเป็นลักษณะหนึ่งของความจำเป็นทางร่างกายของเขา ที่คนอื่นอาจไม่มองว่าเป็นความพิการ; ยกตัวอย่าง; ความต้องการทางเพศอย่างฉันทเหลือ แต่สิ่งนี้คือ “ความพอใจ”... ชนิดที่เขาไม่ต้องการ และเขาจะมีชีวิตที่ดีกว่านี้มากถ้าปราศจากมัน... พวกเขา รู้สึกเสียใจที่มีรสนิยมชนิดนี้และเชื่อว่าหากปราศจากมันเขาจะมีชีวิตที่ดีกว่า แต่กระนั้นก็พบว่า การไม่สนองตอบมันทำให้เขาเจ็บปวด รสนิยมเหล่านี้คือความพิการแบบหนึ่ง แม้สำหรับคนอื่นมันอาจเป็นส่วนสำคัญที่สุดที่ทำให้ชีวิตเขามีค่าและความหมายขึ้นมากก็ตาม”⁹¹⁰⁵ รสนิยมราคาแพงบางอย่างจึงอาจถูกเข้าใจว่าเป็นความพิการได้ ในแง่นี้สิ่งที่ทำให้คนพิการต่างจากคนมีรสนิยมราคาแพงสำหรับดอว์คินจริงๆ แล้วจึงอยู่ที่ความสามารถที่คนเหล่านี้จะปรับตัวเข้าหาข้อมูลที่เขาค้นพบเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของตลาด (ดอว์คินเรียกมันว่าข้อเท็จจริงของการจัดสรร แต่ถ้าเราไม่ทวนประเด็นแบบดอว์คินเรื่องความจำเป็นของกลไกตลาดเสียก่อน และรับได้ว่าการจัดสรรอาจไม่ต้องอาศัยตลาด เมื่อนั้นเราก็จะพบว่าข้อเท็จจริงเหล่านี้แท้จริงคือข้อเท็จจริงของตลาด แต่ไม่ใช่ของการจัดสรรรูปแบบอื่นๆ ที่ไม่อาศัยตลาด) คนที่ปรับตัวไม่ได้ก็จะถูกกลโกลน แต่เหตุผลเช่นนี้ของดอว์คิน ฟังแล้วไม่เหมือนกับเขากำลังสนับสนุนความแตกต่างหลากหลายทางความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตที่ดี

⁹¹⁰⁴ เรื่องเดียวกัน

⁹¹⁰⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 302

แต่อย่างไรก็ตาม คนที่มีความต้องการบางชนิดที่ตลาดตอบสนองไม่ได้ คนเหล่านั้นดอว์คินกลับสรุปว่าสมควรต้องถูกลบโทษโดยการไม่ชดเชยให้แก่เขา แต่เหตุใดจึงไม่มองคนเหล่านั้นว่าเป็นเขาที่กำลังถูกตลาด (โครงสร้างทรัพยากรที่มีอยู่) ลงโทษในความผิดที่ว่าเขาแตกต่างจากคนอื่น เขาล้มเหลวในการปรับตัวและความต้องการของเขาให้สอดคล้องกับสิ่งที่ตลาดให้ได้ ในแง่นี้คนจึงไม่มีสิทธิจะได้รับการชดเชยสำหรับความแตกต่างที่เขาเลือกให้แก่ตนเอง ซึ่งประเด็นนี้ในที่สุดจะไปบรรจบกับข้อโต้แย้งต่อกลไกตลาดเสรีที่จะกล่าวต่อไปในบทนี้

ข้อสรุปของดอว์คินเกี่ยวกับทรัพยากรคือ พลังกำลังทางร่างกายและสติปัญญาที่บุคคลมี แม้จะเป็น “ทรัพยากร” ชนิดหนึ่งจริง แต่มันต้องถูกจัดอยู่ในทรัพยากรชนิดที่เป็น “สิ่งภายนอก” หรือ “สภาพแวดล้อม” ไม่ใช่ “สิ่งภายใน” หรือ “ตัวตนแท้จริง” ของบุคคลที่เป็นเจ้าของร่างกายและสติปัญญา เพราะคุณสมบัติเหล่านี้คือสิ่งที่ติดตัวบุคคลมาตามธรรมชาติโดยบุคคลไม่ได้เลือก ความหมายของ “ทรัพยากร” ที่ดอว์คินใช้ในแง่นี้จึงแยกไม่ออกจากการพูดถึงการเลือก (choice) และโชค (luck) ได้ เราจำเป็นต้องเข้าใจมันสองอย่างหลังที่ดอว์คินใช้เสียก่อนจึงจะเข้าใจความหมายของทรัพยากรที่เขาใช้ได้ชัดเจน และสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการพูดถึงมันของดอว์คินมากกว่าที่เป็นอยู่ แต่หากที่สุดแล้วพบว่า มโนทัศน์สองชนิดนี้ของดอว์คินเองก็ยังอธิบายได้ไม่ชัดเจนนัก นั้นย่อมไม่เป็นผลดีกับทฤษฎีความเสมอภาคของดอว์คิน เพราะทฤษฎีการจัดสรรที่พยายามเสนอเป้าหมายของการจัดสรรว่าควรเป็นบางสิ่ง แต่ยังคงขาดคำอธิบายที่ชัดเจนว่าเป้าหมายดังกล่าวคืออะไรและไม่ใช่อะไรย่อมไม่อาจเป็นทฤษฎีการจัดสรรที่ดีและน่าเชื่อถือได้

ทรัพยากรเป็นพื้นฐานของการจัดสรรที่เป็นธรรมได้หรือไม่

อมาตริยา เช่นไม่สงสัยความหมายของทรัพยากรที่ดอว์คินใช้ ในแง่หนึ่งยิ่งดอว์คินเข้าใจความหมายของ “ทรัพยากร” แคบเพียงใดยิ่งเป็นผลดีกับเหตุผลโต้แย้งของเขามากขึ้นเท่านั้น เช่นอ้างว่า การคิดแบบดอว์คินที่ว่า การจัดสรรต้องมุ่งกระจายทรัพยากรให้แก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันนั้นเป็นความคิดที่ผิด เหตุผลของเขาคือ ทรัพยากรเป็นแค่เครื่องมือ หรือปัจจัย (means) ที่บุคคลใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายบางอย่างของตน แต่ไม่มีหลักประกันว่าแม้จะมีทรัพยากรไว้ครอบครองในปริมาณเท่าๆ กัน คนทุกคนจะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ตนมีได้แบบเดียวกัน เช่นอ้างถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลชนิดที่ดอว์คินไม่ได้พูดถึง เช่น ความแตกต่างทางสรีระร่างกาย (ความพิการ), อายุ, เพศ, เชื้อชาติ, บทบาทและสถานะทางสังคม ทั้งหมดล้วนเป็นปัจจัยภายนอกที่บุคคลควบคุมไม่ได้ที่มีผลต่อการเปลี่ยนทรัพยากรที่บุคคลได้รับเป็นอิสรภาพหรือขีดความสามารถ (capacities) ของเขาที่จะบรรลุเป้าหมายของชีวิตที่เขาต้องการจะไปถึง เช่นอ้างว่าเป็นไปได้ที่บางคนอาจมีกลไกทางร่างกายบางอย่างผิดปกติจากคนอื่น เช่น มีระบบเผาผลาญอาหารที่ทำงานเร็วและใช้พลังงานมากกว่าคนอื่นๆ ซึ่งทำให้คนเหล่านี้ต้องการอาหารบ่อยและในปริมาณที่มากกว่าคนอื่นๆ การจัดสรรให้แก่คนเหล่านี้โดยเน้นที่ความเท่าเทียมกันของส่วนแบ่งทรัพยากรเพียงอย่างเดียว จึงยังไม่ถือว่า

ปฏิบัติต่อคนที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้เท่าเทียมกันกับคนอื่น ๆ เช่นอ้างว่า สิ่งที่คุณซึ่งมีความผิดปกติทางร่างกายชนิดนี้ต้องการคืออิสรภาพ หรือขีดความสามารถที่จะทำสิ่งที่บุคคลส่วนใหญ่หรือคนทั่วๆ ไปทำได้¹⁰⁶ (functionings) แต่ขีดความสามารถดังกล่าวถูกจำกัดด้วยความคิดที่เห็นว่าทุกคนต้องได้รับส่วนแบ่งทรัพยากรที่เท่าเทียมกัน ทรัพยากรที่เท่าเทียมอาจไม่สามารถถูกแปรเปลี่ยนเป็นอิสรภาพ หรือขีดความสามารถที่เท่าเทียมสำหรับทุกคนได้จริงตราบใดที่ยังมีความแตกต่างพื้นฐานทั้งทางร่างกายและทางสังคมที่อาจมีผลกระทบต่อการแปรเปลี่ยนดังกล่าว

ความคิดเรื่องส่วนแบ่งที่เป็นธรรมของดอร์คิน ดูเหมือนไม่ได้ขัดแย้งกับเหตุผลที่เสนอใช้ได้แย้งเขา ดอร์คินไม่ปฏิเสธว่าการจัดสรรที่เสมอภาคต้องปฏิบัติต่อคนที่มีความต้องการพิเศษอย่างผิดแผกไปจากคนอื่น ๆ เขาเชื่อว่าการจัดสรรที่ยุติธรรมเรียกร้องให้คนพิการต้องได้รับการชดเชยแบบที่คนปกติไม่มีสิทธิได้ไม่ว่าคนพิการจะเลือกซื้อประกันภัยในตลาดประกันหรือไม่ก็ตาม เหตุผลดังกล่าวของดอร์คินมาจากการแยกระหว่างโชคที่บุคคลมีส่วนเลือกให้เกิดขึ้น (option luck) กับโชคที่เกิดขึ้นโดยบุคคลไม่ได้เลือกเลย (brute luck) ความพิการเป็นโชคร้ายที่เกิดขึ้นโดยที่บุคคลไม่ปรารถนาให้เกิด มันคือสิ่งที่เขาไม่ได้เลือก สถานะของความพิการยังถูกดอร์คินแยกแยะว่าเป็นเรื่องของสิ่งที่ติดตัวบุคคลมาตามธรรมชาติ แต่ไม่ใช่ตัวตนของเขาในความหมายที่เป็นเป้าหมาย แผนการหรือความทะเยอทะยานอยากเป็นอยากมีบางสิ่งของเขา ดังนั้น ถ้าเราเข้าใจข้อโต้แย้งของเซนแค่นี้ ก็พบว่ามันยังขาดน้ำหนักที่จะหักล้างเหตุผลของดอร์คินได้ การพูดถึงความเสมอภาคทางทรัพยากรไม่ขัดแย้งกับการส่งเสริมอิสรภาพหรือขีดความสามารถในการทำหน้าที่พื้นฐาน ซึ่งดอร์คินอ้างว่าความคิดของเซนหากไม่ใช่ความเสมอภาคทางทรัพยากรแบบหนึ่งก็คือ ความเสมอภาคทางสวัสดิการซึ่งเขาได้แสดงให้เห็นแล้วว่าปัญหาอย่างไร¹⁰⁷ แต่การยุบรวมข้อโต้แย้งทั้งหมดของเซนลงเป็นการสนับสนุนทรัพยากร หรือสวัสดิการในฐานะเป้าหมายของการจัดสรรเช่นนี้ไม่ยุติธรรมสำหรับเหตุผลของเซน เราต้องมองแยกกันระหว่าง 1) ความจริงที่ว่าเซนโต้แย้งการเอาความคิดเรื่องทรัพยากรมาเป็นฐานของการจัดสรรที่ชอบธรรมของดอร์คิน กับ 2) ความจริงที่ว่าเซนเองก็เสนอทฤษฎีการจัดสรรบางอย่างของตนเช่นกัน การมองสองประเด็นนี้ต้องระวังไม่ให้ปะปนกัน เหตุผลของเซนในการโต้แย้งดอร์คินอาจเป็นเหตุผลที่น่ารับฟังได้ โดยไม่ขึ้นกับความถูกต้อง รัดกุมและสอดคล้องภายในของทฤษฎีที่เขาเสนอ เซนพูดถึงระยะห่างระหว่างทรัพยากรที่บุคคลได้รับจัดสรร (resources) กับเสรีภาพของบุคคลที่จะเลือกใช้ชีวิตแบบที่เขาปรารถนา (freedom) ซึ่งทำให้ไม่มีหลักประกันว่า เมื่อได้รับจัดสรรทรัพยากรมาแล้วบุคคลจะสามารถได้มาซึ่งเสรีภาพ หรือขีดความ

¹⁰⁶ ดู Sen, Amartya. 1990. Justice: Means Versus Freedom. In *Philosophy & Public Affairs*. Vol 19; Sen, Amartya. 1993. *Capability and Well-being*. In *The Quality of Life*. oxford: Clarendon Press.

¹⁰⁷ Dworkin, Ronald. 2000. *Sovereign Virtue*. pp. 298-300

สามารถพื้นฐานที่จะทำสิ่งที่คนทั่วไปทำได้¹⁰⁶ มีปัจจัยและตัวแปรมากมายที่ทำให้ทรัพยากรที่บุคคลได้รับนั้นไม่อาจนำไปสู่เสรีภาพและความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายที่บุคคลแสวงหา ทรัพยากรแม้จะมีประโยชน์ตรงที่ช่วยให้บุคคลมีเครื่องมือสำหรับใช้แสวงหาเป้าหมายของตน แต่ทรัพยากรก็มีข้อจำกัดเช่นเดียวกับประโยชน์ของมัน ทรัพยากรไม่ได้เป็นหลักประกันของชีวิตที่ดี และหากเราเชื่อเหตุผลที่เซนอ้างเรื่อง คนบางคนที่มีข้อจำกัดทางร่างกายในการแปลงอาหารที่บริโภคเข้าไปให้กลายเป็นพลังงานที่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย ทรัพยากรไม่อาจเป็นหลักประกันด้วยซ้ำว่า คนบางคนจะไม่อดตายเพราะขาดอาหาร ซึ่งหากเหตุผลของเซนถูก ข้อโต้แย้งของดอว์คินต่อเซนย่อมไม่สัมฤทธิ์ผล ดอว์คินอ้างถึงการให้เงินชดเชยแก่คนพิการ เพราะดอว์คินเชื่อว่าเหตุผลโต้แย้งของเซนมีแก่นนั้นคือ คนพิการควรได้รับจัดสรรทรัพยากรเพิ่มมากกว่าที่ความเสมอภาคทางทรัพยากรยินยอมให้ และเขาพยายามแสดงให้เห็นว่าทฤษฎีของเขายอมรับว่าคนพิการมีสิทธิได้รับทรัพยากรมากกว่าคนปรกติอยู่แล้ว แต่ถ้าเหตุผลของเซนจริงๆ แล้วไม่ใช่ว่า การจัดสรรตามแนวทางของความเสมอภาคทางทรัพยากรของดอว์คินไม่ได้ให้ส่วนแบ่งที่เป็นธรรมกับคนพิการอย่างเพียงพอ แต่การจัดสรรดังกล่าวเดินทางผิด เพราะให้ในสิ่งที่การจัดสรรที่ยุติธรรมไม่ควรให้ แต่ไม่ให้ในสิ่งที่การจัดสรรยุติธรรมควรให้คืออิสรภาพหรือขีดความสามารถในการทำหน้าที่พื้นฐานในการใช้ชีวิต ต่อให้ดอว์คินอ้างว่าต้องถ่ายโอนย้ายทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ไปให้กับคนพิการ เขาก็ยังตอบข้อโต้แย้งนี้ของเซนไม่ได้ สิ่งที่ดอว์คินต้องการในการตอบข้อโต้แย้งนี้จึงเป็นคำอธิบายที่ดีที่น่าเชื่อถือถือว่า เหตุใดการจัดสรรที่ยุติธรรมจึงต้องเป็นการจัดสรรที่เน้นความเสมอภาคทางทรัพยากรตั้งแต่แรก การตอบโดยอ้างทรัพยากรจึงเป็นการทวนคำถาม

อย่างไรก็ดี ข้อโต้แย้งของเซนต่อดอว์คินนั้นก็ไม่ใช่จะปราศจากปัญหาเสียทีเดียว เหตุผลที่เซนใช้ปฏิเสธว่าทรัพยากรไม่ควรเป็นเป้าหมายของการจัดสรรที่ยุติธรรมคือ ทรัพยากรต่างจากเสรีภาพหรือขีดความสามารถของบุคคลในการทำหน้าที่พื้นฐาน (basic functionings) ที่จำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายชีวิตของแต่ละคน เช่นเชื่อเช่นเดียวกับดอว์คินว่าการจัดสรรที่เป็นธรรมต้องให้หลักประกันว่า ทุกคนจะมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกันที่จะบรรลุเป้าหมายชีวิตที่แต่ละคนแสวงหา แต่เซนไม่เชื่อว่าหลักประกันดังกล่าวถูกให้ได้โดยการจัดสรรส่วนแบ่งทรัพยากรที่เท่าเทียมให้กับทุกคน ตามทฤษฎีของดอว์คิน เหตุผลของเซนตรงนี้จะน่ารับฟังได้ ก่อนอื่นเขาต้องมีความชัดเจนมากกว่านี้ว่า ขีดความสามารถในการทำหน้าที่พื้นฐาน ที่เขาอ้างว่ารัฐต้องจัดสรรแก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันนั้นหมายถึงอะไร และประกอบด้วยขีดความสามารถในการทำสิ่งใดบ้าง เซนต้องไม่ลืมว่า “คนแต่ละคนจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมต่างๆ ต่อการใช้ชีวิตของเขาไม่เท่ากัน บางคนเห็นว่าความ

¹⁰⁶ Sen, Amartya. 1990. Justice: Means Versus Freedom. In *Philosophy & Public Affairs*. p.

สำเร็จทางวิชาการหรือศิลปะมีความสำคัญมากกว่าทักษะทางร่างกาย ขณะที่คนอื่นๆ เห็นตรงกันข้าม”¹⁰⁹ สิ่งที่คนหนึ่งมองว่าเป็นหน้าที่พื้นฐาน อีกคนหนึ่งอาจปฏิเสธว่าไม่ใช่หน้าที่พื้นฐานได้ โดยตัดสินไม่ได้ว่าทั้งคู่ใครถูกใครผิด ในที่สุดแล้วคนแต่ละคนจึงเป็นผู้ตัดสินว่าหน้าที่แบบใดเป็นหน้าที่พื้นฐานสำหรับตน ความคิดเรื่องทรัพยากรของดอว์คินประสบปัญหาในเรื่องนี้น้อยกว่า เพราะดอว์คินกำหนดให้การจัดสรรที่เสมอภาคต้องสนองเกณฑ์ความจริงซึ่งเป็นเกณฑ์อัตวิสัย ที่ปล่อยให้แต่ละคนเป็นผู้เลือกทรัพยากรเอง และตัดสินเองว่าการจัดสรรทรัพยากรต้องเป็นเช่นไรจึงจะถือว่าเท่าเทียมกันจากจุดยืนของตน ปัญหาของเซนจึงเป็นปัญหาของความเป็นไปได้ที่จะกำหนดแน่ชัดลงไปว่า “ขีดความสามารถในการทำหน้าที่พื้นฐาน” ที่รัฐต้องจัดสรรให้แก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันนั้นคืออะไร อลิซาเบธ แอนเดอร์สันซึ่งไม่เห็นด้วยกับดอว์คินและสนับสนุนทฤษฎีเรื่องขีดความสามารถของเซน เพราะเชื่อว่าทฤษฎีดังกล่าวสอดคล้องกับเป้าหมายแบบเสรีนิยมเสมอภาคนิยมซึ่งเน้นว่าทุกคนต้องได้รับหลักประกันถึงเงื่อนไขทางสังคมของเสรีภาพ (social conditions of their freedom) อย่างเท่าเทียมกันยังยอมรับว่า ทฤษฎีของเซนยังมีช่องโหว่ เซนต้องอธิบายได้ว่า “ขีดความสามารถชนิดใดบ้างที่รัฐมีหน้าที่ต้องดูแลให้ทุกคนมีอย่างเท่าเทียม?”¹¹⁰ ในแง่นี้แอนเดอร์สันเชื่อว่าการกำหนดขีดความสามารถพื้นฐานเหล่านี้ต้องมาจากรัฐ และต้องอาศัยมาตรฐานการกำหนดที่เป็นวัตถุวิสัย ที่ไม่วางอยู่บนเหตุผลเชิงอัตวิสัยที่แต่ละคนมีว่าหน้าที่ชนิดใดบ้างที่เป็นพื้นฐานและหน้าที่ใดไม่ใช่ การอ้างเช่นเซนที่ว่า คนมีความต้องการ รสนิยมและเป้าหมายที่ต้องการบรรลุต่างกันยังวางอยู่บนเหตุผลเชิงอัตวิสัย ซึ่งทำให้อาจถูกโต้แย้งได้ว่า การจัดสรรที่พุ่งเป้าไปที่ขีดความสามารถหรืออิสรภาพในการทำหน้าที่พื้นฐานอาจหมายถึงว่า รัฐต้องให้หลักประกันแก่ทุกคนในลักษณะที่ไม่ว่าคนเหล่านี้ต้องการจะทำอะไร รัฐต้องสนับสนุนให้เขามีความสามารถที่จะทำสิ่งเหล่านั้นได้ทั้งหมด แต่แอนเดอร์สันเชื่อว่าการชดเชยโดยรัฐต้องมีขีดจำกัด ซึ่งหมายถึงรัฐต้องแยกแยะได้ก่อนว่า หน้าที่พื้นฐานที่ต้องส่งเสริมให้พลเมืองของตนมีขีดความสามารถที่จะทำนั้นคืออะไร เหตุผลของแอนเดอร์สันจะพิจารณาต่อไปในบทนี้ แต่ประเด็นที่ควรพิจารณาก่อนจะยอมรับข้อโต้แย้งของเซนคือ ช่องโหว่ในความคิดของเซนตรงนี้สำคัญจนถึงขั้นที่ทำให้ข้อโต้แย้งของเขาต่อดอว์คินหมดพลังหรือไม่?

จี เอ โคเฮนโต้แย้งดอว์คินในประเด็นเดียวกัน แต่เหตุผลของเขาไปไกลกว่าของเซน ข้อโต้แย้งของโคเฮนมีนัยปฏิเสธความหมายของทรัพยากรที่ดอว์คินใช้ ดอว์คินเชื่อว่าทรัพยากรยังหมายถึงพลังกำลังทางร่างกายและสติปัญญาที่บุคคลมีด้วยนอกเหนือจากทรัพยากรที่เป็นวัตถุ โดยขณะที่ทรัพยากรทางวัตถุคือเป้าหมายของการจัดสรร พลังกำลังในฐานะทรัพยากรที่บุคคลได้รับติด

¹⁰⁹ Dworkin, Ronald. 2000. Sovereign Virtue pp. 299-300

¹¹⁰ Anderson, Elizabeth. 1999. What is the point of equality?. In Ethics. p. 316

ตัวมาคือเงื่อนไขหนึ่งของการจัดสรร ความพิการจึงเป็นความบกพร่องทางทรัพยากร (resource deficiency) แบบหนึ่ง แต่โคเฮนอ้างว่าความพิการไม่ใช่สิ่งเดียวกับทรัพยากร ความพิการเป็นเรื่องของการขาดสวัสดิการ (welfare deficiency) มากเท่ากับที่เป็นเรื่องของการขาดทรัพยากร คนพิการไม่เพียงขาดขีดความสามารถ (capacities) ที่จะทำบางสิ่งที่คนปกติทำได้เท่านั้น แต่ยังต้องเผชิญกับความเจ็บปวด ความไม่สะดวกและไม่สบายตัวต่างๆ ที่คนปกติไม่ต้องเผชิญ¹¹¹ ความเจ็บปวดชนิดหลังเป็นเรื่องของสวัสดิการ ไม่ใช่ทรัพยากร คนพิการที่ขยับแขนขาได้เท่ากับคนอื่น แต่ทุกครั้งที่ทำเช่นนั้นต้องเจ็บปวดอย่างยิ่ง โคเฮนอ้างว่าคนเหล่านี้มีระดับความสุขในชีวิตน้อยกว่าคนร่างกายปกติคนอื่นๆ การขยับแขนขาไม่ใช่สิ่งที่เขาทำไม่ได้ แต่เป็นสิ่งที่เขาทำได้แต่ต้องแลกด้วยความเจ็บปวดอย่างมาก¹¹² การที่ดอร์คินอ้างว่าความพิการคือการที่บุคคลขาดแคลนขีดความสามารถที่จะบรรลุเป้าหมายของตน จึงเป็นการพูดถึงความหมายเพียงส่วนเดียวของความพิการเท่านั้น โคเฮนยอมรับว่า เขาไม่ปฏิเสธว่า “มีบางอย่างที่เราเข้าใจกันว่าคนปกติทั่วไปมีที่คนพิการไม่มี”¹¹³ แต่เขาอ้างว่า “มันไม่สอดคล้องกับความเสมอภาคที่จะช่วยเหลือเฉพาะความยากลำบากที่เกิดจากการเคลื่อนไหว แต่ไม่ช่วยเหลือสำหรับความเจ็บปวดซึ่งเกิดจากการเคลื่อนไหวนั้น ดังนั้นจึงมีมิติส่วนที่เป็นสวัสดิการแฝงอยู่ในการชดเชยแบบเสมอภาคนิยม ในกรณีของความพิการที่เราพบในชีวิตจริง”¹¹⁴ จุดประสงค์ของโคเฮนในการอ้างเช่นนี้คือเพื่อชี้ให้เห็นว่าเหตุผลของการชดเชยให้แก่คนพิการนั้นตัดไม่ขาดจากการชดเชยสวัสดิการแก่คนที่มีสวัสดิการต่ำกว่าคนอื่นๆ ทรัพยากรกับสวัสดิการจึงเป็นเหตุผลของการชดเชยเท่าๆ กัน โคเฮนยกตัวอย่างเพื่อแสดงว่าเราแยกได้ระหว่างองค์ประกอบส่วนที่เป็นสวัสดิการและองค์ประกอบส่วนที่เป็นทรัพยากรของการชดเชย เขาอ้างว่า “สิ่งที่เห็นชัดเจนคือ ความบกพร่องทางทรัพยากร และความบกพร่องทางสวัสดิการเป็นความเสียเปรียบคนละชนิดกัน และความบกพร่องแต่ละอย่างก็ครอบคลุมลักษณะย่อยๆ ที่ต่างกันอีกหลายอย่าง: ความยากจนและร่างกายที่อ่อนแอเป็นข้อจำกัดทางทรัพยากรคนละแบบกัน และความล้มเหลวที่จะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็เป็นความไร้สวัสดิการแบบหนึ่ง ไม่ว่าสวัสดิการจะมีกี่ชนิดและแต่ละชนิดต่างกันอย่างไร การไม่ต้องเผชิญความเจ็บปวดคือสวัสดิการแบบหนึ่ง และการไม่เป็นคนพิการ... ไม่ใช่”¹¹⁵ ความหมายของสวัสดิการที่โคเฮนพูดถึงเขาอ้างว่าครอบคลุมสองความหมายคือ 1) สวัสดิการในฐานะสถานะที่บุคคลรู้สึกตัวว่าตนมีความสุข อันเป็นสถานะที่เขาปรารถนาจะมี (hedonic welfare) ไม่ว่าจะเหตุผลของความสุขนั้นจะเป็นอะไรก็ตามและ 2) สวัสดิการในฐานะสภาพที่ความพอ

¹¹¹ Cohen, G.A. 1989. On the Currency of Egalitarian Justice. In *Ethics*. p. 917

¹¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 918-919

¹¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 919

¹¹⁴ เรื่องเดียวกัน

¹¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 921

ใจของบุคคลได้รับการสนองตอบ¹¹⁶ ไม่ว่าเขาจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม โคเฮนตระหนักว่าการแยกแยะตรงนี้จำเป็นสำหรับการโต้แย้งดอว์กิน คนที่ร่างกายพิการขาดสวัสดิการและคนที่อารมณ์ไม่ดีตลอดเวลา (gloomy) เพราะสิ่งที่เขาปรารถนาไม่ได้รับการตอบสนองขาดสวัสดิการในทั้งสองความหมาย การชดเชยแก่คนพิการจึงเลียงไม่ได้ที่ต้องสนองตอบสวัสดิการส่วนที่ขาดหายไปของเขา

เหตุผลของโคเฮนแม้สามารถชี้ให้เห็นว่า การชดเชยแก่คนพิการส่วนหนึ่งเป็นเพราะเหตุผลทางสวัสดิการแต่ก็ยังไม่สามารถ (1) ชี้ให้เห็นว่าสวัสดิการเป็นเงื่อนไขของการจัดสรรที่ชอบธรรมแบบเดียวกับที่ดอว์กินอ้างว่าทรัพยากรเป็น และ (2) การจัดสรรที่ชอบธรรมต้องให้ความสำคัญแก่สวัสดิการก่อนแทนที่จะเป็นทรัพยากร ในสถานการณ์ที่สวัสดิการที่เพิ่มขึ้นของคนๆ หนึ่งหมายถึงทรัพยากรที่ลดลงของคนอื่นๆ โคเฮนเพียงแสดงให้เห็นว่า เหตุผลเบื้องหลังการจัดสรรโดยการชดเชยนั้นมีทั้งเหตุผลของทรัพยากรและเหตุผลของสวัสดิการอยู่คู่กัน แต่ไม่ได้แสดงแต่อย่างใดว่า เหตุผลของสวัสดิการต้องถูกให้น้ำหนักมากกว่าเหตุผลของทรัพยากร การจะได้แย้งดอว์กินได้อย่างมีน้ำหนักจริง โคเฮนต้องสามารถแสดงประเด็นนี้ได้ด้วย เขาอ้างสิ่งที่ดอว์กินกล่าวไว้ว่า “ไม่มีที่ [ในทฤษฎีของเขา] สำหรับการเปรียบเทียบระดับสวัสดิการของคนแต่ละคน.”¹¹⁷ และไม่มี “พื้นที่แม้เพียงเล็กน้อยให้แก่ความเสมอภาคทางสวัสดิการ”¹¹⁸ ทำให้ดูเหมือนโคเฮนเชื่อว่า แค่เขาปฏิเสธว่าการชดเชยตามทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรหนีไม่พ้นที่ต้องชดเชยบางส่วนแก่สวัสดิการ ก็เพียงพอแล้วที่จะชี้ข้อบกพร่องในทฤษฎีของดอว์กิน แต่ดอว์กินเองไม่ได้ไว้แต่เพียงสาถึงขนาดที่จะเชื่อว่าการจัดสรรที่ยุติธรรมต้องไม่แบ่งไว้ด้วยเหตุผลใดๆ เรื่องสวัสดิการเลย เขายอมรับว่ามีความเป็นไปได้มากที่การจัดสรรทรัพยากรโดยตลาดประมูลจะนำไปสู่ประโยชน์สุขมากกว่าการจัดสรรทรัพยากรโดยวิธีการอื่น¹¹⁹ ข้ออ้างของเขาที่โคเฮนยกมานั้นถูกอ้างในบริบทที่ดอว์กินพยายามจะชี้ว่าการจัดสรรที่เสมอภาคตามทฤษฎีของเขา ที่ไม่ได้ใช้ระดับสวัสดิการของแต่ละคนมาเป็นบรรทัดฐานของการจัดสรรที่เป็นธรรมเหนือกว่าทฤษฎี ที่วางอยู่บนความคิดเรื่องการเปรียบเทียบระดับสวัสดิการอย่างไร ดอว์กินอ้างว่า การทดสอบและเปรียบเทียบระดับสวัสดิการของคนต่างกัมีลักษณะที่กำหนดแน่ชัด อย่างเป็นวัตถุวิสัยไม่ได้¹²⁰ ดอว์กินจึงไม่ได้ปฏิเสธทั้งหมดของความคิดเรื่องสวัสดิการ และไม่ปฏิเสธด้วยว่า เป็นไปได้ที่การจัดสรรทรัพยากรอย่างเสมอภาคจะช่วยเพิ่มระดับสวัสดิการของทุกคนที่ได้รับการจัดสรรอย่างเท่าเทียมกัน สำหรับดอว์กินแล้วเขาเชื่อว่าความสำเร็จที่คนหนึ่งได้รับในชีวิตของเขา

¹¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 909

¹¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 921

¹¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 922

¹¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 335

¹²⁰ Dworkin, Ronald. 1981. What is Equality? Part I: Equality of Welfare. In *Philosophy & Public*

นั้นสัมพันธ์กับทรัพยากรที่เขาได้รับจัดสรร ความสำเร็จดังกล่าวสอดคล้องกับความหมายหนึ่งของ “สวัสดิการ” ที่ดอร์คินเข้าใจว่าหมายถึง “ความสำเร็จโดยรวมของชีวิตแต่ละชีวิต” (overall success) คนแต่ละคนมีสวัสดิการเท่ากันเมื่อชีวิตของเขาประสบความสำเร็จอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งดอร์คินอ้างว่าความเท่ากันตรงนี้ต้องถูกวัดจาก “ความเสียใจที่เป็นเหตุเป็นผล” กล่าวคือ เราไม่อาจกล่าวได้ว่าคนสองคนประสบความสำเร็จในชีวิตของตนอย่างเท่าเทียมกัน หากมีคนหนึ่งที่ยังคงรู้สึกเสียใจอย่างมีเหตุผลได้ว่า ชีวิตของเขาไม่ประสบความสำเร็จมากเท่าที่ชีวิตนั้นสามารถจะเป็นได้¹²¹ แต่เนื่องจากเป็นไปได้ที่บางคนอาจเสียใจในบางเรื่องที่ไม่มีเหตุผล เช่น เสียใจที่ชีวิตเขาไม่ประสบความสำเร็จเป็นเศรษฐกิจพื้นฐาน การตัดสินใจว่าความเสียใจใดที่เป็นเหตุเป็นผลและความเสียใจใดไม่ใช่ จึงจำเป็นต้องอาศัยเครื่องทดสอบบางอย่าง ซึ่งไม่ใช่สิ่งเดียวกับทฤษฎีเชิงอัตวิสัยที่แต่ละมีเกี่ยวกับชีวิตของตน แต่เป็นทฤษฎีต่างหากเกี่ยวกับการจัดสรรที่เป็นธรรม (an independent theory of fair distribution) ซึ่งจากเหตุผลตรงนี้ของ ดอร์คิน ข้อโต้แย้งของโคเฮนที่ว่าการชดเชยแก่คนพิการเกิดจากทั้งเหตุผลของทรัพยากร และเหตุผลของสวัสดิการผสมกันจึงไม่ใช่ข้อโต้แย้งสำหรับดอร์คิน ดอร์คินไม่ปฏิเสธว่าการชดเชยอาจสนองตอบส่วนของสวัสดิการที่ขาดหายไปของบุคคล หากสวัสดิการถูกเข้าใจในความหมายของชีวิตที่ประสบความสำเร็จ แต่เขาอ้างว่าทฤษฎีที่อ้างความเสมอภาคทางสวัสดิการ เมื่อผนวกเอาความคิดแบบวัตถวิสัยเรื่องส่วนแบ่งที่เป็นธรรมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีแล้วก็คือทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรแบบหนึ่งนั่นเอง เพราะในที่สุดหัวใจของการจัดสรรทั้งคู่ก็จะเป็นสิ่งเดียวกันคือ ให้แน่ใจว่าทุกคนได้รับส่วนแบ่งที่เป็นธรรมสำหรับเขาเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียใจอย่างเป็นเหตุเป็นผลขึ้นกับใครเลย ในแง่นี้ดอร์คินจึงสามารถแสดงให้เห็นว่าแม้การจัดสรรจะตอบสนองทั้งทรัพยากรและสวัสดิการ แต่ในที่สุดแล้วข้อพิจารณาเรื่องทรัพยากรก็ยังเป็นเหตุผลที่สำคัญกว่าสำหรับการจัดสรร เมื่อเป็นเช่นนี้จึงไม่มีความจำเป็นที่ดอร์คินต้องปฏิเสธว่าการชดเชยต้องไม่มีผลเพิ่มระดับสวัสดิการของคนพิการ ที่เขาต้องทำมีเพียงปฏิเสธว่าการชดเชยหนึ่งจะไม่ถือว่ายุติธรรมหากมันนำไปสู่ระดับสวัสดิการที่เพิ่มขึ้นสำหรับคนหนึ่งจริง แต่ขณะเดียวกันกลับไปลดส่วนแบ่งทรัพยากรที่เป็นธรรมสำหรับคนอื่นๆ ลง

ดอร์คินปฏิเสธทฤษฎีความเสมอภาคทางสวัสดิการก็เพราะลักษณะที่เป็นอัตวิสัยสูงมากของเกณฑ์การจัดสรรตามแนวทางนี้ที่ (1) เปิดโอกาสให้บางคนซึ่งมีความพอใจทางการเมืองและความพอใจที่ไม่ใช่ส่วนบุคคลที่ยอมรับไม่ได้ทางศีลธรรม เนื่องจากมันละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น มีสิทธิเรียกร้องการชดเชยที่เกิดจากความพอใจเหล่านั้นของตนไม่ได้รับการสนองตอบ และ (2) เปิดโอกาสให้คนซึ่งมีความพอใจส่วนบุคคลที่มีต้นทุนราคาแพงกว่าคนอื่นๆ (expensive tastes) สามารถเรียกร้องส่วนแบ่งทรัพยากรเพิ่มเติมเพื่อชดเชยส่วนที่ขาดหายไปจากการบริโภคสิ่งที่มีราคา

¹²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 125

แพ่งกว่าคนอื่นๆ ได้ ดอว์คินเห็นว่าการละเมิดส่วนแบ่งทรัพยากรที่เป็นธรรม ซึ่งจะตามมาจากการจัดสรรที่ยึดเอาสวัสดิการที่เท่าเทียมกันเป็นตัวตั้งเป็นปัญหาทางศีลธรรม

เหตุผลที่ดอว์คินใช้ปฏิเสธการจัดสรรที่มุ่งเน้นความเท่าเทียมกันทางสวัสดิการ และสนับสนุนการจัดสรรที่เสมอภาคทางทรัพยากรจึงมาจากเรื่องความเสียใจที่เป็นเหตุผล ที่คนๆ หนึ่งรู้สึกเสียใจที่ชีวิตของตนไม่ประสบความสำเร็จมากเท่าที่มันควรจะเป็น เพราะส่วนแบ่งบางส่วนของเขาถูกเบียดเบียนโดยคนอื่นที่มีระดับของสวัสดิการต่ำกว่าด้วยเหตุผลที่ไม่ชอบธรรม แต่สิ่งที่น่าสังเกตคือ เกณฑ์ที่ดอว์คินใช้ตัดสินว่าเหตุผลชนิดใดไม่ชอบธรรมนั้นก็เหตุผลที่มาจากความคิดเรื่องส่วนแบ่งที่เป็นธรรม¹²² ดอว์คินปฏิเสธการชดเชยแก่คนมีรสนิยมราคาแพงด้วยเหตุผลว่า คนเหล่านั้นกำลังเรียกร้องส่วนแบ่งที่มากเกินไปกว่าที่เขาสมควรได้รับ ตามหลักของการจัดสรรที่เป็นธรรม ส่วนเหตุผลว่า ทำไมต้องรับความคิดเรื่องส่วนแบ่งดังกล่าวตั้งแต่ต้น ดอว์คินอ้างว่าหากปราศจากความคิดว่า การประเมินว่าความเสียใจใดเป็นเหตุเป็นผลก็ไม่อาจทำได้ เขาอ้างว่า “เราต้องถาม (คนที่เสียใจนั้น) ว่า...ชีวิตที่เขาใช้อยู่ตอนนี้ห่างไกลจากชีวิตที่เขาจะได้ใช้หากเขามี... ทรัพยากรมากพอจนถึงขนาดที่ว่าหากเขามีทรัพยากรเหล่านั้นเขาจะรู้สึกเสียใจอย่างเห็นเหตุเป็นผลเท่าๆ กันกับคนอื่น...เขาสามารถเลือกการจัดสรรชุดใดมากก็ได้... แต่เขาจะไม่สามารถบอกได้ว่าชีวิตของเขาภายใต้การจัดสรรใหม่นั้นเป็นชีวิตที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นบรรทัดฐานเพื่อวัดชีวิตปัจจุบันของเขา โดยไม่ต้องรู้ว่าความรู้สึกเสียใจที่เกิดขึ้นกับเขาอย่างเห็นเหตุเป็นผลนั้น.....ไม่ได้มากกว่าที่คนอื่นจะเสียใจสำหรับสิ่งที่พวกเขาควรจะได้รับแต่ไม่ได้ และเขาไม่สามารถตอบได้อีกโดยไม่เลือกการจัดสรรชุดใหม่อีกชุดหนึ่ง...และเป็นเช่นนี้ไปเรื่อยๆ โดยไม่สิ้นสุด”¹²³ การประเมินว่าความเสียใจของคนหนึ่งเป็นเหตุเป็นผลหรือไม่ จึงต้องอาศัยมาตรฐานที่เหมาะสมสำหรับใช้ประเมินความเสียใจนั้น และดอว์คินอ้างว่ามาตรฐานที่ว่าคือส่วนแบ่งทรัพยากรที่เท่าเทียมที่ทุกคนจะได้รับจากการจัดสรรในสถานการณ์สมมติของตลาดประมูล¹²⁴

แจน นาร์วีสันวิจารณ์ความคิดเรื่องความเสียใจที่เป็นเหตุเป็นผลของดอว์คินว่า เป็นการอ้างเหตุผลวนที่ไม่มีจุดเริ่มต้น ดอว์คินอ้างว่าการคิดถึงความเสียใจที่เป็นเหตุเป็นผลซึ่งมีมาตรฐานที่เป็นกลางและเที่ยงธรรมของการจัดสรรอยู่ และมาตรฐานนั้นทำให้เราตัดสินได้ว่าความเสียใจของใครบ้างที่เป็นเหตุเป็นผล ซึ่งนาร์วีสันโต้แย้งว่าจริงๆ แล้วการเข้าใจว่าความเสียใจที่เป็นเหตุเป็นผลคืออะไร และความเสียใจใดบ้างที่เป็นเหตุเป็นผลเป็นคำถามที่สลับซับซ้อนมาก ก่อนอื่นเราต้อง

¹²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 239

¹²³ Dworkin, Ronald. 1981. What is Equality? Part II. Equality of Welfare. In *Philosophy & Public Affairs*. pp.231-232

¹²⁴ เรื่องเดียวกัน หน้า 216-220

สามารถคาดคะเนเกี่ยวกับชีวิตแบบต่างๆ ที่เป็นไปได้สำหรับคนแต่ละคน และเรียงลำดับชีวิตเหล่านั้นตามความสำเร็จที่จะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับทรัพยากรชุดต่างๆ ที่บุคคลอาจประมวลได้จากการจัดสรร และนั่นหมายถึงเราต้องรู้ก่อนว่าทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งหมดก่อนจะนำมาจัดสรรมีอะไรบ้าง เพื่อจะสามารถจินตนาการชุดของทรัพยากรที่เป็นไปได้แบบต่างๆ ดังนั้น สิ่งที่ทำให้เราประเมินได้ว่าความเสียใจของคนหนึ่งในเรื่องๆ หนึ่งเกี่ยวกับความสำเร็จของชีวิตเขานั้นเป็นเหตุเป็นผลหรือไม่ ไม่ใช่สิ่งที่จะสรุปหรือวัดได้จากความคิดเรื่องส่วนแบ่งที่เป็นธรรมแบบที่ดอร์คินอ้าง แต่ต้องอาศัยข้อมูลมหาศาสตร์ในการวัดและเป็นเรื่องที่ต้องตัดสินกันตามข้อมูลที่เป็นจริง ความคิดเรื่องดังกล่าวจึงไร้สาระเกินกว่าที่จะนำมาพิจารณา¹²⁵ ข้อโต้แย้งนี้ของนาร์วีสันเป็นเพียงส่วนหนึ่งของข้อวิจารณ์ทั้งหมดของเขาต่อดอร์คิน ซึ่งนาร์วีสันเชื่อว่าทฤษฎีความเสมอภาคของ ดอร์คินผิดพลาดทั้งหมด ซึ่งเราจะพิจารณาความคิดของเขาในส่วนตัวต่อไป

แต่หากความคิดเรื่องความเสียใจที่เป็นเหตุเป็นผลและส่วนแบ่งที่เป็นธรรมของดอร์คินทวนประเด็นจริง และดอร์คินไม่สามารถแสดงให้เห็นว่ามีเหตุผลอันสมควรแบบอื่นที่สนับสนุนว่าการจัดสรรควรมุ่งสนองตอบส่วนแบ่งทรัพยากรที่เป็นธรรม แทนที่จะเป็นระดับสวัสดิการที่เท่าเทียมกันสำหรับทุกคน ข้อโต้แย้งของโคเฮนก็ยังคงมีน้ำหนักอยู่ ดอร์คินจึงล้มเหลวในการปฏิเสธว่าการจัดสรรสวัสดิการอย่างเท่าเทียมกันไม่ชอบธรรม จากจุดยืนอื่นที่ไม่รับความเชื่อเรื่องความเสมอภาคทางทรัพยากรของเขาอยู่ก่อน ความคิดเรื่องความเสียใจที่เป็นเหตุเป็นผลและส่วนแบ่งที่เป็นธรรมของเขานั้นคือส่วนหนึ่งของทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากร และนั่นทำให้คนที่ไม่ยอมรับทฤษฎีนี้ตั้งแต่ต้นไม่มีเหตุผลที่ต้องยอมรับว่าการจัดสรรที่เสมอภาคทางสวัสดิการเป็นไปได้ตามที่ดอร์คินอ้าง ดอร์คินเชื่อว่าในที่สุดแล้ว ทฤษฎีความเสมอภาคทางสวัสดิการจะเป็นทฤษฎีที่ชอบธรรมและเป็นปรนัยได้ต้องรับความคิดเรื่องความเสียใจที่มีเหตุผลและส่วนแบ่งที่เป็นธรรม แต่ในการทำเช่นนั้นเท่ากับพื้นฐานความชอบธรรมของทฤษฎีดังกล่าวไม่ได้มาจากความคิดเรื่องสวัสดิการ แต่มาจากเหตุผลเรื่องทรัพยากร เพราะความคิดเรื่องส่วนแบ่งที่เท่าเทียมกันเกี่ยวข้องกับส่วนแบ่งทรัพยากรที่ต้องถูกจัดสรรให้แก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันทฤษฎีดังกล่าวจึงเป็นไปได้ในตัวมันเอง แต่โคเฮนโต้แย้งดอร์คินในประเด็นนี้ว่า ความคิดเรื่องส่วนแบ่งที่เท่าเทียมกันไม่จำเป็นต้องถูกนำไปเชื่อมโยงกับความคิดเรื่องการจัดสรรทรัพยากรเพียงอย่างเดียว เป็นไปได้ที่บางคนซึ่งไม่รับความคิดเรื่องความเสมอภาคทางทรัพยากรของดอร์คินตั้งแต่แรกอาจเข้าใจส่วนแบ่งที่เท่าเทียมกันในลักษณะอื่น เช่นเป็นส่วนแบ่งในโอกาสของการมีสวัสดิการที่เท่าเทียมกัน (equal welfare opportunities) โคเฮนวิจารณ์ว่าที่ดอร์คินปฏิเสธว่า “คนมีรสนิยมราคาแพงไม่ควรได้รับชดเชย เพราะการทำเช่นนั้นคือเขากำลังเรียกร้องสิทธิที่จะได้รับส่วนแบ่งทรัพยากรจากการจัดสรรมากกว่า ส่วนแบ่งที่เขาสมควรได้รับ

¹²⁵ Narveson, Jan. 1983 On Dworkinian Equality. In *Social Philosophy & Policy*. p. 8

จริง” การอ้างเช่นนี้ของ ดอว์คินทวนคำถาม คนๆ หนึ่งจะยอมรับว่าการจัดสรรทรัพยากรให้แก่คนที่ มีสวัสดิการต่ำเพราะมีรสนิยมราคาแพงละเมิดหลักแห่งส่วนแบ่งที่เป็นธรรมได้ ก็เพราะเขาเชื่ออยู่ ก่อนแล้วว่าการจัดสรรนั้นต้องเคารพในหลักแห่งส่วนแบ่งทรัพยากรที่เป็นธรรม แต่สำหรับคนอื่น ซึ่ง ไม่เชื่อว่า ความยุติธรรมในการจัดสรรเรียกร้องการจัดสรรส่วนแบ่งทรัพยากรให้แก่ทุกคนอย่างเท่า เทียม แต่เรียกร้องส่วนแบ่งที่เป็นธรรมในความหมายอื่นแทน ก็เป็นไปได้ที่เขาจะไม่ปฏิเสธการจัด สรรทรัพยากรเพิ่มให้แก่คนมีรสนิยมราคาแพง¹²⁶

ถ้าเหตุผลของโคเฮนและนาร์วีสันข้างต้นถูกต้อง ดอว์คินก็ต้องประสบกับความ ยุ่งยากในการสนับสนุนทฤษฎีความเสมอภาคของเขา ที่กล่าวมาเราพบว่าทฤษฎีดังกล่าวอาศัยเหตุ ผลเรื่องการแยกทรัพยากรออกจากสวัสดิการ แต่ทั้งเซนและโคเฮนได้แสดงให้เห็นแล้วว่า การอ้าง ทรัพยากรเป็นฐานของการจัดสรรที่เป็นธรรมอย่างเดียวยังไม่พอ การจัดสรรต้องให้คุณค่ามีเสรีภาพที่ จะทำบางสิ่ง ไม่ใช่เน้นที่การแบ่งทรัพยากรเพียงอย่างเดียว (เซน) และการจัดสรรต้องสนองตอบทั้ง ในแง่ของทรัพยากรและสวัสดิการ เหตุผลทั้งคู่สำคัญในตนเอง การอ้างว่าการจัดสรรต้องให้ความสำคัญ สำคัญกับทรัพยากรก่อนต้องการเหตุผลสนับสนุนที่ดีกว่าที่ดอว์คินใช้ (โคเฮน) เมื่อเป็นเช่นนี้ ดอว์คิน จึงต้องหาคำอธิบายใหม่เพื่อมาให้หลักการแก่การจัดสรรที่เสมอภาคตามแนวคิดของเขา การจะอ้าง ว่าทรัพยากรสามารถเป็นพื้นฐานของการจัดสรรที่เสมอภาคและยุติธรรมนั้น ดอว์คินต้องสามารถ แสดงให้เห็นเหตุผลต่างหากที่ไม่ใช่ความเสียใจที่เป็นเหตุเป็นผล หรือส่วนแบ่งทรัพยากรที่เท่าเทียม และต้องเป็นเหตุผลที่ทำให้เราต้องยอมรับได้ว่า การจัดสรรที่เสมอภาคทางทรัพยากรที่เขาเสนอนั้น ใกล้เคียงกับการจัดสรรที่เสมอภาคในอุดมคติจริง ซึ่งการตอบประเด็นนี้ของดอว์คินนำเขาไปสู่เหตุ ผลอีกประการหนึ่งคือ เรื่องของการเลือกและโชค ต่อไปเราจึงจะมาพิจารณาประเด็นนี้โดยละเอียด

การเลือกกับโชค

ในบรรดาเหตุผลที่ดอว์คินใช้สนับสนุนความเสมอภาคทางทรัพยากร การแยก ระหว่างการเลือกกับโชคเป็นเหตุผลที่ถูกโจมตีมากที่สุด แต่ก็ก็เป็นเหตุผลที่ทำให้ทฤษฎีของเขาน่าสนใจ ที่สุดเช่นกัน¹²⁷ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ดอว์คินต้องตอบข้อโต้แย้งต่อประเด็นนี้ให้ได้ที่น่าพอใจ เพื่อ จะรักษาเหตุผลนี้ไว้สำหรับทฤษฎีของเขา

ดอว์คินกล่าวถึงการแยกระหว่างการเลือกกับโชคครั้งแรก เมื่อพูดถึงตลาดประกัน ภัย เขาเชื่อว่าลักษณะสำคัญที่ทำให้ตลาดประกันภัยสามารถทำงานได้ดีในฐานะกลไกของการจัด สรรที่เสมอภาคและยุติธรรมคือ มันสามารถเปลี่ยนแปลงบางส่วนของโชคร้ายที่เกิดขึ้นให้เป็นโชคที่

¹²⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 918

¹²⁷ Kimlicka, Will. 1990. *Contemporary Political Philosophy*. p. 84

บุคคลเลือกสำหรับตนเอง ดอว์คินเน้นว่าความคิดเรื่องความเสมอภาคของเขาอยู่บนเหตุผลเรื่องเสรีภาพในการเลือกของบุคคลอิสระ เหตุผลดังกล่าวนำไปสู่การอ้างว่าการจัดสรรต้อง 1) สนองตอบต่อความต้องการและแผนการชีวิตที่บุคคลเลือกสำหรับตนเอง (ambition-sensitive) และ 2) ไม่สนองตอบหรือสะท้อนสิ่งที่บุคคลได้ติดตัวมาตามธรรมชาติที่เขาไม่ได้เลือก (endowment-insensitive) เกณฑ์อย่างแรกเรียกร้องให้คนมีรสนิยมราคาแพงไม่มีสิทธิได้รับชดเชย ส่วนเกณฑ์อย่างหลังเรียกร้องให้คนพิการต้องได้รับการชดเชย การแยกแยะระหว่างทางเลือกอย่างอิสระกับโชคจึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งต่างหากจากความคิดเรื่องความเสียใจอย่างเป็นเหตุผล และความคิดเรื่องส่วนแบ่งที่เป็นธรรมที่ดอว์คินสามารถใช้สนับสนุนทฤษฎีความเสมอภาคของเขา หากเขาสามารถแสดงให้เห็นว่าการแยกแยะดังกล่าวยอมรับได้ แต่หากในที่สุดแล้วการแยกแยะดังกล่าวไม่มีเหตุผลรองรับ กล่าวคือ หากดอว์คินไม่สามารถแสดงให้เห็นว่ามีการเลือกที่อิสระซึ่งไม่ขึ้นกับปัจจัยภายนอกหรือโชคจริง การแยกแยะเช่นนี้ย่อมล้มเหลว ดังนั้นทฤษฎีของดอว์คินจะน่าเชื่อถือหรือไม่จึงขึ้นกับความสำเร็จของเขาในการชี้ให้เห็นว่า การจัดสรรที่ตอบสนองการเลือกอย่างอิสระของบุคคลสามารถเป็นไปได้ เพราะการเลือกกับโชคคือคนละสิ่งกัน (distinct) และเราสามารถพูดถึงการเลือกหรือโชคได้อย่างเป็นอิสระจากกัน

เหตุผลเบื้องหลังการอ้างเช่นนี้ เกิดจากดอว์คินต้องการตอบประเด็นของโนซิกที่ว่า การจัดสรรโดยการชดเชยผิดศีลธรรม โนซิกวิจารณ์ทฤษฎีความยุติธรรมที่ส่งเสริมการชดเชยแก่คนยากไว้ว่า “ทำลายอิสระในการกำหนดตนเองของบุคคลและความรับผิดชอบหลักต่อการกระทำของเขา [และจึง] เป็นแนวทางที่เสี่ยงมากสำหรับทฤษฎีซึ่งต้องการปกป้องศักดิ์ศรีและความนับถือตนเองของสิ่งมีชีวิตที่สามารถกำหนดตนเองได้”¹²⁸ โนซิกตั้งใจโต้แย้งทฤษฎีความยุติธรรมของรอลส์ แต่ดอว์คินในฐานะผู้หนึ่งที่เห็นด้วยกับการชดเชยและต้องการให้ทฤษฎีของเขาทั้ง “ส่งเสริมและมีแก่นอยู่ที่” ความคิดอิสระภาพในการกำหนดตนเองอันเป็นคุณค่าสำคัญทางศีลธรรมของทรรณะแบบเสรีนิยมเห็นว่าเขาต้องตอบประเด็นนี้ของโนซิกได้เช่นกัน ในแง่หนึ่ง ดอว์คินเดินตามรอลส์ในการปฏิเสธว่าคนมีรสนิยมราคาแพงไม่มีสิทธิได้รับการชดเชย รอลส์อ้างว่า “ในฐานะบุคคลทางศีลธรรม พลเมืองต่างมีส่วนในการวางรูปแบบและกำหนดความพอใจและเป้าหมายสุดท้ายของตน เหตุผลนี้แม้จะปฏิเสธคนมีรสนิยมราคาแพง แต่ตัวมันเองไม่ได้ปฏิเสธการใช้ทรัพยากรปฐมภูมิ [primary goods-ผู้เขียน] บางคนอาจโต้แย้งว่ามันไม่มีเหตุผล...ที่จะถือว่าคนเหล่านั้นต้องรับผิดชอบต่อความพอใจของตน... แต่การโต้แย้งเช่นนี้เหมือนกับจะเชื่ออยู่ก่อนแล้วว่าความพอใจที่คนหนึ่งมีอยู่นอกเหนืออำนาจควบคุมของเขา แบบเดียวกับความปรารถนาอย่างบ้าคลั่งที่อาจเกิดขึ้นได้ พลเมืองจึงถูกมองว่าเป็นเพียงบางสิ่งที่มีความปรารถนาติดมาด้วย การใช้ทรัพยากรสาธารณะ...วางอยู่บน

¹²⁸ Nozick, Robert. 1974. *Anarchy, State and Utopia*. p. 214. New York: Basic Books.

ความสามารถที่จะรับผิดชอบต่อเป้าหมายของเรา คนที่มีรสนิยมราคาแพงสามารถเลือกจะเป็นแบบอื่นได้ และหากเขาเรียกร้องขอการชดเชย คนอื่นก็มีสิทธิยืนยันว่าคนเหล่านั้นเองที่ต้องเป็นคนแบกรับต้นทุนของการไว้วางใจและการขาดสายตาวัยไกลของตน”¹²⁹ รอลส์เชื่อว่าคนที่มีรสนิยมราคาแพงเพราะเขาเลือกจะเป็นเช่นนั้นเอง เหตุผลของรอลส์ตรงนี้เหมือนกับจะยืนยันอิสรภาพในการเลือกและการกำหนดตนเอง โคเฮนชี้ว่าการปฏิเสธรสนิยมราคาแพงทำให้รอลส์ต้องเผชิญปัญหาความขัดแย้งตนเอง เพราะขณะเดียวกันรอลส์ปฏิเสธว่าการจัดสรรที่ยุติธรรมไม่สามารถวางอยู่บนความคิดเรื่องความสมควรได้รับทางศีลธรรม (moral desert) รอลส์อ้างว่า “แรงที่คนหนึ่งเต็มใจลงเกิดจากอิทธิพลของความสามารถตามธรรมชาติ ทักษะและทางเลือกที่เขาได้อยู่ คนที่เกิดมาโชคดีกว่ามีแนวโน้มที่จะมูมานะมากกว่า และดูเหมือนไม่มีทางที่เราจะอธิบายโชคที่เหนือกว่าของเขาตรงนี้ได้ ความคิดเรื่องการตอบแทนตามสิ่งที่คนสมควรได้รับจึงเป็นสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้”¹³⁰ โคเฮนเชื่อว่า การปฏิเสธการชดเชยแก่คนที่มีรสนิยมราคาแพงด้วยเหตุผลว่าแต่ละคนคือผู้สร้างและกำหนดรสนิยมที่ตนมี ขัดแย้งกับการปฏิเสธการตอบแทนแก่คนบนพื้นฐานของความสามารถและทักษะ¹³¹ เหตุผลแรกเชื่อว่าบุคคลเป็นอิสระในระดับที่สามารถกำหนดได้ว่าตนจะเลือกมีรสนิยมอย่างไร แต่เหตุผลหลังเชื่อว่าความพยายามที่นำไปสู่ความสำเร็จของบุคคลถูกกำหนดจากพรสวรรค์ หรือความสามารถทางธรรมชาติบางอย่างที่เขาได้รับมาโดยที่เขาไม่ได้เลือก โนซิคอ้างว่า ที่รอลส์ปฏิเสธการตอบแทนตามสิ่งที่บุคคลสมควรได้รับนั้น แสดงว่ารอลส์เชื่อว่าบุคคลถูกกำหนดทั้งหมดจากปัจจัยภายนอก ไม่มีสิ่งใดเลยเกี่ยวกับตัวบุคคลที่เขาเป็นผู้เลือก¹³² แต่หากเป็นเช่นนั้นการปฏิเสธการชดเชยแก่คนที่มีรสนิยมราคาแพงย่อมตกไปเพราะขัดแย้งกับเหตุผลเรื่องการถูกกำหนดทั้งหมด (wholly determined) ของคนแต่ละคน แต่โคเฮนเห็นว่าจริงๆ แล้วเหตุผลของรอลส์ตรงนี้น่าจะอยู่ที่รอลส์เชื่อว่า บางคนที่มีมานะพยายามกว่าคนอื่น ๆ นั้นส่วนหนึ่งเกิดจากที่เขาเกิดมาโชคดีตั้งแต่แรก และอีกส่วนหนึ่งคือเขาเลือกที่จะเป็นเช่นนั้นเองโดยสมัครใจ แต่เนื่องจากเราไม่สามารถระบุแน่ชัดลงไปว่าความพยายามส่วนใดเกิดจากเหตุผลอะไรในสองเหตุผลนี้ รอลส์จึงปฏิเสธว่าการให้รางวัลตอบแทนตามความสามารถหรือความพยายามเป็นความคิดที่ปฏิบัติจริงไม่ได้¹³³ แต่โคเฮนโต้แย้งว่า การที่เรากำหนดแน่ชัดไม่ได้ว่าความสำเร็จของคนหนึ่งเกิดจากเหตุผลเรื่องการเลือก หรือโชคของเขาเป็นปัญหาจริงสำหรับการตอบแทนแก่คนเหล่านี้ แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าเราต้องปฏิบัติต่อความมานะพยายามของเขาว่า

¹²⁹ Rawls, John. 1982. Social Unity and Primary Goods. In Amartya Sen and Bernard Williams (eds.), *Utilitarianism and Beyond*. pp. 168-169. Cambridge: Cambridge University Press.

¹³⁰ Cohen, G.A. 1989. On the Currency of egalitarian justice. In *Ethics*. p. 914

¹³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 914-915

¹³² เรื่องเดียวกัน

¹³³ เรื่องเดียวกัน

กับมันไม่สมควรได้รับตอบแทนทั้งหมด รอลส์จึงคัดค้านที่สรุปว่าเพราะเราแยกเด็ดขาดไม่ได้ว่าส่วนไหนมาจากการเลือก และส่วนไหนมาจากโชค การตอบแทนแก่คนที่ประสบความสำเร็จเพราะมีความมานะพยายามสูงจึงเป็นไปได้ทั้งหมด¹³⁴

การอภิปรายข้างต้นของโคเฮนเกี่ยวกับความคิดเรื่องรสนิยมราคาแพงของรอลส์ มีผลกระทบต่อคำอธิบายเรื่องการเลือกกับโชคของดอร์คิน บทเรียนจากความยุ่งยากที่รอลส์เผชิญ หมายถึงดอร์คินต้องระวังมากขึ้นในการอ้างเหตุผลเรื่องการเลือก หากขาดความชัดเจนตั้งแต่ต้นว่า สิ่งใดที่บุคคลเลือก และสิ่งใดที่บุคคลไม่ได้เลือกแต่ถูกกำหนดจากโชคชะตาหรือปัจจัยภายนอก การอ้างการตัดสินที่ยุติธรรมบนพื้นฐานของการเลือกย่อมมีความคลุมเคลือ เราจะแน่ใจได้อย่างไรในแต่ละสถานการณ์ ใครสมควรได้รับอะไรหากปราศจากมาตรฐานอิสระแบบอื่นที่กำหนดไว้ก่อนแล้ว ว่า สิ่งที่ทุกคนต้องได้รับจากการจัดสรรอย่างเท่าเทียมกันนั้นคืออะไร แต่ดอร์คินดูเหมือนเชื่อมั่นว่าการเลือกอย่างอิสระสามารถเป็นไปได้ภายใต้เงื่อนไขบางอย่าง ต่อไปจึงจะพิจารณาว่าการเลือกดังกล่าวมีลักษณะเช่นไร และมีเงื่อนไขอย่างไร และมีผู้โต้แย้งเหตุผลที่ดอร์คินให้ตรึงนี้อย่างไรบ้าง

การเลือกอย่างอิสระหมายถึงอะไร

ดอร์คินอธิบายการเลือกอย่างอิสระว่า หมายถึงการเลือกที่เกิดจากการตัดสินใจอย่างสมัครใจของบุคคลแบบเดียวกับการตัดสินใจเล่นพนัน ที่บุคคลมีโอกาสได้ตรงอย่างถี่ถ้วนก่อนตัดสินใจ โดยรู้ล่วงหน้าแล้วว่าผลได้ผลเสียที่อาจตามมาคืออะไรบ้าง ทั้งยังรู้ว่าตนมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจนั้น ประเด็นจึงอยู่ที่ว่าการเลือกอย่างอิสระหมายถึงสิ่งที่ถูกเลือกนั้นจริงๆ แล้วบุคคลอาจเลือกหรือไม่เลือกก็ได้โดยไม่มีใครมาบังคับ เพราะเขามีทางเลือกให้เลือกได้ทั้งสองทาง (option) การเลือกชนิดนี้ดอร์คินเชื่อว่าเป็นไปได้ในตลาดประกันภัยที่สามารถสร้างเงื่อนไขบางอย่างที่ทำให้บุคคลมีขอบเขตในการเลือกที่กว้างขึ้น ดอร์คินยอมรับว่าการเลือกอย่างอิสระภายใต้ตลาดประกันภัยเป็นการเลือกชนิดมีขอบเขต บุคคลเลือกไม่ได้ที่จะเผชิญกับโชคร้ายที่เขาไม่ปรารถนาเช่น ความพิการหรือความยากจนขาดรายได้หรือไม่ แต่กระนั้นบุคคลเลือกได้ในระดับหนึ่งว่า ถ้าเขาเกิดพบว่าตนคือคนพิการ เขามีสิทธิได้รับการชดเชยทรัพยากรเพิ่มเติมสำหรับความเสียหายที่มาร่วมกับความพิการนั้นหรือไม่ เป็นไปได้ที่การเลือกในลักษณะที่ดอร์คินอ้างถึงอาจถูกโต้แย้งว่าไม่ใช่การเลือกอิสระแท้จริง อย่างน้อยการมีหรือไม่มีอยู่ของตลาดประกันภัยก็เป็นเงื่อนไขที่กำหนดมัน หากปราศจากตลาดประกันภัย การเลือกอิสระก็เป็นไปไม่ได้ แต่นั่นยังไม่ใช่ปัญหาเท่ากับว่า การเลือกเช่นนั้นที่ดอร์คินอ้างไม่อิสระเพราะถูกกำหนดด้วยสิ่งที่เขาเรียกว่าโชค ซึ่งยังไม่ถูกขจัดออกไปอย่างสิ้นเชิงจากกระบวนการตัดสินใจของคนในตลาดประกันภัย ริชาร์ด อาร์เนสันวิจารณ์ดอร์คินในประเด็นนี้ว่า การอ้างการเลือกอย่างอิสระชนิดที่นำไปสู่พันธะและความรับผิดชอบ

¹³⁴ เรื่องเดียวกัน

ทางศีลธรรมตามมานั้นต้องถูกเข้าใจอย่างใดอย่างหนึ่งในสามแบบนี้ และแต่ละแบบก็ล้วนมีปัญหาทั้งสิ้น (1) การเลือกอิสระหมายถึงความพอใจที่นำไปสู่การเลือกทั้งหมดต้องเป็นสิ่งที่บุคคลจงใจให้เกิดขึ้นและกำหนดเอง แต่ความเข้าใจแบบนี้ไม่มีทางเป็นไปได้ อาร์เนสันอ้างว่า “ความพอใจส่วนใหญ่ที่บุคคลมีถูกกำหนดจากปัจจัยทางสังคม และชีววิทยาที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของบุคคลเอง”¹³⁵ (2) การเลือกอิสระหมายถึงแม้ความพอใจที่นำไปสู่การเลือกไม่ใช่สิ่งที่บุคคลจงใจให้เกิดและกำหนดทั้งหมด แต่มัน “อยู่ในความควบคุมของเราในแง่ที่เราสามารถจะทำบางสิ่งได้...ที่จะเปลี่ยนความพอใจของเราในทางที่เรากำหนดได้ว่าจะเป็นอย่างไรต่อไป”¹³⁶ อาร์เนสันอ้างว่าการเลือกอิสระในความหมายนี้อ่อนเกินไป เพราะยังยอมรับว่าความพอใจที่บุคคลมีอยู่ถูกกำหนดจากภายนอกแม้จะเป็นเพียงบางส่วนก็ตาม และจึงยังไม่หนักแน่นพอที่จะปฏิเสธว่าคนมีราคาสินค้าแพงหรือมีความพอใจที่สนองตอบยากไม่ควรได้รับการชดเชย ซึ่งดอว์คินเองก็ดูเหมือนจะเข้าใจการเลือกอย่างอิสระของเขาในความหมายนี้เช่นกัน¹³⁷ และ (3) การเลือกอิสระหมายถึงคนหนึ่งรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับความพอใจที่ตนมีอยู่ และรับรู้ความพอใจเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของตัวตนของเขามากกว่าจะมองว่ามันคือสิ่งแปลกปลอมที่มาจากภายนอก หรือเมื่อเขายอมรับว่าบางสิ่งคือความรับผิดชอบทางศีลธรรมที่เกิดจากการเลือกของเขา ดอว์คินเองเชื่อว่าการเลือกอิสระต้องมีลักษณะเช่นนี้ เห็นได้จากที่เขาเน้นการแยกบุคคล (a person) ออกจากสถานการณ์ของบุคคล (circumstances) และอ้างว่าการเลือกต้องสะท้อนออกมาจากภายในตัวตนของบุคคลเท่านั้น แต่อาร์เนสันวิจารณ์การเลือกในความหมายนี้ว่ายังขาดความรัดกุม ความพอใจบางอย่างเป็นผลจากการเลี้ยงดู ซึ่งไม่เพียงเป็นกระบวนการที่เราไม่สามารถควบคุมและเลือกได้เท่านั้น แต่มันยังเป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลกำหนดตัวตนของบุคคลอย่างลึกซึ้ง เขายกตัวอย่างคนที่เติบโตมาภายใต้การกล่อมเกลาและหล่อหลอมทางความคิดความเชื่อจนเกิดความฝังใจกับระบบความเชื่อ และจารีตบางอย่างที่มีอิทธิพลต่อเขาในวัยเด็กอย่างลึกซึ้ง ระบบความเชื่อและจารีตเหล่านี้ไม่เพียงจะติดตัวเขาไปตลอดชีวิตเท่านั้น หากแต่มันยังมีผลกำหนดด้วยว่าคนๆ นั้นจะเลือกรับคุณค่าและความพอใจชนิดใดเมื่อเขาเติบโตขึ้น

¹³⁵ Arneson, Richard, 1989. Equality and Equal Opportunity for Welfare. In *Philosophical Studies*. Vol. 56. pp. 79

¹³⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 80

¹³⁷ ดอว์คินมีแนวโน้มจะอธิบายว่าการตัดสินใจเลือกทำบางสิ่งของบุคคลเกิดจาก judgement ของคนเหล่านี้เขาอ้างถึงคนในสังคมเสรีว่าคือผู้ที่ “ตัดสินใจเองว่าชีวิตแบบใดดีที่สุดสำหรับตน, ปฏิบัติมากกว่าจะฝ่าฝืนหลักของความรับผิดชอบของปัจเจกบุคคล...ยอมรับว่าการแทรกแซงของรัฐบางครั้งจำเป็นสำหรับทำให้ทุกคนอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นธรรมที่แต่ละคนอาจถูกขอให้รับผิดชอบต่อชีวิตของตน แต่...ควรหาการตัดสินใจส่วนบุคคลเกี่ยวกับความจำเป็นและคุณค่าที่แต่ละคนมี” Dworkin, Ronald. 2000. *Sovereign Virtue*. pp. 72,77,313,319

เป็นผู้ใหญ่¹³⁸ คนชนิดนี้คือคนประเภทที่สามารถรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับความเชื่อและคุณค่าที่สอดคล้องกับความเชื่อที่ตนมีจนแยกจากกันไม่ออก แต่อาร์เนสันเห็นว่านั่นยังไม่ใช่เหตุผลเพียงพอที่จะอ้างว่าการเลือกของเขานำไปสู่หน้าที่ของเขาแต่เพียงผู้เดียวที่ต้องรับผิดชอบต่อผลที่ตามมา

ประเด็นของอาร์เนสันจึงอยู่ที่ว่า หากความพอใจที่นำไปสู่การเลือกไม่ได้เกิดจากเหตุผลส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากเหตุผลทางสังคมและชีววิทยา ความรับผิดชอบต่อผลของการเลือกก็ควรเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของสังคม ไม่ใช่ความรับผิดชอบของใครคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง¹³⁹ ดอว์คินเองยอมรับว่า การตัดสินใจเลือกซื้อความคุ้มครองในตลาดประกันภัยของคนพิการอาจอยู่ใต้อิทธิพลของปัจจัยภายนอกหรือสิ่งที่เขาได้รับมาตามธรรมชาติ “คนตัดสินใจว่าจะลงทุนซื้อประกันภัยต่อความเสี่ยงบางอย่างด้วยทรัพยากรมากเท่าใดได้ ต่อเมื่อเขาได้อยู่แล้วว่าเขาเองต้องการมีชีวิตแบบใด เนื่องจากเมื่อนั้นเขาจึงสามารถตัดสินใจได้ว่าความเสี่ยงจากภัยพิบัติอย่างหนึ่งจะร้ายแรงแค่ไหนสำหรับเขา และต้องใช้ทรัพยากรเท่าใดจึงจะช่วยบรรเทาความสูญเสียที่เกิดขึ้นได้.....แต่คนที่เกิดมาโดยพิการอยู่แล้ว หรือมาพิการในวัยเยาว์ คนเหล่านี้แน่นอนว่าต้องถือเอาสถานการณ์ที่ตัวเองเผชิญเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของแผนการในอนาคตที่เขาวางไว้ด้วย ดังนั้นสำหรับคนเหล่านี้การจะตัดสินใจว่าเขาจะลงทุนซื้อประกันภัยมากเท่าใด หากเขาไม่บังเอิญพิการเสียก่อน เราต้องรู้ก่อนว่าเขาจะวางแผนชีวิตของตนอย่างไรในกรณีนั้น แต่เราอาจไม่มีวันรู้คำตอบของคำถามนั้นเลยก็เป็นได้”¹⁴⁰ ความยุ่งยากที่ดอว์คินเผชิญตรงนี้จึงเป็นความยุ่งยากแบบเดียวกับที่เขาเผชิญมาแล้วในการให้ความหมายแก่ “ทรัพยากร” คำอธิบายว่าการเลือกอิสระคืออะไรนั้นวางอยู่บนการเข้าใจความหมายของการเลือกอย่างอิสระว่าเป็นการเลือกที่เกิดขึ้นในตลาดประกันภัย แต่ที่อาร์เนสันถามคือ ดอว์คินแน่ใจได้อย่างไรว่าการเลือกเช่นนั้น “อิสระ” จริง

ดอว์คินเหมือนเชื่อว่า คำถามของแอนเดอร์สันไม่มีผลต่อทฤษฎีของเขา เขาให้เหตุผลว่าโครงสร้างของตลาดประกันภัยถูกออกแบบมาเพื่อรับมือกับความยุ่งยากดังกล่าว “แม้คนจะ.....ประเมินค่า และความสำคัญของตลาดประกันภัยต่างกันตามแผนการ และความทะเยอทะยานของเขา ตลาดประกันภัยก็ยังถูกออกแบบมาโดยมองว่าความเสี่ยงกระจายอยู่ในกลุ่มคนส่วนใหญ่อย่างเท่าๆ กัน ความเสี่ยงของภัยพิบัติส่วนใหญ่ถูกรับรู้โดยตลาดประกันภัยว่าถูกกระจายไปในลักษณะเชิงสุ่มอยู่แล้ว ดังนั้น เราอาจใช้วิธีของตลาดประกันซึ่งถูกปรับมาแล้วเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้ประกันบางกลุ่มที่เกิดจากเขารู้ก่อนแล้วว่าคุณบางกลุ่มมีแนวโน้ม.....ที่จะต้องเผชิญ

¹³⁸ เรื่องเดียวกัน

¹³⁹ Dworkin, Ronald. 1981. What is Equality? Part II: Equality of Resources. In *Philosophy & Public Affairs*, p. 298

¹⁴⁰ เรื่องเดียวกัน

กับโชคร้ายบางชนิดมากกว่าคนกลุ่มอื่นๆ จึงมีเหตุผลที่เราจะสมมติว่า.....คนส่วนใหญ่จะประเมินค่าของการประกันความเสี่ยงจากความพิการไว้ใกล้เคียงกัน....”¹⁴¹ ตรงนี้คือ ดอว์คินอ้างว่าปัญหาอิทธิพลจากภายนอกแทรกแซงการตัดสินใจเลือกอย่างอิสระนั้นแก้ไขได้โดยตัวโครงสร้างของตลาดประกันภัยเองที่ไม่เลือกปฏิบัติกับใคร แต่ปฏิบัติกับทุกคนราวกับความเสี่ยงถูกกระจายไปอย่างเท่าเทียมกัน เหตุผลที่ดอว์คินให้ตรงนี้อาจใช้อธิบายได้ในระดับหนึ่งว่าการจัดสรรโดยตลาดประกันภัยไม่เลือกปฏิบัติ (discriminate) ระหว่างคนปกติกับคนพิการอย่างไร แต่มันไม่ได้ตอบประเด็นที่ว่า การจัดสรรโดยตลาดประกันสะท้อนการเลือกอย่างอิสระได้อย่างไร หากเหตุผลที่ทำให้คนๆ หนึ่งเลือกถูกกำหนดมาก่อนแล้วโดยเงื่อนไขทางร่างกายหรือสติปัญญาที่เขาเผชิญมาตลอดในชีวิต โครงสร้างของตลาดประกันภัยไม่อาจทำให้อิทธิพลของโชคร้ายที่เกิดกับเขามาก่อนหน้านั้นหายไป และทำให้การตัดสินใจเลือกของเขาไม่ขึ้นกับโชคร้ายเหล่านี้ได้ การอ้างโครงสร้างของตลาดประกันภัยตรงนี้จึงไม่ได้ผล

อุปมาของการเลือกอย่างอิสระในตลาดประกันภัย กับ การตัดสินใจเล่นพนันของดอว์คินล้มเหลวเนื่องจาก (1) หากคนตัดสินใจเล่นพนันด้วยเหตุผลและมีการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ คนที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการซื้อประกันภัยก็ขาดอิสระแบบเดียวกับที่คนซึ่งตัดสินใจเล่นพนันมี สิ่งที่คุณที่เผชิญกับความเสี่ยงของความพิการเผชิญไม่ใช่ชุดของทางเลือกที่จะพิการหรือไม่พิการ แบบเดียวกับชุดของทางเลือกที่จะเล่นหรือไม่เล่นพนัน ความพิการเป็นโชคร้ายตามธรรมชาติที่บุคคลต้องเจอไม่ได้ อิสระในการเลือกที่เขาใช้ตรงนี้จึงเป็นอิสระในระดับรองลงมาคือเลือกระหว่างจะได้รับความคุ้มครองหรือไม่ได้กรณีที่มีความพิการเกิดขึ้น และนี่คือเหตุผลที่ว่าเหตุใดคนที่แพ้พนันจึงไม่มีเหตุผลอันชอบธรรมที่จะอ้างสิทธิขอรับการชดเชย แบบเดียวกับคนที่เผชิญกับโชคร้ายที่เขาไม่ได้เป็นผู้เลือก คนที่ตัดสินใจเล่นพนันมีอิสระในการเลือกชนิดที่คนที่ตัดสินใจเลือกซื้อประกันภัยในตลาดประกันไม่มี อิสระในการเลือกซื้อประกันภัยของบุคคลอิสระคืออิสรภาพระดับต่ำกว่า (lower-order) คืออิสรภาพภายใต้เงื่อนไขของตลาดประกันภัยเท่านั้น แต่ (2) หากเป็นไปได้ที่คนเล่นพนันบางคนอาจเล่นเพราะสาเหตุบางอย่าง เช่น นิสัยหรือความพอใจส่วนตัวที่เขาไม่ต้องการ เพราะหากมันไม่ได้รับการตอบสนองเขาจะรู้สึกหงุดหงิดหรือทรมานอย่างมาก ความพอใจชนิดนี้ดอว์คินจัดอยู่ในประเภทของ “ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่บุคคลควบคุมไม่ได้”¹⁴² ซึ่งมีลักษณะแบบเดียวกับความพิการ และจึงสมควรได้รับการชดเชย แม้ความพอใจหรือรสนิยมชนิดนี้เจ้าตัวบุคคลอาจเป็นผู้จงใจสร้างให้เกิดขึ้นเช่น รสนิยมทางกีฬาหรือทางดนตรีบางอย่าง เป็นต้น¹⁴³

¹⁴¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 299

¹⁴² เรื่องเดียวกัน, หน้า 302-303

¹⁴³ เรื่องเดียวกัน

แต่หากเป็นเช่นนี้เท่ากับการอ้างการตัดสินใจเล่นพนันเป็นตัวอย่างของการเลือกอย่างอิสระย่อมเป็นข้ออ้างที่ทวนประเด็น การเลือกที่อิสระไม่อาจอยู่ในเงื่อนไขอย่างเดียวกับการเลือกเล่นพนัน การเล่นพนันอาจเกิดจากเหตุผลของ “ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่บุคคลควบคุมไม่ได้” แต่การเลือกอิสระไม่อาจเป็นเช่นนั้น ดังนั้นหากจะอธิบายว่าการเลือกอย่างอิสระเป็นไปได้จริง ดอว์คินต้องการคำอธิบายแบบอื่นที่ไม่ใช่ที่เขาให้ตรงนี้

การอ้างโครงสร้างตลาดประกันภัยเพื่อสนับสนุนว่า การเลือกในตลาดดังกล่าวมีลักษณะเป็นการเลือกอย่างอิสระ ทำให้ข้อสรุปเรื่องการซื้อประกันของดอว์คินวางอยู่บนสมมติฐานบางอย่างซึ่งสามารถสงสัยได้ ตลาดประกันมีลักษณะเป็นตลาดประกันความเสี่ยงชนิดหนึ่ง¹⁴⁴ ความเสี่ยงนี้มีลักษณะที่ทำให้มันสามารถประเมิน หรือคาดคะเนล่วงหน้าได้บนพื้นฐานความรู้เรื่องสถิติและความน่าจะเป็น ซึ่งหมายถึงการตัดสินใจซื้อประกันครั้งหนึ่งจะเป็นการตัดสินใจที่ดีและเหมาะสมหรือไม่ ขึ้นกับว่าคุณคณารู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอย่างเพียงพอหรือไม่ หากบุคคลมีความรู้มากพอ ก็เป็นไปได้ที่การตัดสินใจจะมีโอกาสผิดพลาดน้อยกว่า ดอว์คินเองดูเหมือนเข้าใจความไม่แน่นอนต่างๆ ที่บุคคลเผชิญในการตัดสินใจในรูปแบบที่ลดทอนลงได้เป็นข้อมูลหรือความรู้เกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ในแง่หนึ่งเมื่อดอว์คินใช้ความเข้าใจชนิดนี้เกี่ยวกับความไม่แน่นอนไปอธิบายผลกระทบภายนอกที่เกิดจากการใช้เสรีภาพในการเลือกของแต่ละในตลาดเสรี มันทำให้เขามองผลกระทบเหล่านั้น ในลักษณะที่สามารถคาดคะเนได้แบบเดียวกับความเสี่ยงที่บุคคลเผชิญกับไซโครายต่างๆ ในตลาดประกันภัย วิธีมองเช่นนี้สะท้อนความเชื่อบางอย่างที่ดอว์คินมีเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจของบุคคลว่าเป็นการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ดอว์คินเองอ้างว่า เขาไม่เชื่อว่า “ความเชื่อคือโรคภัยแบบหนึ่ง เช่นเดียวกับการตาบอดที่สู้ๆ คนก็พบว่าตนเกิดมาเป็นเช่นนั้นและเปลี่ยนแปลงอะไรไม่ได้ คนแต่ละคนใช้เหตุผลคิดว่าสิ่งใดมีค่าสำหรับชีวิตเขาแบบเดียวกับที่เขาใช้เหตุผลคิดเกี่ยวกับความเชื่อแบบอื่นๆ” เหตุผลที่ดอว์คินให้ตรงนี้ถ่วงดุลกับอีกเหตุผลหนึ่งที่เขาใช้สนับสนุนว่าสนิยมราคาแพงในบางกรณีอาจเป็นปัญหาเกี่ยวกับความพิการ ในที่นั้นดอว์คินเชื่อว่าเป็นไปได้ที่คนอาจรู้สึกต้องการอย่างรุนแรงให้ความพอใจบางอย่างที่ตนมิได้รับการสนองตอบ ซึ่งเป็นคำอธิบายทางจิตวิทยาบุคคลแบบหนึ่ง คำอธิบายดังกล่าวมีผลต่อทฤษฎีของเขาในแง่ที่ว่ามันทำให้ดอว์คินต้องรับว่า การคาดคะเนการตัดสินใจซื้อหรือไม่ซื้อประกันภัยของคนมีเหตุผลนั้นยุ่งยากกว่าที่เขาอธิบายไว้ เพราะเป็นไปได้ที่คนที่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของความปรารถนาอย่างแรงกล้าบางอย่างอาจตัดสินใจในทิศทางตรงข้ามกับคนมีเหตุผล และเนื่องจากการตัดสินใจของคนเหล่านี้สามารถส่งผลกระทบต่อคนอื่นๆ ในรูปของต้นทุนค่าเสียโอกาส จึงทำให้ความไม่แน่นอนชนิดที่คน

¹⁴⁴ เรื่องเดียวกัน

อื่นต้องเผชิญในตลาดประกันภัย รวมถึงความไม่แน่นอนอีกชนิดหนึ่งที่คาดคะเนออกมาเป็นตัวเลขได้ลำบาก¹⁴⁵

การเลือกอย่างอิสระสามารถเป็นพื้นฐานสำหรับการจัดสรรที่ยุติธรรมและเสมอภาคได้หรือไม่

จากเหตุผลที่ดอว์คินให้เหมือนกับเขาเองก็เชื่อว่า การเลือกอย่างอิสระที่เกิดจากความสมัครใจในทุกๆ ขั้นตอนของกระบวนการสู่การตัดสินใจของบุคคลนั้นเป็นไปได้ เขาพูดว่ามีความแตกต่างไม่มากนักระหว่าง (1) การตัดสินใจอย่างสมัครใจของบางคนที่เลือกมีรสนิยมบางอย่าง หรือเลือกใช้ชีวิตแบบที่จะนำไปสู่ผลเช่นนั้นด้วยตนเอง กับ (2) การค้นพบว่าตนบังเอิญมีรสนิยมและความทะเยอทะยานเป็นแบบหนึ่งโดยที่ตนไม่ได้เลือก” แต่เขาไม่เชื่อว่าสิ่งนี้เป็นประเด็นสำหรับทฤษฎีของเขาเนื่องจากอย่างไรเสีย “การตัดสินใจมีน้อยครั้งที่เกิดจากความสมัครใจทั้งหมด”¹⁴⁶ อย่างไรก็ตาม ดอว์คินจำเป็นต้องแยกแยะให้เห็นถึงความแตกต่างนี้ เพราะมันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทฤษฎีของเขาที่อ้างว่า การจัดสรรที่เสมอภาคและยุติธรรมต้องเป็นการจัดสรรบนพื้นฐานของการเลือกอย่างอิสระ อย่างน้อยที่สุดเขาต้องสามารถให้คำจำกัดความที่ชัดเจนกว่าที่ให้มาเกี่ยวกับการเลือกของคนหนึ่งว่าจะมีรสนิยมอย่างไร กับ การค้นพบว่าตัวเขาบังเอิญมีรสนิยมเป็นเช่นนั้นอยู่แล้ว การเลือกเป็นเรื่องของการตัดสินใจ ดอว์คินเองอธิบายไว้เช่นนั้น ขณะที่การค้นพบดูคล้ายกับเป็นเรื่องของโชคมากกว่าการตัดสินใจอย่างอิสระ การยอมรับเช่นนั้นของดอว์คินทำให้ทฤษฎีของเขาถูกวิจารณ์โดยริชาร์ด อาร์เนสัน, จี. เอ. โคเฮนและอลิซาเบธ แอนเดอร์สัน

อาร์เนสันเชื่อว่า ความสมัครใจที่จะให้เป็นแบบใดแบบหนึ่ง (voluntariness) ไม่ใช่

¹⁴⁵ ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ที่เชื่อว่า การตัดสินใจทางเศรษฐศาสตร์ไม่อาจถูกเข้าใจว่าเป็นการตัดสินใจที่มีเหตุผล (rational) ทั้งหมดคือทฤษฎีของจอห์น เมย์นาร์ด คีย์ (J.M. Keynes) และทฤษฎีที่ได้รับอิทธิพลจากความคิดแบบคีย์เนเซียน (Keynesian) คีย์พูดถึงสัญชาตญาณของสัตว์ป่า (animals' spirit) หรือแรงผลักดันที่ปราศจากเหตุผลที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจทางเศรษฐศาสตร์ คีย์ไม่เพียงอ้างว่าการตัดสินใจดังกล่าวบางครั้งไม่ถูกกำหนดจากเหตุผลเท่านั้น แต่ยังเสนอสมมติฐานที่ทำลายความคิดเรื่องการทำงานของตลาดนำไปสู่จุดดุลยภาพที่เป็นวัตถุวิสัย (objective) โดยคีย์อ้างว่ามีตัวแปรอื่น เช่น เวลาและเงินตราที่มีอิทธิพลกำหนดจุดดุลยภาพดังกล่าว นอกเหนือจากอุปสงค์และอุปทาน รายละเอียดในประเด็นนี้ดู Keynes, J.M. 1936. *The General Theory of Employment*. London: Macmillan.; Klein, Lawrence R. 1980. *The Keynesian Revolution*. London: Macmillan. ส่วนนักเศรษฐศาสตร์เสรีนิยมแบบคลาสสิกเช่น มิลตัน ฟรีดแมนปฏิเสธความคิดนี้ของคีย์ เขาอ้างว่าการตัดสินใจทางตลาดของบุคคลเป็นการตัดสินใจที่มีเหตุผล โดยฟรีดแมนเน้นลักษณะที่เป็นการไตร่ตรอง (reflexivity) ถึงผลของการตัดสินใจดังกล่าวเป็นเหตุผลสำคัญตรงนี้

¹⁴⁶ Dworkin, Ronald. 1981. What is Equality? Part II: Equality of Resources. In *Philosophy & Public Affairs*. p. 233

เงื่อนไขจำเป็นสำหรับอ้างความรับผิดชอบของคนหนึ่งต่อผลที่เกิดกับชีวิตเขา¹⁴⁷ การอ้างเช่นนี้ไม่เพียงปฏิเสธว่า การตัดสินใจว่าการเลือกครั้งหนึ่งเป็นการเลือกอิสระหรือไม่ทำไม่ได้โดยดูจากเหตุผลเรื่องความสมัครใจเท่านั้น แต่ยังปฏิเสธความคิดเรื่องความรับผิดชอบทางศีลธรรมที่มากับการเลือกอีกด้วย อาร์เนสันเข้าใจทฤษฎีความเสมอภาคของดอร์คินว่าวางอยู่หลักความคิดเรื่องความรับผิดชอบทางศีลธรรมของบุคคลต่อการเลือก แต่เขาถามว่าการเลือกอย่างอิสระชนิดที่นำไปสู่ความรับผิดชอบดังกล่าวได้ต้องมีลักษณะอย่างไร? ต่างจากการเลือกที่ไม่อิสระอย่างไร? ประเด็นที่เขาพิจารณาดอร์คินมีสองประเด็น (1) ทฤษฎีการจัดสรรบนพื้นฐานของการเลือกแบบที่ดอร์คินเสนอไม่ยุติธรรมที่ไม่ชดเชยแก่คนที่มิได้รับราคาค่างวด ทั้งที่มีความแตกต่างอย่างมากระหว่างคนที่เลือกจะมีราคาค่างวดกับคนที่ความพอใจของเขาถูกเปลี่ยนให้เป็นราคาค่างวด เพราะอิทธิพลของปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทรัพยากรและความต้องการในตลาดเสรีที่ทำให้สิ่งที่เขาพอใจมีราคาสูงขึ้นจากที่ก่อนหน้านี้มันเคยเป็นความพอใจหรือรสนิยมที่ราคาถูกกว่า ในแง่นี้ ทฤษฎีของดอร์คินจึงไม่ยุติธรรมสำหรับคนที่ต้องถูกบังคับให้รับผิดชอบในสิ่งที่ตนไม่ได้เลือก ตรงนี้เท่ากับดอร์คินขัดแย้งกับหลักการของตนเองที่ว่า การจัดสรรที่ยุติธรรมและเสมอภาคต้องไม่สนองตอบปัจจัยภายนอกหรือสิ่งที่ติดตัวบุคคลมาตามธรรมชาติ และต้องไม่บังคับให้คนต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่เขาไม่ได้เลือกและ (2) ทฤษฎีของดอร์คินไม่ยุติธรรมที่ไม่ชดเชยให้แก่คนที่ยอมรับว่าตนเลือกจะใช้ชีวิตที่เสียเปรียบกว่าคนอื่น ๆ ด้วยความสมัครใจอันเป็นผลจากที่เขาถูกหลอหลอมมาในอดีตให้ฝังใจกับชีวิตเช่นนั้น อาร์เนสันยกตัวอย่างคนในสองหมู่บ้านซึ่งเป็นชาวเผ่าพื้นเมืองที่ยังนิยมบูชาเทพเจ้าด้วยพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์บางอย่าง รัฐให้การอุดหนุนแก่ชาวบ้านในสองหมู่บ้านนี้เป็นเงินจำนวนเท่าๆ กัน ต่อมาวันหนึ่ง วัดฤทธิที่คนในหมู่บ้านหนึ่งใช้สำหรับพิธีกรรมของตนมีราคาสูงขึ้นจนน่าตกใจ ขณะที่วัดฤทธิของอีกหมู่บ้านหนึ่งยังราคาเท่าเดิม แต่เนื่องจากพิธีกรรมบูชาเทพเจ้าคือหัวใจของการอยู่ร่วมกันเป็นชนเผ่าของคนในหมู่บ้านสองแห่งนี้ คนในหมู่บ้านแรกจึงยังกักพันประกอบพิธีดังกล่าวอย่างเคย แม้ทั้งหมู่บ้านจะจนลงและอาหารฝืดเคืองขึ้นกว่าก่อนมากก็ตาม กรณีนี้คนเหล่านี้อาจเลือกที่จะเสียเปรียบคนอื่นจริง แต่การเลือกของเขาเกิดจากเหตุผลที่เขาควบคุมไม่ได้ ดังนั้นการเลือกชนิดนี้ย่อมไม่นำไปสู่ความรับผิดชอบ อาร์เนสันสรุปว่า รัฐจึงต้องชดเชยต้นทุนค่าวัดฤทธิที่แพงขึ้นให้แก่คนในหมู่บ้านแรก ให้พวกเขาสามารถยืนยันเอกลักษณ์ทางชนเผ่าและศาสนาของตนได้ต่อไป¹⁴⁸ เกณฑ์ของการเลือกอย่างอิสระของอาร์เนสันตรงนี้จึงสูงมาก และทำให้เขาอ้างว่า ตราบใดที่การเลือกอิสระยังขาดความชัดเจน การจัดสรรต้องมีสองระดับ 1) การจัดสรรที่มุ่งตอบสนองความพอใจชนิดที่สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ โดยมีต้นทุนการเปลี่ยนแปลงไม่สูงนัก

¹⁴⁷ Arneson, Richard. 1989. Equality and Equal Opportunity for Welfare. In *Philosophy & Public Affairs*. p. 79

¹⁴⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 81

สำหรับกรณีเช่นนี้เขาเห็นว่าหลักเกณฑ์เรื่องการเลือกโดยเสรียังคงใช้ได้ผล และความคิดเรื่องความรับผิดชอบของบุคคลยังพอเป็นไปได้ในขอบเขตหนึ่ง และ2) การจัดสรรที่มุ่งตอบสนองความพอใจชนิดที่ฝังรากลึกในตัวตนของบุคคล และเป็นส่วนหนึ่งของอัตลักษณ์ของคนๆ นั้นจนกระทั่งไม่อาจปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้โดยไม่แลกมาด้วยความสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ การเลือกใช้ไม่ได้ในกรณีนี้เพราะคุณค่าที่ฝังรากลึกลงไปในตัวบุคคลบางครั้งไม่ใช่สิ่งที่บุคคลเลือก แต่คือสิ่งที่เขาค้นพบว่ามันเป็นส่วนหนึ่งของตัวเขา การอ้างเช่นนี้ของอาร์เนสันในแง่หนึ่งทำให้การเข้าใจความรับผิดชอบทางศีลธรรมของบุคคลเป็นไปได้ยากขึ้นในบริบทของการพูดถึงความเสมอภาคระหว่างบุคคล และจึงทำให้ข้อโต้แย้งต่อความคิดเรื่องความเสมอภาคของลอว์เรนซ์ มีด (Lawrence Mead) ว่าความคิดดังกล่าวทำลายความคิดเรื่องความรับผิดชอบส่วนบุคคลเนื่องจากเน้นว่าสิ่งที่แต่ละคนพึงได้รับต้องเป็นสิ่งที่เขาเลือกด้วยตนเองเท่านั้น¹⁴⁹ ฟังดูค่อนข้างมีเหตุผล

เหตุผลที่อาร์เนสันปฏิเสธการจัดสรรบนพื้นฐานการเลือกอิสระอาจมองได้ว่าเป็นข้อโต้แย้งต่อตลาดเสรี อาร์เนสันเชื่อว่ารสนิยมบางอย่างถูกทำให้มีราคาแพงเพราะการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของตลาดเสรี ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอยู่นอกเหนืออำนาจควบคุมของคนแต่ละคน ดังนั้นจึงไม่ควรถูกถือว่าเป็นความรับผิดชอบของเขา การชดเชยแก่รสนิยมชนิดนี้จึงเป็นสิ่งที่ถูกศีลธรรมโคเฮนเห็นด้วยกับอาร์เนสันในประเด็นนี้ เขาเชื่อว่าดอร์คินวิจารย์รสนิยมราคาแพงโดยมองข้ามความแตกต่างภายในของรสนิยมเหล่านี้ รสนิยมราคาแพงมีทั้งที่ควรเป็นและไม่ควรเป็นความรับผิดชอบของเจ้าของรสนิยมเอง โคเฮนอ้างว่ารสนิยมราคาแพงบางอย่างเจ้าของมันอาจไม่ต้องการแต่ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องมีมัน หรือแม้ต้องการเล็กน้อย ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นกัน¹⁵⁰ เขายกตัวอย่างรสนิยมที่ก่อนหน้านี้มีราคาถูก แต่ภายหลังเปลี่ยนมามีราคาแพงสำหรับรสนิยมเหล่านี้แม้เจ้าของมันอาจเลือกที่จะมีรสนิยมเช่นที่แท้จริง แต่เขาก็ไม่ได้เลือกที่จะให้มันมีราคาแพง ลักษณะที่ “ราคาแพง” ของรสนิยมเหล่านั้นจึงเป็นสิ่งที่ไม่ได้ถูกเลือก คำถามของโคเฮนตรงนี้ก็เช่นกันกับอาร์เนสันที่อาจมองได้ว่าเป็น การตั้งคำถามแบบหนึ่งกับตลาดเสรีในฐานะกลไกของการจัดสรรว่ายุติธรรมหรือไม่ที่ทำให้รสนิยมบางอย่างมีราคาแพงกว่ารสนิยมอื่นๆ และจึงสร้างความเดือดร้อนให้แก่เจ้าของรสนิยมนั้น แต่เหตุผลโต้แย้งของโคเฮนตรงนี้ถูกดอร์คินแย้งกลับว่า ที่โคเฮนอ้างว่าบางคนมีรสนิยมราคาแพงและต้องการเล็กน้อยแบบนั้นแต่หลีกเลี่ยงไม่ได้ นั่นคือโคเฮนกำลังพูดจากสมมติฐานที่ว่าความพอใจของคนแต่ละคนมีลักษณะแบบเดียวกับไซค (ดีหรือร้าย) ที่บุคคลเลือกไม่ได้ แต่สมมติฐานแบบนี้ชี้ว่าโคเฮนมองภาพของคนแต่ละคน ไม่ใช่ในฐานะคนที่มีเหตุผลที่สามารถไตร่ตรองได้ว่ารสนิยมใดดีและรส

¹⁴⁹ Mead, Lawrence. 1986. *Beyond Entitlement: The Social Obligations of Citizenship*. P. 116. New York: Free Press.

¹⁵⁰ Cohen, G.A. 1989. *On the Currency of Egalitarian Justice*. In *Ethics*. p. 923

นิยมใดไม่ดีสำหรับตนในระยะยาว แต่ในฐานะคนที่มัวเมาเสพติดกับรสนิยมที่ตนมีจนถอนตัวไม่ขึ้น (the addicted) แต่ดอว์คินอ้างว่าความเข้าใจบุคคลเช่นนี้ของโคเฮนผิด เขาอ้างว่า “แรงจูงใจที่คนส่วนใหญ่พูดถึงในการอธิบายพฤติกรรมนั้นไม่ใช่ทั้งอารมณ์ชนิดที่ยังไม่ได้ขัดเกลา หรือความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล หากแต่เป็นผลของการเผชิญหน้ากันระหว่างสองสิ่งนี้ ความหวังในชีวิตของคนส่วนใหญ่-ความทะเยอทะยานของพวกเขา-ล้วนชุ่มโชกไปด้วยความคิด.....แม้แต่สิ่งที่เราเรียกว่ารสนิยมส่วนใหญ่ก็ยิ่งเติมไปด้วยความคิดแฝงอยู่”¹⁵¹ และดอว์คินเชื่อว่าคนที่รู้จักใช้ความคิดเช่นนี้จะยอมรับความรับผิดชอบที่ตามมาจากที่เขาใช้ทรัพยากรของตนสิ้นเปลืองกว่าคนอื่น เพื่อสนองตอบรสนิยมที่ตอบสนองยากและมีราคาแพง โดยไม่เรียกร้องการชดเชยเพิ่มขึ้นซึ่งจะทำให้ส่วนแบ่งที่เป็นธรรมสำหรับคนอื่นลดลง

อเล็กซ์ คัลลินิคอสโต้แย้งดอว์คินแทนโคเฮนว่า ในการอ้างเช่นนั้นโคเฮนไม่ได้มีสมมติฐานเกี่ยวกับบุคคลว่าไว้เหตุผลแบบที่ดอว์คินอ้าง โคเฮนกล่าวว่า “คนอาจโชคร้ายไม่เพียงแต่สำหรับทรัพยากรติดตัวมาตามธรรมชาติที่เขาไม่ได้เลือกเท่านั้น แต่ยังอาจโชคร้ายในแง่ที่ต้องแบกความเจ็บปวดทุกข์ทรมาน หรือต้องทนทุกข์กับความพอใจราคาแพงที่เขาไม่ได้เลือกด้วย” คัลลินิคอสเห็นว่า น้ำหนักของเหตุผลที่โคเฮนให้ตรงนี้อยู่ตรงที่มีรสนิยมบางอย่างที่เกิดขึ้นโดยคนไม่ได้เลือกและสำหรับรสนิยมนั้นเขาไม่ควรต้องรับผิดชอบ¹⁵² การอ้างเช่นนี้ของโคเฮนแสดงว่าเขาเองไม่ปฏิเสธว่าการเลือกเป็นไปได้ โคเฮนเองยอมรับว่าเขาเชื่อว่าการเลือกอย่างอิสระเป็นไปได้และสามารถเป็นพื้นฐานสำหรับการจัดสรรที่ยุติธรรมได้ แม้อีกแห่งหนึ่งเขาจะยอมรับว่าการเลือกดังกล่าวอาจไม่แท้ (genuine) คือไม่ใช่เป็นการเลือกอย่างอิสระทั้งหมดก็ตาม¹⁵³ แต่โคเฮนวิจารณ์ว่าที่ดูเหมือนการเลือกดังกล่าวเป็นไปได้ในทฤษฎีการจัดสรรของดอว์คิน ก็เพราะดอว์คินสับสนระหว่างการจัดสรรบนพื้นฐานของการเลือกกับโชค กับการจัดสรรบนพื้นฐานของทรัพยากรกับความพอใจหรือรสนิยมราคาแพง¹⁵⁴ การที่ดอว์คินมุ่งชดเชยแก่คนพิการเพราะคนเหล่านี้ขาดแคลนทรัพยากรเมื่อเทียบกับคนอื่น แต่ปฏิเสธไม่ชดเชยแก่คนมีรสนิยมราคาแพง ทำให้ทฤษฎีของเขาไม่อ่อนไหวต่อความจริงที่ว่า 1) บางคนมีทรัพยากรน้อยเนื่องจากเขาเลือกเองที่จะเป็นเช่นนั้น และ 2) บางคนไม่ได้เลือกที่จะให้รสนิยมของตนเป็นรสนิยมราคาแพง แต่ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจากสิ่งที่เขาต้องการตลาดสนองตอบไม่ได้แบบเดียวกับสิ่งของคนอื่นๆ ต้องการ โคเฮนจึงต้องการให้การจัดสรรที่ยุติธรรมครอบคลุมการชดเชยแก่คนมีรสนิยมราคาแพงทั้งที่ ก.) รู้ตัวว่ารสนิยมของตนทำให้ชีวิตตนเสียเปรียบ และ

¹⁵¹ Dworkin, Ronald. 2000. *Sovereign Virtue*. pp. 290-291

¹⁵² Callinicos, Alex. 2001. *Reviews*. In *Historical Materialism*. pp. 169-195

¹⁵³ Cohen, G. A. 1989. *On the Currency of Egalitarian Justice*. In *Ethics*. p. 331

¹⁵⁴ เรื่องเดียวกัน. หน้า 922

ไม่ต้องการมีรสนิยมนั้นอีกต่อไป แต่เลิกไม่ได้ และ ข.) รู้ตัวว่ารสนิยมของตนทำให้ชีวิตเสียเปรียบจริง แต่ยังรู้สึกว่ามันคือส่วนหนึ่งของความเป็นตัวเขาที่หากขาดหายไปชีวิตจะไม่สมบูรณ์เหมือนเดิม ดอร์คินอ้างว่าการจัดสรรต้องสะท้อนตัวตน (a person) แต่ไม่สะท้อนสภาพแวดล้อม (circumstances) เพื่อจะปฏิเสธไม่ชัดเจนแก่คนมีรสนิยมราคาแพง (ตัวตน) แต่ชัดเจนแก่คนพิกการ (สภาพแวดล้อม) เขาเชื่อใน “ทรรศนะบางอย่างเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างบุคคลกับสถานการณ์ ที่ถือว่ารสนิยมและความทะเยอทะยานเป็นเรื่องของบุคคล ส่วนผลกำลังทางร่างกายและจิตใจเป็นเรื่องของสถานการณ์แวดล้อม” และเชื่อว่าทรรศนะชนิดนี้สอดคล้องกับการมองว่าบุคคลคือผู้ก่อรูปร่างให้แก่ความทะเยอทะยานและแผนการชีวิตของตนโดยรู้ว่าการทำเช่นนั้นเขาได้สร้างต้นทุนบางอย่างให้แก่คนอื่น ซึ่งมีปัจจัยทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกันกับตน”¹⁵⁵ แต่โคเฮนวิจารณ์ว่าการแยกตัวตนกับสิ่งแวดล้อมของ ดอร์คินเป็นแค่การแยกเชิงเทคนิคหรือเชิงระเบียบวิธีเนื่องจาก (1) ที่ดอร์คินอ้างว่าความทะเยอทะยานและ รสนิยมเป็นเรื่องของตัวตน แต่ผลกำลังเป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อมที่ติดตัวมา สองสิ่งจึงแยกจากกันได้เพราะรสนิยมคือสิ่งที่คนสร้างหรือกำหนดให้ตนเองมันจึงเป็นส่วนหนึ่งของตัวตนของเขา ขณะที่ผลกำลังไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของตัวตนเพราะแต่ละคนเลือกไม่ได้ที่จะเป็นคนฉลาดเฉลียวหรือร่างกายสมบูรณ์แบบเช่นที่เขาต้องการ โคเฮนวิจารณ์ว่าเหตุผลของดอร์คินตรงนี้ผิด ไม่ใช่คนสร้างทุกรสนิยมที่เขามี คนอาจเลือกที่จะใช้ชีวิตบางแบบ แต่ไม่ได้เลือกที่จะต้องการชีวิตบางแบบ ความต้องการหรือความพอใจจึงเป็นสิ่งที่เขาไม่ได้เลือก ในแง่นี้เหตุผลที่ว่าคนสร้างรสนิยมบางอย่างสำหรับตัวเองจึงไม่พอสำหรับสรุปว่า มันคือส่วนหนึ่งของตัวเขา (2) ผลกำลังที่ดอร์คินเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลมาแต่ไม่ใช่สิ่งที่เขาสร้างให้ตัวเอง ดังนั้นจึงอยู่ภายนอกตัวบุคคลก็เป็นการอ้างที่ผิดเช่นกัน โคเฮนอ้างว่ามีผลกำลังบางอย่างที่คนเป็นผู้สร้างให้แก่ตนเอง (เราอาจนึกถึงตัวอย่างของคนที่ออกกำลังกายอย่างหนักเพื่อให้ร่างกายตนแข็งแรง หรือคนที่ทำศัลยกรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงสรีระบางอย่างของตน และคนที่มุ่งมั่นศึกษาหาความรู้อย่างคร่ำเคร่งเพื่อพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาของตนเพื่อสนับสนุนเหตุผลตรงนี้ของโคเฮน) เขาอ้างว่าคนทั้งพบและสร้างความพอใจ/สถานการณ์ของตน การแยกตัวตนจากสถานการณ์เพื่อสรุปว่าการจัดสรรต้องสนองตอบตัวตน แต่ไม่สนองตอบสถานการณ์ของตัวตน และดังนั้นจึงต้องสนองตอบรสนิยมและความทะเยอทะยาน แต่ต้องไม่สนองตอบสภาพทางร่างกายหรือปัญญาจึงเป็นการอ้างที่ผิด¹⁵⁶

อเล็กซานเดอร์ และชวาร์ทซ์ซิดอ้างเหตุผลจากตลาดเสรีแบบเดียวกับอาร์เนสัน

¹⁵⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 922

¹⁵⁶ เรื่องเดียวกัน

และโคเฮนเพื่อปฏิเสธทฤษฎีการจัดสรรของดอว์คินที่ไม่ชัดเจนแก่คนมีรสนิยมราคาแพง ทั้งคู่เชื่อว่าผลกระทบภายนอกคือ สิ่งที่คุณคนไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบแบบเดียวกับความพิการ และความยากจนเพราะไร้พรสวรรค์ แต่หากเป็นเช่นนั้นเท่ากับในที่สุดการจัดสรรที่ยุติธรรมของดอว์คินก็แยกเป้าหมายของสวัสดิการและทรัพยากรออกจากกันไม่ได้ การชัดเจนแก่คนมีรสนิยมราคาแพงเพราะผลกระทบจากการทำงานของตลาดเสรีหมายถึงการชัดเจนแก่ความพอใจบางอย่างที่คนมี ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดสรรของทฤษฎีความเสมอภาคทางสวัสดิการ และขัดแย้งกับหลักการจัดสรรของดอว์คินเอง¹⁵⁷ และเหตุผลที่ทำให้ดอว์คินต้องยอมรับการชัดเจนด้วยเหตุผลของสวัสดิการ อเล็กซานเดอร์ และชวาร์ทซ์ชิลด์อ้างว่า เพราะเป็นเรื่องยากที่จะแยกรสนิยมที่คุณคนมีออกจากปัจจัยที่กำหนดรสนิยมดังกล่าว เช่น ทิศทางและแนวโน้มการบริโภคในตลาดเสรี อิทธิพลเหล่านี้มีผลต่อการเข้าใจอัตลักษณ์ของคุณคนที่ทำให้การแยกแยะตัวตนออกจากสถานการณ์เป็นไปได้ลำบาก อเล็กซานเดอร์วิจารณ์ว่า การที่ดอว์คินยอมรับว่าความปรารถนาที่แรงกล้าบางอย่างที่ตัวคุณคนเองต้องการจัดตั้งเป็นความพิการแบบหนึ่ง ก็แสดงชัดแล้วว่ารสนิยมราคาแพงอาจเป็นเรื่องของสถานการณ์ที่แวดล้อมคุณคนแต่ไม่ใช่ตัวตนของคุณคนได้ และจึงขัดแย้งกับที่ดอว์คินเองอ้างว่ารสนิยมคือส่วนหนึ่งของตัวตนของคุณคนที่คุณคนเป็นผู้เลือกจะมีด้วยตนเอง ข้อโต้แย้งของอเล็กซานเดอร์ตรงนี้ชี้ว่า ดอว์คินไม่สามารถใช้เหตุผลเรื่องการแยกตัวตนกับสถานการณ์แวดล้อมเพื่อสนับสนุนความคิดเรื่องการเลือกอย่างอิสระได้ เพราะการแยกแยะดังกล่าวก็มีปัญหาแบบเดียวกันเช่นกัน ดอว์คินอธิบายว่ารสนิยมเป็นเรื่องของตัวตน ขณะที่ความพิการเป็นเรื่องของสถานการณ์แวดล้อม แต่ถ้ารสนิยมกับความพิการอาจเป็นสิ่งเดียวกันได้ ดอว์คินก็ไม่เหลือเหตุผลอื่นที่จะยืนยันการแยกแยะระหว่างตัวตนของคุณคนกับสถานการณ์แวดล้อมของเขาได้อีก

อนึ่ง ข้อวิจารณ์ของอเล็กซานเดอร์ และชวาร์ทซ์ชิลด์ตรงนี้ยังมีนัยที่สำคัญต่อหลักความเป็นกลางของดอว์คินด้วย ทั้งคู่วิจารณ์ดอว์คินว่าการยกเหตุผลเรื่องความพิการมาเป็นประเด็นของการชัดเจนแก่ใจด้วยอคติบางอย่างที่เชื่อว่า ชีวิตที่ดีหมายถึงชีวิตที่ประสบความสำเร็จโดยบรรลุเป้าหมายที่คุณคนตั้งไว้สำหรับตนได้มากที่สุด เพราะฉะนั้นพันธะในการชัดเจนแก่คนพิการจึงเกิดขึ้นเนื่องจากคนพิการสูญเสียโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตของเขาเมื่อเปรียบกับคนอื่น แต่ทั้งอเล็กซานเดอร์และชวาร์ทซ์ชิลด์เห็นว่า ความสำเร็จไม่ใช่คุณค่าเดียวสำหรับชีวิต การมองคุณค่าชีวิตเป็นแบบอื่นเช่นการอยู่ใกล้ชิดพระเจ้ามากขึ้นโดยผ่านชีวิตที่พิการอาจไม่จำเป็นต้องได้ข้อสรุปว่าคนพิการต้องได้รับการชัดเจน ดังนั้นการยกกรณีคนพิการขึ้นมาพูดในปัญหาของการชัดเจนแก่ตัวมันเองก็แสดงอคติของดอว์คินที่เข้าข้างความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตที่ดีบางอย่างอยู่แล้ว¹⁵⁸ แต่เหตุผลตรงนี้ของทั้ง

¹⁵⁷ Alexander, Larry & Schwartzchild, Maimon. 1989. Liberalism, Neutrality and Equality of Welfare Vs. Equality of Resources. In *Philosophy & Public Affairs*. pp. 96-97

¹⁵⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 107-109

คู่ยังไม่หนักแน่นพอ เราสามารถเห็นว่าความพิการเป็นปัญหาของการจัดสรรได้โดยไม่ต้องยอมรับคุณค่าใดไว้ก่อนเหนือคุณค่าอื่น การมองความพิการว่าเป็นความบกพร่องทางขีดความสามารถในการทำอะไรบางอย่างที่จำเป็นสำหรับชีวิตเช่นที่โคเฮนอธิบายอาจเป็นวิธีหนึ่ง อลิซาเบธ เอส แอนเดอร์สันเองก็วิจารณ์ทฤษฎีของดอร์คีนด้วยเหตุผลที่คล้ายกันนี้ เธออ้างว่าการปฏิบัติต่อความพิการในฐานะโชคร้ายที่ต้องการการชดเชย ทำให้พรรคนะของดอร์คีนไม่อาจมองเห็นปัญหาของการจัดสรรเกินเลยไปกว่าระดับของปัจเจกบุคคล ความพิการเป็นปัญหาของอดีตและความไม่เท่าเทียมที่เกิดจากโครงสร้างทางสังคมที่ไม่เป็นธรรมและกดขี่คนด้อยโอกาสบางกลุ่ม เท่าๆ กับเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจและปากท้องของปัจเจกบุคคล การแก้ปัญหาคือความพิการในแง่จึงอาจกระทำได้โดยการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ให้เอื้ออำนวยต่อการใช้ชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีของคนเหล่านี้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งเท่ากับการแก้ปัญหาความไม่เสมอภาคสามารถก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่งกว่าที่นักคิดในกลุ่มของดอร์คีนมอง¹⁵⁹

แพทริก นีลวิจารณ์เหตุผลเรื่องการเลือกอย่างอิสระที่ดอร์คีนใช้อย่างสัมพันธ์กับโครงสร้างและสถาบันพื้นฐานทางสังคมเช่นกัน เขาอ้างว่า“ความพอใจคือ...ผลจากระบบการผลิตและความสัมพันธ์ทางการผลิตในระบบดังกล่าว ประเด็นที่ว่า การจัดสรรหนึ่งเป็นธรรมหรือไม่จึงไม่ใช่ทั้งหมดของคำถามเรื่องความยุติธรรม: เรายังถามได้อีกว่าเครื่องมือที่ใช้สำหรับผลิตทรัพยากรที่จะถูกนำมาจัดสรร หรือตัวระบบของการผลิตและความสัมพันธ์การผลิตนั้นเป็นธรรมหรือไม่ก่อนที่จะถามถึงความยุติธรรมของการจัดสรร”¹⁶⁰ เมื่อความพอใจที่บุคคลมีอยู่ที่นำไปสู่การเลือกนั้นถูกกำหนดอยู่ก่อนโดยสถาบันและระบบพื้นฐานที่บุคคลเป็นสมาชิก เราจะเข้าใจการเลือกอย่างอิสระได้ต่อเมื่อเรารู้แน่ชัดแล้วว่า เงื่อนไขแบบใดของสถาบันและระบบสังคมที่เป็นอยู่ที่สอดคล้องต่อการใช้เสรีภาพในการเลือก และที่เอื้อต่อการพัฒนาบุคคลที่มีความสามารถในการเลือกขึ้น นีลอ้างว่า “เราต้องรู้ก่อนว่าอะไรคือเงื่อนไขทางสังคมของการกำหนดตนเอง เพราะหากการปฏิบัติต่อทุกคนในฐานะคนที่เท่าเทียมหมายถึงเคารพและส่งเสริมสิทธิของเขาในการกำหนดตนเอง เราต้องรู้ว่า ก.) ความพอใจชนิดใดที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับความเข้าใจบุคคลในฐานะบุคคลทางศีลธรรม เช่นนี้ และ ข.) แบบแผนของชีวิตทางสังคมเช่นไรที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของการสร้างบุคคลอิสระที่สามารถกำหนดตนเองได้”¹⁶¹ และนีลเชื่อว่าสถาบันหนึ่งที่ต้องถูกตั้งคำถามนี้คือตลาดเสรี ซึ่งนอกจากเป็นกลไกของการจัดสรรแล้วยังเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดระเบียบการ

¹⁵⁹ Anderson, Elizabeth S. 1999. What is the Point of Equality?. In *Ethics*. p. 333

¹⁶⁰ Neal, Patrick. 1997. *Liberalism and its Discontents*, p. 22. London: Macmillan Press

¹⁶¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 30

ผลิต และชี้ นำความสัมพันธ์ของคนในสังคม ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพของคนเหล่านั้น ให้เป็นคนที่มี
พอใจและต้องการบางสิ่งแทนที่จะเป็นสิ่งที่อื่น¹⁶²

ข้อโต้แย้งของอาร์เนสัน, โคเฮน, อเล็กซานเดอร์ และชวาร์ทซ์ชิลด์ และนี่ลชีให้เห็น
ว่าดอร์คินต้องประสบปัญหาในการอ้างว่าการจัดสรรที่เสมอภาคและยุติธรรมต้องอยู่บนพื้นฐานของ
การเลือกอย่างอิสระในแง่ที่ว่า (1) การเลือกอย่างอิสระเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอสำหรับเป็นพื้น
ฐานของการจัดสรร การจัดสรรต้องพุ่งเป้าที่ความจำเป็น (needs) ที่บุคคลมีมากกว่าสิ่งที่บุคคล
เลือกโดยสมัครใจ (อาร์เนสัน) (2) การเลือกอย่างอิสระเป็นไปได้แต่ไม่ได้อยู่ในที่ที่ดอร์คินเข้าใจและ
อธิบายได้ (โคเฮน) หรือ (3) การเลือกอย่างอิสระเป็นไปได้ภายใต้สถาบันของตลาดเสรี (3.1) เนื่อง
จากข้อเท็จจริงของการจัดสรรมีผลในการกำหนดว่า แต่ละคนจะได้รับอะไรจากการจัดสรร (อเล็ก
ซานเดอร์) หรือ (3.2) เนื่องจากความพอใจของแต่ละคนถูกกำหนดอยู่ล่วงหน้าแล้วโดยกลไกตลาด
ในฐานะเครื่องมือจัดรูปแบบการผลิต การแลกเปลี่ยนและความสัมพันธ์ของคนในตลาด (นี่ล) นอก
จากนี้หากดอร์คินจะหันไปรับการแยกระหว่างตัวตน กับสภาพแวดล้อมของบุคคลแทนการแยก
ระหว่างการเลือกอย่างอิสระกับโชค เขาก็ต้องเผชิญปัญหาในแง่ที่ว่า (1) รสนิยมราคาแพงบางอย่าง
ไม่ใช่ตัวตน แต่เป็นสภาพแวดล้อมของบุคคล เพราะบุคคลเองไม่ได้เป็นผู้สร้างหรือกำหนดรสนิยม
เช่นนั้น ไม่ว่าจะรู้ตัวว่ามันเป็นผลเสียกับชีวิตเขาในระยะยาวหรือไม่ก็ตาม (โคเฮน) หรือถึงบุคคล
เป็นผู้กำหนดเอง แต่ภายหลังอาจพบว่าตนไม่ต้องการมีรสนิยมเช่นนั้นและรู้สึกแปลกแยกกับมัน
(อเล็กซานเดอร์) หรือ (2) ทรัพยากรหรือขีดความสามารถบางอย่างบุคคลเป็นผู้สร้างให้แก่ตนเองจึง
ไม่อาจถือว่าเป็นสิ่งแวดล้อมและไม่ใช้ส่วนหนึ่งของตัวตนของบุคคล นอกจากนี้ (3) การแยกระหว่าง
ตัวตนกับสถานการณ์แวดล้อมเล็กๆ แล้ววางอยู่บนเหตุผลเรื่องการเลือกอย่างอิสระและโชค ดอร์คิน
เองเข้าใจตัวตนของบุคคลว่าเป็นสิ่งที่คนมีเหตุผลเลือกสำหรับตนเอง และสถานการณ์ว่าเป็นสิ่งที่
บุคคลไม่ได้เลือกแต่มีผลกำหนดการตัดสินใจของเขา แต่หากเป็นเช่นนี้การอ้างการแยกตัวตนออก
จากสถานการณ์ย่อมไม่สามารถถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุนประเด็นเรื่องการเลือกอย่างอิสระได้

อลิซาเบธ เอส แอนเดอร์สัน (Elizabeth S. Anderson) ปฏิเสธการอ้างเหตุผลเรื่อง
การเลือกแบบข้างต้นทั้งหมด เธอเชื่อว่าการพยายามแยกการเลือกอย่างอิสระออกจากโชคเป็นความ
ผิดพลาดอย่างสำคัญของนักปรัชญาเสรีนิยมเสมอภาคนิยมในปัจจุบัน ประเด็นของการพูดถึงความ
เสมอภาคควรอยู่ที่ทำอย่างไรจึงจะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรม กัดซี่และเอวาร์ด
เอาเบรียบ รวมถึงโครงสร้างทางเศรษฐกิจเช่นตัวตลาดเสรีเอง แต่ไม่ใช่อยู่ที่การอภิปรายถกเถียงกัน
ว่าการจัดสรรที่ตอบสนองการเลือกอย่างอิสระควรเป็นเช่นไร การให้ความสำคัญแก่การเลือกอย่าง
อิสระเป็นผลจากการยอมรับความชอบธรรมของโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี ที่หลอกให้

¹⁶² เรื่องเดียวกัน, หน้า 30-31

คนเชื่อว่าการเลือกดังกล่าวเป็นไปได้ เพื่อคงไว้ซึ่งกระบวนการเอาใจเขาเปรียบคนด้วยโอกาสบางกลุ่มต่อไป แอนเดอร์สันเรียกทฤษฎีที่พยายามแยกการเลือกออกจากโชคเพื่อจัดสรรให้สนองตอบต่อการเลือกเท่านั้นว่า ทฤษฎีเสรีนิยมเสมอภาคนิยมชนิดที่หมกมุ่นเรื่องโชค¹⁶³ (luck egalitarianism) ที่มุ่งตอบประเด็นเรื่องความสมควรได้รับ (desert), ความรับผิดชอบและตลาดเสรี โดยอาศัยการแยกระหว่างโชคที่บุคคลเลือกกับโชคที่เกิดจากปัจจัยภายนอก

แอนเดอร์สันวิจารณ์เหตุผลเรื่องการเลือกอย่างอิสระของนักปรัชญาเสรีนิยมเสมอภาคนิยมที่หมกมุ่นเรื่องโชคว่า ทฤษฎีดังกล่าว “อ้างว่าความยุติธรรมเรียกร้องให้รัฐชดเชยแก่ปัจเจกบุคคลสำหรับโชคร้ายแบบใดก็ตามที่เขาอาจซื้อประกันคุ้มครองไว้ โดยมีสมมติฐานว่าทุกคนเผชิญกับความเสี่ยงเหล่านั้นแบบเดียวกัน รัฐจึงเข้ามาเพื่อให้ประกันสังคมเนื่องจากไม่ใช่ทุกคนที่สามารถซื้อประกันภัยส่วนตัวได้อย่างเท่าเทียม แต่หากประกันกันส่วนตัวสามารถทำได้ โชคร้ายก็จะถูกแปลงเป็นโชคที่แต่ละคนเลือกเองโดยอัตโนมัติ และสังคมสามารถอ้างว่าบุคคลต้องรับผิดชอบต่อผลการซื้อประกันภัยด้วยตนเองในรูปที่บริสุทธิ์ที่สุด ทฤษฎีเสรีนิยมเสมอภาคนิยมที่หมกมุ่นเรื่องโชคจะยืนยันว่าหากมีใครไม่รอบคอบที่จะซื้อประกันภัย เขาไม่มีสิทธิเรียกร้องความยุติธรรมจากสังคม แต่นักทฤษฎีกลุ่มนี้ส่วนใหญ่พยายามเลี่ยงข้อสรุปแบบนี้ และจึงสนับสนุนการประกันภัยแบบบังคับหรือใช้วิธีอื่นเพื่อจำกัดเสรีภาพของคนไม่ให้ล้างผลาญส่วนแบ่งทรัพยากรของตนจนหมดด้วยเหตุผลแบบที่ใหญ่นะนำเด็กอ่อนที่ไม่ประสา”¹⁶⁴ แอนเดอร์สันอ้างว่าทั้งคนที่โชคร้ายเพราะสิ่งที่ตนเลือกเองและคนที่โชคร้ายจริงๆ ต่างมีเหตุผลที่จะปฏิเสธทฤษฎีเรื่องความเสมอภาคชนิดนี้ (1) สำหรับคนที่โชคร้ายเพราะสิ่งที่ตนเลือก (1.1) การไม่ชดเชยแก่เขาหมายถึงการทอดทิ้งให้เขารับผิดชอบต่อความเสียหายเปรียบที่ไม่มีใครมีสาเหตุมาจากเขาทั้งหมด (1.2) การชดเชยแก่เขาหมายถึงรัฐต้องบังคับให้ทุกคนซื้อประกันภัย เพื่อที่จะสามารถอ้างเหตุผลเรื่องการเลือกและความรับผิดชอบได้โดยไม่ถูกโต้แย้งว่าผิดศีลธรรมเพราะทอดทิ้งคนลำบากและด้วยโอกาส แต่นั่นหมายถึงรัฐใช้อำนาจบังคับให้พลเมืองทำในสิ่งที่ขัดกับความเชื่อและสำนึกของเขา (paternalism) และ (2) สำหรับคนที่โชคร้ายจริงๆ การชดเชยก็ยังถือว่าทำร้ายเขาเพราะ (2.1) ตัวการชดเชยเองนั้นมันวางอยู่บนความคิดที่ว่าเพราะคนเหล่านี้ด้อยกว่าจึงสมควรได้รับการชดเชย การชดเชยจึงตอกย้ำให้เห็นความด้อยโอกาสที่ผู้ได้รับชดเชยเผชิญอยู่และจึงทำร้ายความนับถือตนเองของเขา (2.2) การชดเชยที่ขาดบรรทัดฐาน หรือเกณฑ์แบบปรนัยว่าสถานการณ์ใดบ้างที่เรียกร้องการชดเชยทำให้บางคนโชคร้ายอาจถูกเลือกปฏิบัติและไม่ได้รับความใส่ใจเช่นที่ควรเป็น¹⁶⁵ ปัญหาทั้งหมดแอนเดอร์สันอ้างว่าเกิดจากที่นัก

¹⁶³ Anderson, Elizabeth S. 1999. What Is the Point of Equality?. In *Ethics*. pp. 287-337

¹⁶⁴ เรื่องเดียวกัน

¹⁶⁵ เรื่องเดียวกัน

ปรัชญากรลุ่มนี้รวมถึงดอว์คินพยายามจะผสมผสานข้อดีของระบบตลาดเสรี และระบบสังคมนิยมที่การจัดสรรทางเศรษฐกิจถูกวางแผนจากส่วนกลาง แต่สิ่งที่ได้กลับเป็นผลเสียของระบบทั้งคู่¹⁶⁶

แอนเดอร์สันวิจารณ์ว่าการให้ความสำคัญกับการเลือกอย่างเสรี, ความรับผิดชอบ และกลไกตลาดทำให้การจัดสรรตามทฤษฎีนี้ขึ้นอยู่กับการประเมินอย่างเป็นอัตวิสัยของแต่ละคนเอง และดังนั้นจึงถูกสงสัยได้ว่า (1) การเลือกในตลาดเสรีเช่นตลาดประกันภัยก่อให้เกิดพันธะในการชดเชยขึ้นได้อย่างไร เพราะ (ก.) การเลือกในตลาดประกันภัยสมมติในแง่หนึ่งไม่ได้เกิดขึ้นจริง ดังนั้นจึงไม่อาจมีพลังผูกมัดให้ใครยอมรับการชดเชยแก่คนประสบโชคร้ายได้ การปฏิเสธไม่ชดเชยในแง่หนึ่งจึงไม่ถือว่าละเมิดสิทธิและเสรีภาพในการเลือกของใคร แต่ถ้าเช่นนั้นดอว์คินจะอ้างได้อย่างไรว่าคนที่เมื่อออกจากหลังม่านแห่งความไม่รู้ของตลาดประกันแล้วพบว่า การชดเชยไม่จำเป็นสำหรับตนยังมีหน้าที่ต้องสนับสนุนการชดเชยอยู่ และ (ข.) แม้การเลือกจะเกิดขึ้นจริงเช่นเดียวกับการเลือกบริโภคในตลาดเสรี แต่หากพื้นฐานที่ให้หลักการแก่การเลือกต้องมาจากเหตุผลทางอัตวิสัยของแต่ละคนก่อนเป็นอันดับแรก พันธะทางศีลธรรมจะตามมาจากการเลือกชนิดนี้ได้อย่างไร ปัญหาข้อนี้เกี่ยวข้องกับชนิด และลักษณะของการเลือกที่จะนำไปสู่พันธะผูกมัดซึ่งกันและกันทางศีลธรรมได้ ซึ่งแอนเดอร์สันเชื่อว่าพันธะดังกล่าวต้องเกิดจากที่ทุกคนมาตกลงร่วมกันที่จะยอมรับการชดเชยดังกล่าวด้วยตนเอง¹⁶⁷ แต่ไม่ใช่เกิดจากความพอใจชนิดเป็นอัตวิสัยของบุคคล [people's real or hypothetical market choices offer no guidance whatsoever to what citizens are obligated to provide to one another on a collective basis.] ความพอใจชนิดหลังผูกพันแต่เฉพาะการตัดสินใจเลือกส่วนบุคคล แต่ไม่อาจผูกพันการตัดสินใจที่อยู่ในรูปของการรับผิดชอบในพันธะร่วมกันบางอย่างของกลุ่มคนได้ (2) หากปัญหาแท้จริงของความพิการและรสนิยมราคาแพงอยู่ที่โครงสร้างทางสังคมเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรมและเอารัดเอาเปรียบหรือเลือกปฏิบัติ การตอบสนองแต่ความพอใจเชิงอัตวิสัยให้แก่คนที่ถูกเอารัดเอาเปรียบอยู่ในโครงสร้างนั้น จะช่วยให้คนเหล่านั้นสามารถมีท่าทีเชิงวิพากษ์รวมถึงตรวจสอบโครงสร้างดังกล่าวอย่างเหมาะสมได้อย่างไร การตรวจสอบเช่นนั้นต้องการจุดยืนบางอย่างที่เป็นวัตถุวิสัยซึ่งทฤษฎีเรื่องความเสมอภาคแบบดอว์คินให้ไม่ได้ ซึ่งคำถามสองประการตรงนี้ของแอนเดอร์สันเป็นคำถามที่น่าฟัง และควรที่ดอว์คินต้องตอบให้ได้ เพราะสิ่งที่เธอถามเกี่ยวข้องโดยตรงกับความเป็นไปได้ และความน่าฟังปรารถนาของการจัดสรรบนพื้นฐานของการเลือกอย่างอิสระ อนึ่ง คำถามทั้งคู่เป็นคำถามที่สำคัญและจะเป็นประเด็นหลักของการพิจารณาประเมินทฤษฎีความเสมอภาคของดอว์คินในบทต่อไป อย่างไรก็ตาม คำถามที่แอนเดอร์สันถามในที่นี้ดอว์คินเองก็น่าจะเคยถามตัวเองมาแล้วเช่นกัน เพราะในที่สุดเราพบว่าในงานเขียน The Place of

¹⁶⁶ เรื่องเดียวกัน

¹⁶⁷ เรื่องเดียวกัน หน้า 309

Liberty ดอว์กินได้เปลี่ยนจากที่เคยใช้เหตุผลของปัจเจกบุคคลสนับสนุนการจัดสรรที่เสมอภาคทางทรัพยากรไปสู่เหตุผลของรัฐ และการให้หลักการจากจุดยืนแบบอรรถวิสัยไปสู่จุดยืนแบบวัตถุวิสัยโดยผ่านหลักแห่งเสรีภาพพื้นฐานที่รัฐกำหนดขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าดอว์กินเองก็ตระหนักถึงข้อจำกัดที่แอนเดอร์สันกล่าวในที่นี้เช่นกัน ต่อไปเราจะไปพิจารณาหลักการเชิงวัตถุวิสัยสองหลักคือ หลักแห่งความเป็นกลางและหลักความเสมอภาคชนิดนามธรรม ตลอดจนจริยศาสตร์ส่วนบุคคลที่รองรับหลักการทั้งคู่ซึ่งดอว์กินใช้เป็นฐานอ้างความชอบธรรมอีกทางหนึ่งเพื่อสนับสนุนทฤษฎีความเสมอภาคของเขา นอกจากเหตุผลแบบตลาดเสรีที่เราได้พิจารณาไปแล้ว

ความเสมอภาคทางทรัพยากรกับหลักแห่งความเป็นกลาง, หลักความเสมอภาคชนิดนามธรรมและจริยศาสตร์ส่วนบุคคลที่เน้นคุณธรรมทางจริยะ

นอกจากเหตุผลสนับสนุนการจัดสรรที่เสมอภาคทางทรัพยากรจากการเลือก และกลไกตลาดเสรีแล้ว ดอว์กินยังเชื่อว่าความเสมอภาคทางทรัพยากรเชื่อมโยงอยู่กับหลักแห่งความเป็นกลางของรัฐต่อคำถามเกี่ยวกับชีวิตที่ดี และหลักความเสมอภาคชนิดนามธรรม และที่ดอว์กินเชื่อว่า การจัดสรรที่เสมอภาคต้องมีเป้าหมายอยู่ที่การแบ่งสรรทรัพยากรให้ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันในลักษณะที่คนเหล่านั้นยอมรับได้ เนื่องจากเขามองว่าทรัพยากรคือปัจจัยหรือเครื่องมือในเชิงรูปแบบซึ่งทุกคนต้องการเหมือนกันแม้แต่ละ คนจะเชื่อและแสวงหาชีวิตที่ดีที่ต่างกันก็ตาม ท่ามกลางความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตที่ต่างกัน ดอว์กินเชื่อว่าการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีอคติเพื่อสนับสนุนชีวิตแบบใดแบบหนึ่งผิดศีลธรรม และนี่คือเหตุผลที่เขาปฏิเสธทฤษฎีการจัดสรรที่เสมอภาคทางสวัสดิการ การมุ่งสนองตอบความพอใจส่วนบุคคลเสี่ยงต่อการไม่เป็นกลางต่อทุกชีวิต ความพอใจทางการเมืองที่มีอคติอาจไม่ได้รับการสนองตอบในสังคมเสรี เป็นเหตุให้เจ้าของความพอใจมีระดับสวัสดิการต่ำกว่าคนโดยทั่วไป แต่นั่นไม่อาจเป็นเหตุผลที่ทำให้การชดเชยแก่เขาเป็นที่ยอมรับได้สำหรับคนอื่น ๆ เหตุผลที่ดอว์กินเสนอความเสมอภาคทางทรัพยากรในฐานะการจัดสรรที่เป็นธรรมจึงสะท้อนความต้องการของเขาที่จะไม่ละเมิดสุพรมแดนของคำถามคำตอบเกี่ยวกับชีวิตที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับสาระของหลักแห่งความเป็นกลางซึ่งกล่าวว่า “รัฐต้องเป็นกลางเกี่ยวกับคำถามเรื่องชีวิตที่ดี”¹⁶⁸ ดอว์กินเชื่อว่าการละเมิดหลักแห่งความเป็นกลางเป็นสิ่งผิดศีลธรรม และจึงปฏิเสธทฤษฎีที่เกี่ยวกับความเป็นกลางอีกแบบหนึ่งที่อ้างว่า “รัฐบาลไม่สามารถเป็นกลางต่อคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ เนื่องจาก [รัฐบาล] ไม่อาจปฏิบัติต่อพลเมืองทุกคนในฐานะมนุษย์ที่เท่าเทียมได้โดยปราศจากทฤษฎีที่ว่าชีวิตที่ดีของมนุษย์ควรเป็นเช่นไร”¹⁶⁹

¹⁶⁸ Dworkin, Ronald. 1985. Liberalism. In *A Matter of Principle*. pp. 126-127

¹⁶⁹ เรื่องเดียวกัน

ความเสมอภาคทางทรัพยากรกับหลักแห่งความเป็นกลาง

หลักแห่งความเป็นกลางที่ดอร์คีนพูดถึงถูกโต้แย้งค่อนข้างมาก เหตุผลส่วนใหญ่คือ เพราะหลักดังกล่าวไม่ได้เป็นกลางแท้จริงต่อทุกความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่ดีตามที่ตัวมันอ้าง ข้อวิจารณ์เหล่านี้ส่วนใหญ่มุ่งโจมตีทฤษฎีแบบเสรีนิยม เพราะหลักแห่งความเป็นกลางคือหลักศีลธรรมพื้นฐานชนิดหนึ่งที่ทฤษฎีดังกล่าวยึดถือ และจึงไม่ได้มุ่งที่ประเด็นเรื่องความเป็นกลางกับความเสมอภาคในการจัดสรรโดยตรง แพทริก นีลเป็นคนที่พูดถึงปัญหาดังกล่าวอย่างค่อนข้างเชื่อมโยงกัน เหตุผลของเขาจึงนำมาพิจารณาในที่นี้ นีลวิเคราะห์ว่าปัญหาของหลักความเป็นกลางคือ รัฐไม่สามารถมีท่าทีเป็นกลางต่อทุกความเชื่อที่ดีตามที่หลักดังกล่าวอ้างได้ นีลอ้างหน้าที่ของรัฐเพื่อสนับสนุนข้อโต้แย้งของเขาว่า “รัฐบาลไม่ได้เป็นเพียงสถาบันที่อยู่เฉยๆ และคอยตอบสนองข้อเรียกร้อง, ผลประโยชน์และความพอใจต่างๆ ที่มาจากในสังคมและคอยประสานและไกล่เกลี่ย “ปัจจัยนำเข้า” เหล่านี้จนปรากฏออกมาเป็น “ปัจจัยนำออก” ในรูปของนโยบายสาธารณะเท่านั้น แต่รัฐมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการก่อรูปแก่ทั้งโครงสร้าง และเนื้อหาของข้อเรียกร้อง และผลประโยชน์เหล่านี้”¹⁷⁰ หน้าที่ดังกล่าวของรัฐเกิดจากความจำเป็นที่รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งชุดของแบบแผนเชิงพฤติกรรมและความเชื่อที่มีอยู่ในสังคมขณะหนึ่งเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย. และระเบียบทางสังคมไว้ ขณะเดียวกันต้องคอยสกัดกั้นแบบแผนเชิงพฤติกรรมและความเชื่อชนิดอื่นซึ่งขัดแย้ง และอาจบ่อนทำลายระเบียบทางสังคมดังกล่าว เหตุผลของนีลตรงนี้อาจฟังดูเหมือนเหตุผลของฝ่ายอนุรักษนิยม (conservative) ซึ่งอ้างถึงสิ่งที่ดีร่วมกันในสังคมและจึงเป็นการอ้างจากจุดยืนทางศีลธรรมการเมืองคนละแบบกับหลักความเป็นกลางของดอร์คีน ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นดอร์คีนอาจไม่จำเป็นต้องตอบประเด็นนี้ แต่ถ้าพิจารณากันให้ดี เราจะพบว่าเหตุผลโต้แย้งดังกล่าวของนีลเป็นเหตุผลที่ยอมรับกันอยู่ในชนบแบบเสรีนิยมเองด้วย โดยเราจะพบว่านักปรัชญาเสรีนิยมหลายคน เช่น โจเซฟ ราช หรือแม้แต่วอลส์เองก็เห็นถึงความสำคัญของระเบียบสังคม (social order) ในฐานะเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้สังคมแบบเสรีนิยมเป็นไปได้ วอลส์เชื่อว่าคุณธรรมของความร่วมมือทางการเมืองซึ่งทำให้การปกครองภายใต้ระบอบรัฐธรรมนูญเป็นไปได้ นั่นคือคุณธรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง และความร่วมมือดังกล่าวจะเป็นไปได้หรือไม่ นั่นเงื่อนไขประการหนึ่งคือ คนในสังคมต้องรับรู้พันธะทางสาธารณะ (public commitments) ของตนไปในทางเดียวกันคือ ไม่ว่าจะคนเหล่านั้นจะมีอัตลักษณ์ส่วนบุคคลอย่างไร ทุกคนต้องยอมรับได้ในหลักแห่งความยุติธรรมทางการเมืองที่ผูกพันทุกคนแบบเดียวกัน¹⁷¹

¹⁷⁰ Neal, Patrick. 1997. Liberalism and Its Discontents. p. 20

¹⁷¹ Rawls, John. 1989. The Domain of the Political and Overlapping Consensus. In New York University Law Review. Vol. 64. pp. 17, 244

นี่ลอ้างที่ดอว์คินกล่าวว่า “รสนิยมที่คนมีอยู่แตกต่างกันคือสิ่งที่ถูกเพาะขึ้น”¹⁷² และเขาอ้างว่าสิ่งที่เพาะรสนิยมเหล่านี้ ก็คือแบบแผนเชิงพฤติกรรม และความเชื่อในสังคมนั่นเอง แบบแผนเหล่านี้คือวิถีของการอยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยเป็นสังคมซึ่งรัฐมีหน้าที่ต้องคงไว้ แต่ในการทำเช่นนั้น รัฐจำเป็นต้องสกัดกั้นแบบแผนและความเชื่อชนิดอื่น ซึ่งขัดแย้งและอาจเป็นอันตรายกับของเดิม ความคิดตรงนี้ของนี่ลสอดคล้องกับที่รอลส์เชื่อว่า “มีบางมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งที่ดีที่ขัดแย้งกับความถูกต้อง และบางมโนทัศน์จะไม่มีผู้สนับสนุนภายใต้เงื่อนไขทางสังคมและการเมืองของระบอบการปกครองที่ยุติธรรม”¹⁷³ รอลส์จึงเชื่อแบบเดียวกับนี่ลว่าหลักความเป็นกลางในความหมายที่ครอบคลุมทุกความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่ดีที่ดอว์คินอ้างนั้นเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ หลักดังกล่าวไม่อาจคุ้มครองทุกความเชื่อที่มีอยู่ได้ เพราะอาจมีความเชื่อบางอย่างที่เป็นอันตรายต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อยและสงบสุข เช่นความเชื่อที่ขัดแย้งกับหลักความเป็นกลางเอง ความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตที่ดีชนิดนั้นจึงต้องถูกกดบังคับไว้ไม่ให้สามารถมาเป็นภัยคุกคามต่อสังคมได้ แต่หากเป็นเช่นนี้หลักแห่งความเป็นกลางของดอว์คินย่อมเป็นหลักที่ปฏิเสธตัวเอง (self-defeating) เพราะการเปิดโอกาสให้ทุกคนเลือกเชื่อและแสวงหาชีวิตที่ดีด้วยตนเองโดยรัฐไม่แทรกแซงอาจนำไปสู่การที่คนบางกลุ่มเลือกแสวงหาชีวิตที่ดีที่ขัดแย้งกับหลักความเป็นกลาง การให้หลักการแก่การจัดสรรที่เสมอภาคบนพื้นฐานของหลักดังกล่าวเช่นที่ดอว์คินทำจึงขาดความน่าเชื่อถือ เพราะวางอยู่บนพื้นฐานที่สงสัยได้

การตอบข้อโต้แย้งของนี่ลจากจุดยืนแบบปัจเจกบุคคลของดอว์คินทำได้ลำบาก แต่สิ่งหนึ่งที่ดอว์คินอาจถามนี่ลได้คือ หากรสนิยมหรือความเชื่อที่บุคคลมีเป็นผลจากการเพาะบ่มโดยกระบวนการทางสังคมของรัฐ และหากบุคคลอยู่ภายใต้อิทธิพลกำหนดจากโครงสร้างที่เข้มข้น (เช่น โครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี) จนทำให้การเลือกอย่างอิสระกลายเป็นมโนทัศน์ที่คลุมเคลือ เช่นที่นี่ลอ้างจริง การอ้างถึงรสนิยม ความเชื่อและแบบแผนเชิงพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับชีวิตทางสังคมที่รัฐดูแลอยู่เลยของนี่ลก็น่าจะมีน้ำหนักความเป็นไปได้ที่น้อยลง นี่ลจำเป็นต้องมีคำอธิบายว่ารสนิยม ความเชื่อและแบบแผนเชิงพฤติกรรมที่แปลกแยกนี้มีที่มาจากที่ใดได้บ้างที่ไม่ใช่จากการเลือกอย่างเสรีและสมัครใจของแต่ละคน กรณีของนี่ลในการพูดถึงคนที่มีรสนิยมหรือความพอใจในการใช้ชีวิตต่างจากคนอื่นต่างจากกรณีของดอว์คิน เวลาดอว์คินพูดถึงคนที่มีรสนิยมที่แตกต่างเช่น เป็นรักร่วมเพศ เขาไม่ปฏิเสธว่ารสนิยมเหล่านี้อาจถูกกำหนดจากรัฐ (ในความหมายแบบใดแบบหนึ่งของ

¹⁷² Dworkin, Ronald. 1985. Liberalism. In *A Matter of Principle*. P. 143

¹⁷³ Rawls, John. 1988. The Priority of Right and Ideas of the Good. In *Philosophy and Public*

“การกำหนด”)¹⁷⁴ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นตามเหตุผลของเนิร์สนิยมเหล่านี้อาจเป็นรสนิยมที่รัฐยอมรับได้ เพราะไม่เช่นนั้นคงไม่ปลูกฝังให้แต่ละคนมีตั้งแต่ต้น หรือหากนี่จะอ้างว่ารสนิยมดังกล่าวคือปฏิกิริยาต่อต้านการกำหนดจากรัฐ ถ้าเช่นนั้นนี่ก็จะต้องยอมรับในระดับหนึ่งเช่นกันว่าคนแต่ละคนมีอิสระในการเลือก (ในที่นี้คือเลือกที่จะต่อต้านหรือยอมรับตามรัฐ) ซึ่งทำให้ความพอใจของเขาไม่จำเป็นต้องถูกโครงสร้างกำหนดทั้งหมด การปฏิเสธการเลือกอย่างอิสระพร้อมกับปฏิเสธว่ารัฐไม่สามารถเป็นกลางต่อทุกความเชื่อ เนื่องจากอาจมีบางความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่ดีที่คุกคามจุดประสงค์ของการมีอยู่ของรัฐในแง่ที่ขัดแย้งตัวเองไม่ต่างจากการปฏิเสธไม่ซัดเซยตามหลักของความสมควรได้รับของรอลส์ด้วยเหตุผลว่าไม่มีใครสมควรได้รับอะไรจริงๆ เพราะสิ่งที่บุคคลได้รับมานั้นไม่ได้เกิดจากการเลือกจริงๆ ของเขาพร้อมกับปฏิเสธไปด้วยว่ารัฐต้องไม่ซัดเซยแก่คนมีรสนิยมราคาแพงเพราะรสนิยมเหล่านี้คนเหล่านั้นเลือกเองที่จะมีมัน นี่จึงต้องการคำอธิบายที่ชัดเจนกว่านี้ว่ารัฐและปัจเจกบุคคลสัมพันธ์กันได้ในลักษณะใดบ้างก่อน จึงจะสามารถสรุปเหตุผลเพื่อปฏิเสธหลักความเป็นกลางแบบที่เขาอ้างได้ อย่างไรก็ตาม เหตุผลของเนิร์สก็ยังคงเป็นเหตุผลหนึ่งที่น่ารับฟัง ดอว์คินอ้างว่าจุดประสงค์ของการเสนอหลักแห่งความเป็นกลางรวมทั้งทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของเขาคือเพื่อคุ้มครองคนที่มีความต้องการแตกต่างจากคนอื่น หรือคนกลุ่มน้อยที่เสี่ยงต่อการถูกกดขี่และเอาใจเอาเปรียบในการใช้ชีวิต แต่ถ้าเหตุผลของเนิร์สเป็นจริง คนกลุ่มน้อยกลับเป็นคนที่ไปได้อย่างยิ่งที่ต้องถูกกีดกันโดยหลักของความเป็นกลาง ก่อนที่การดำรงอยู่ของคนกลุ่มนี้จะกลับมาเป็นเหตุผลปฏิเสธหลักดังกล่าวเสียเอง เหตุผลที่ดอว์คินใช้ย่อมนำพียงน้อยลง ดอว์คินเชื่อว่าเพื่อพิทักษ์อิสระในการเลือกสิ่งที่ดีของคนเหล่านี้ เขาควรได้รับจัดสรรทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกับคนอื่นๆ ส่วนที่ว่า รสนิยมของเขาจะได้รับการสนองตอบมากหรือน้อยนั้นอยู่นอกเหนือขอบเขตการพิจารณาเรื่องการจัดสรรตามแนวทางของเขา แต่ประเด็นของเนิร์สเกินเลยไปกว่านั้น เนิร์สถามว่า หากรัฐพบว่ามีความเชื่อบางอย่างที่ขัดแย้งกับหน้าที่ในการรักษาระเบียบสังคมของรัฐ รัฐมีเหตุผลอย่างไรที่ต้องให้ทรัพยากร อันรวมถึงเสรีภาพพื้นฐานที่เท่าเทียมแก่คนเหล่านี้เท่ากันกับคนอื่นๆ? แต่ทั้งนี้เหตุผลของเนิร์สจะนำรับฟังเพียงใด ขึ้นกับเรายอมรับได้หรือไม่ว่าความพอใจหรือรสนิยมของคนในการใช้ชีวิตนั้นต่างกันเสียจนอาจมีรสนิยมบางแบบที่ขัดแย้งและบ่อนทำลายรสนิยมแบบอื่น กล่าวอีกนัยหนึ่ง เราเชื่อหรือไม่ว่าความพอใจในความหมายกว้าง (broad conception of the concept of “preferences”) ที่เนิร์สอ้าง

¹⁷⁴ ดูงานเขียน Sour Grapes ของ Jon Elster ที่วิเคราะห์และอธิบายความหมายที่เป็นไปได้ของการกำหนดและการถูกกำหนดของบุคคลจากปัจจัยภายนอกไว้โดยละเอียด ในงานชิ้นนี้เอลสเตอร์วิเคราะห์ว่าความพอใจบางอย่างอาจเป็นผลจากการถูกกำหนด (determinism) ในรูปแบบหนึ่ง โดยที่มันคือปฏิกิริยาต่อต้านอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอกบางอย่างซึ่งถูกบุคคลแสดงออกมาในรูปของความพอใจที่เป็นตรงข้ามกับทิศทางที่อิทธิพลดังกล่าวมีแนวโน้มให้เป็น

ว่ารวมถึงความพอใจทั้งหมดที่ไม่รวมอยู่ใน “ชุดของความพอใจในรัฐขณะนั้น” ที่รัฐไม่อาจสนองตอบได้นั้น¹⁷⁵ เป็นสิ่งที่สามารถเป็นไปได้

หลักแห่งความเป็นกลางในแง่นี้จึงมีปัญหาก็แก้ไม่ตก ซึ่งทำให้มันยังไม่เพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานให้แก่การจัดสรรที่เสมอภาคและยุติธรรมได้ดังที่ดอร์คีนอ้าง แต่กระนั้นเหตุผลนี้ก็ยังไม่เพียงพอจะปฏิเสธทฤษฎีความเสมอภาคของดอร์คีนทั้งหมด ดอร์คีนอ้างชัดเจนว่าหลักแห่งความเป็นกลางยังไม่ใช้คุณค่าเชิงแก่นของทฤษฎีแบบเสรีนิยม และของความเสมอภาคแบบเสรีนิยม¹⁷⁶ พลังทางศีลธรรมของหลักความเป็นกลางมาจากหลักแห่งความเสมอภาคชนิดนามธรรม ที่รองรับหลักดังกล่าวอยู่ การประเมินทฤษฎีของดอร์คีนจึงเสี่ยงไม่ได้ที่ต้องทำความเข้าใจกับหลักความเสมอภาคดังกล่าวและประเมินว่ามันคือหลักที่ชอบธรรมตามที่ดอร์คีนอ้างหรือไม่

ความเสมอภาคทางทรัพยากรกับหลักแห่งความเสมอภาคชนิดนามธรรม

ดอร์คีนอ้างถึงหลักความเสมอภาคชนิดนามธรรมครั้งแรกเพื่อตอบคำถามของนาร์วีสันที่ว่า เหตุใดคนในตลาดประมูลจึงต้องยอมรับความคิดเรื่องการจัดสรรที่เสมอภาคแบบของเขาตั้งแต่ต้น? ดอร์คีนอ้างว่าคนเหล่านี้จะยอมรับหลักการที่ว่าเนื่องจากไม่มีใครมีสิทธิในทรัพยากรแต่ละชิ้นบนเกาะร้าง พวกเขาจึงควรนำมาแบ่งสรรกันอย่างเท่าๆ กัน¹⁷⁷ ประเด็นของนาร์วีสันคือ ในการอ้างเช่นนี้ดอร์คีนกำลังทวนประเด็น จริงๆ แล้วดอร์คีนต้องให้คำอธิบายที่เป็นเหตุผลที่คนในสถานการณ์เกาะร้างยอมรับได้ว่าการนำทรัพยากรมาจัดสรรในตลาดประมูลคือวิธีจัดสรรที่ดีที่สุด แต่ดอร์คีนกลับอ้างราวกับว่าคนในสถานการณ์ดังกล่าวเชื่ออยู่แล้วว่าการจัดสรรที่ดีที่สุดหมายถึงทุกคนต้องได้รับแบ่งสรรทรัพยากรอย่างเท่าๆ แต่คำถามคือวิธีจัดสรรแบบใดจึงจะเป็นหลักประกันว่าจะแบ่งได้อย่างเท่าๆ กันจริง ซึ่งนาร์วีสันอ้างว่าถ้าไม่มีใครมีสิทธิในทรัพยากรเหล่านี้ตั้งแต่ต้น สิ่งที่คนเหล่านี้น่าจะถามควรเป็นว่า การจัดสรรควรทำแบบใดจึงจะยุติธรรม และการนำทรัพยากรมาแบ่งอย่างเท่าๆ กันก็ควรเป็นทางเลือกหนึ่งที่เป็นไปได้เท่านั้น¹⁷⁸ ดอร์คีนจึงรีบสรุปเกินไปที่ว่าคนเหล่านี้จะเห็นพ้องกันทุกคนว่าทรัพยากรต้องถูกนำมาแบ่งอย่างเท่าๆ กัน เหตุผลของดอร์คีนวางอยู่ก่อนแล้วบนความเชื่อเรื่องความเสมอภาคที่เขาต้องการสนับสนุน เหตุผลดังกล่าวจึงไม่สามารถถูกใช้เพื่อให้พื้นฐานทางศีลธรรมแก่ความเชื่อดังกล่าวได้จริง เพื่อตอบประเด็นนี้ดอร์คีนชี้ว่า หลักความเสมอภาคชนิดนามธรรมคือเหตุผลที่ทำให้คนที่รับหลักดังกล่าวจะยอมรับความคิดเรื่องการจัดสรรที่เสมอภาค เขาอ้างว่า (1) ทุกคนมีเหตุผลที่จะยอมรับมากกว่าจะไม่ยอมรับหลักความเสมอภาคชนิดนามธรรม

¹⁷⁵ Neal, Patrick. 1997. Liberalism and Its Discontents. pp. 22-24

¹⁷⁶ Dworkin, Ronald. 1985. Liberalism. In *A Matter of Principle*. p. 127

¹⁷⁷ Narveson, Jan. 1983. On Dworkinian Equality. In *Social Philosophy & Policy*. pp. 20-23

¹⁷⁸ เรื่องเดียวกัน

ซึ่งเชื่อว่าผลประโยชน์ของทุกคนในสังคมสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน¹⁷⁹ และ (2) คนที่ยอมรับหลักดังกล่าวจะยอมรับความเสมอภาคทางทรัพยากร ในฐานะหลักของการจัดสรรที่ถูกต้องมากกว่าหลักการจัดสรรแบบอื่น ๆ¹⁸⁰ เหตุผลที่ ดอร์คินอ้าง (1) เนื่องจากเขาเชื่อว่าทุกคนมีเหตุผลที่จะยอมรับว่าชีวิตของมนุษย์ทุกคนสำคัญเท่ากันไม่ว่าชีวิตนั้นจะถูกใช้ไปเช่นไร คนๆ หนึ่งไม่อาจตัดสินได้ว่าชีวิตที่ดีของคนอื่นๆ คืออะไรเพราะชีวิตนั้นเจ้าของชีวิตต้องเป็นคนตัดสินเอง แต่อย่างน้อยคนมีเหตุผลทุกคนก็สามารถตัดสินสำหรับตนเองได้ว่าชีวิตของตนสำคัญสำหรับตน และชีวิตของคนอื่นก็สำคัญสำหรับเขาแบบเดียวกัน ดอร์คินเชื่อว่าความจริงของหลักความเสมอภาคชนิดนี้อยู่ที่เรปฏิบัติไม่ได้ว่ามันผิดหรือขัดกับสามัญสำนึก มันจึงเป็นหลักชนิดที่ไม่ได้วางอยู่บนหลักอื่นใดนอกจากตัวมันเอง ซึ่งนาร์วีสันโต้แย้งดอร์คินในประเด็นนี้ว่า หลักความเสมอภาคที่ดอร์คินอ้างว่าจริงอย่างปฏิบัติไม่ได้ นั้นยังสามารถสงสัยได้ว่ามันจริงสำหรับใครบ้าง ใครคือคนที่ยอมรับหลักที่ว่านี้ซึ่งส่งผลให้เขาต้องยอมรับว่าชีวิตของทุกคนสำคัญเท่ากัน นาร์วีสันเห็นว่าเป็นคำถามที่ขอบธรรมที่จะถามดอร์คินว่า หลักความเสมอภาคชนิดนามธรรมคือหลักของใคร? ใครคือคนที่เชื่อว่าผลประโยชน์ของทุกคนสำคัญ และสำคัญสำหรับเขาอย่างเท่าเทียมกัน ดอร์คินปฏิเสธเหตุผลเรื่องหน้าที่ทางศีลธรรม (moral duty) และยอมรับว่าทุกคนมีคุณสมบัติที่ตนหวังใยผลประโยชน์ของพวกเขาเป็นพิเศษ¹⁸¹ แต่เมื่อไม่ใช่หน้าที่ทางศีลธรรม นาร์วีสันถามว่าหลักดังกล่าวมีผลผูกมัดคนทางศีลธรรมให้ต้องยอมรับมันได้อย่างไร ขณะเดียวกันการรับว่าทุกคนหวังใยผลประโยชน์ของบางคนเป็นพิเศษแสดงอยู่แล้วว่าไม่ใช่ผลประโยชน์ของทุกคนที่สำคัญสำหรับคนแต่ละคนอย่างเท่าเทียมกัน¹⁸² แต่ถ้าเช่นนั้นดอร์คินอ้างหลักนี้ไว้ผูกมัดใคร? หากดอร์คินอ้างว่าเพื่อผูกมัดรัฐ ปัญหาคือรัฐนั้นเกิดมาจากไหนและได้ความชอบธรรมมาจากหลักการอะไร ใครเป็นผู้เลือกรัฐให้มาปกป้องผลประโยชน์ของตน¹⁸³ การอ้างว่าหลักดังกล่าวผูกมัดรัฐจึงหมายถึงดอร์คินต้องให้คำอธิบายมากกว่าที่เขาให้ไว้เกี่ยวกับรัฐและที่มาของอำนาจอันชอบธรรมของรัฐด้วย

สำหรับ (2) ดอร์คินให้เหตุผลว่า คนสามารถไตร่ตรองได้อย่างมีเหตุผลว่าชีวิตที่ดีสำหรับตนหมายถึง การได้รับจัดสรรทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกันเพื่อจะบรรลุแผนการและเป้าหมายต่างๆ ของตน หลักดังกล่าวจึงส่งเสริมการจัดสรรที่เสมอภาค เพราะเมื่อเรปฏิบัติไม่ได้ว่าชีวิตทุกคนสำคัญเท่ากันและจำเป็นที่ชีวิตเหล่านี้ต้องประสบความสำเร็จ การจัดสรรสิ่งที่ทุกคนต้องการให้แก่

¹⁷⁹ Dworkin, Ronald. 1983). Comment on Narveson: In Defense of Equality. In *Social Philosophy & Policy*. pp. 25-30

¹⁸⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 31-35

¹⁸¹ เรื่องเดียวกัน

¹⁸² Narveson, Jan. 1983. Reply to Dworkin. In *Social Philosophy & Policy*. pp. 42-43

¹⁸³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 43

เขาอย่างเท่าเทียมสำหรับแสวงหาความสำเร็จดังกล่าวจึงเป็นสิ่งจำเป็น¹⁸⁴ ซึ่งนารีวีสันปฏิเสธการอ้าง (2) ของดอร์คินโดยให้เหตุผลว่า หลักความเสมอภาคดังกล่าวเป็นนามธรรมจนไม่ได้ระบุว่าต้องนำไปสู่การจัดสรรที่เสมอภาคชนิดใด¹⁸⁵ ต่อให้เรารับว่าความเสมอภาคสำคัญ ก็ยังมีคำถามให้เราสงสัยได้เสมอว่า ความเสมอภาคแบบใดที่ควรแสวงหา การอ้างแบบดอร์คินมีอคติเข้าข้างตลาดเสรีและความคิดเรื่องส่วนแบ่งที่เป็นธรรมอยู่แล้ว นารีวีสันเชื่อว่าคนที่เชื่อในคุณค่าของบางสิ่งอย่างจริงจังและลึกซึ้งย่อมไม่เห็นว่ามีเหตุผลดีกว่าที่ตนจะสละสิ่งที่มีคุณค่านั้นหรือยอมรับมันในปริมาณที่น้อยกว่าเพื่อให้คนอื่นได้ประโยชน์เท่าๆ กันกับตน การคิดแบบดอร์คินที่ว่าคนทุกคนจะยินยอมสละโอกาสที่ตนจะบรรลุถึงสิ่งมีค่าเหล่านี้เพื่อประโยชน์ที่เท่ากันสำหรับทุกคน จึงมีความเป็นไปได้น้อยเพราะหากสิ่งหนึ่งมีค่าสำหรับบุคคลจริง ก็ไม่มีเหตุผลว่าทำไมบุคคลจึงจะยอมสละสิ่งนั้นเพื่อความดีเรื่องส่วนแบ่งที่เป็นธรรม เว้นเสียแต่ว่าความคิดดังกล่าวคือสิ่งที่มีค่าสำหรับเขา แต่ถ้าเป็นเช่นนั้น การเสนอทฤษฎีความเสมอภาคของดอร์คินก็ไม่จำเป็น ซึ่งสิ่งที่ดอร์คินต้องอธิบายให้นารีวีสันเพื่อตอบประเด็นนี้จึงอยู่ที่การหาพื้นฐานทางศีลธรรมบางอย่างต่อไป เพื่ออธิบายว่าเหตุใดคนมีเหตุผลจึงสามารถยอมรับ “ความจริงที่ปฏิเสธไม่ได้” ของหลักความเสมอภาคดังกล่าวตั้งแต่แรก และนั่นนำเขาไปสู่คำอธิบายเรื่องจริยศาสตร์ส่วนบุคคลที่เน้นคุณธรรมเชิงจริยะ

การจัดสรรที่เสมอภาคทางทรัพยากรกับจริยศาสตร์ส่วนบุคคล

ที่ผ่านมาเราพบว่า สิ่งหนึ่งที่ข้อโต้แย้งของแอนเดอร์สัน, นีลและนารีวีสันถามดอร์คินคือ การจัดสรรตามทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรสามารถเป็นที่ยอมรับของคนมีเหตุผลที่มีอัตวิสัยเชิงคุณค่า (subjectivism about values) ต่างกันได้ได้อย่างไร? คำถามของแต่ละคนต่างกัน แอนเดอร์สันอ้างว่ามีเหตุผลอันสมควรที่คนอาจไม่ยอมรับการจัดสรรโดยตลาดประกันภัย เนื่องจาก (1) สำหรับคนที่ไม่ได้รับการชดเชยสำหรับโชคร้ายที่เขาเป็นผู้เลือกเองการจัดสรรชนิดนี้ทอดทิ้งเขาหรือแม้เขาได้รับการชดเชยก็เป็นเพราะทุกคนถูกบังคับให้ซื้อประกันเหมือนกัน ไม่ว่าจะแต่ละคนจะต้องการเช่นนั้นหรือไม่ก็ตาม และ (2) สำหรับคนที่ได้รับการชดเชยการจัดสรรชนิดนี้ทำลายความนับถือตัวเองของเขา ทำให้เขารู้สึกต่ำต้อยกว่าคนปกติทั่วไป หรือไม่เช่นนั้นก็ปฏิบัติต่อเขาไม่เท่าเทียมกับคนที่ได้รับชดเชยคนอื่น ๆ¹⁸⁶ ขณะที่นีลถามว่าคนมีเหตุผลจะแน่ใจได้อย่างไรว่าหลักแห่งความเป็นกลางไม่ได้กีดกันคนที่มีความพอใจ และความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตที่ดีที่ไม่สอดคล้องกับสถาบันและชีวิตทางสังคมเศรษฐกิจตามที่ดอร์คินอ้าง¹⁸⁷ การตั้งคำถามถึงความเป็นกลางของรัฐเปิดช่องให้ถาม

¹⁸⁴ Dworkin, Ronald. 1983. Comment on Narveson: In Defense of Equality. In *Social Philosophy & Policy*. p. 31

¹⁸⁵ Narveson, Jan. 1983. Reply to Dworkin. In *Social Philosophy & Policy*. p. 43

¹⁸⁶ Anderson, Elizabeth S. 1999. What is the Point of Equality?. In *Ethics*. p. 309

¹⁸⁷ Neal, Patrick. 1997. *Liberalism and Its Discontents*. p. 22

ต่อได้ว่า รัฐอาจต้องจำกัดเสรีภาพของบางคน (freedom of choice) มากกว่าคนอื่นๆ ในลักษณะที่คนเหล่านี้อาจไม่ยอมรับ ส่วนคำถามของนารวีสันคือ หลักแห่งความเสมอภาคชนิดนามธรรมที่ดอร์คินอ้างว่าเป็นพื้นฐานทางศีลธรรมของความเสมอภาคทางทรัพยากรนั้นคือหลักของใคร ใครที่ยอมรับให้ตนเองต้องถูกผูกมัดด้วยหลักศีลธรรมที่ว่านี้? คำถามทั้งสามนี้เกี่ยวโยงกัน แต่ละคำถามสืบเนื่องมาจากลักษณะของการจัดสรรที่เสมอภาคที่ดอร์คินอ้างว่า ต้องคำนึงถึงปัจเจกบุคคลและอัตวิสัยเชิงคุณค่าของปัจเจกบุคคลเป็นหลัก และแต่ละคำถามมุ่งวิพากษ์ความมีเหตุผลของหลักการสำคัญๆ ที่ดอร์คินใช้อ้างไปสู่อุปสรรคของเขา จากคำถามเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าดอร์คินไม่อาจวางทฤษฎีความเสมอภาคของเขาไว้บน 1) การแยกระหว่างทรัพยากรกับสวัสดิการ 2) การแยกระหว่างโชคกับการเลือก 3) หลักแห่งความเป็นกลาง หรือ 4) หลักแห่งความเสมอภาคชนิดนามธรรม ซึ่งในที่สุดการพยายามตอบประเด็นเหล่านี้นำดอร์คินไปสู่การอ้างจากจริยศาสตร์ส่วนบุคคลแบบเน้นคุณธรรมทางจริยะ (ethical integrity) ที่เชื่อว่าคุณธรรมของชีวิตคือสภาวะที่คนๆ หนึ่งบรรลุเมื่อเขาสามารถใช้ชีวิตโดยมีความเชื่อว่าชีวิตที่เขาใช้อยู่คือชีวิตที่เหมาะสมแล้วสำหรับตัวเขา และไม่มีชีวิตแบบอื่นที่จะตอบสนองสิ่งที่เป็นขอบเขตของสถานการณ์ทางจริยะที่เขาเผชิญได้ดีกว่าชีวิตที่เป็นอยู่”¹⁸⁸ ดอร์คินต้องการแสดงให้เห็นว่า คนมีเหตุผลทุกคนไม่จำเป็นต้องมีความเชื่อทางศีลธรรมแบบใดสามารถยอมรับทัศนคติเกี่ยวกับชีวิตที่ดีในเชิงจริยะแบบนี้ได้ โดยสิ่งหนึ่งที่ชี้ว่าดอร์คินตระหนักถึงความสำคัญของการยอมรับที่ว่าในฐานะสิ่งที่ให้หลักการแก่ทฤษฎีการจัดสรรแบบเสรีนิยมของเขาคือ เขาอ้างว่า “ทฤษฎีการเมืองควรมี...ความเป็นไปได้ของการเห็นพ้องกัน (consensual promise): เราควรถูกสามารถแสดงมันต่อ [พลเมือง] ในระบอบประชาธิปไตยที่มีสำนึกในเหตุผลได้อย่างมีโอกาสประสบความสำเร็จ”¹⁸⁹ การอ้างเช่นนี้แสดงว่าดอร์คินเองเชื่อว่าการยอมรับของคนมีเหตุผล (enlightened) คือสิ่งจำเป็นสำหรับให้หลักการแก่ทฤษฎีความเสมอภาคของเขา

นี่คือการวิจารณ์จริยศาสตร์ส่วนบุคคลของดอร์คินว่า ชุมชนไปด้วยคุณค่าแบบเสรีนิยมปัญหาของการอ้างจริยศาสตร์ดังกล่าว มีลักษณะเดียวกับปัญหาของการอ้างหลักความเป็นกลางและหลักความเสมอภาคชนิดนามธรรม ดอร์คินไม่ได้เริ่มต้นจากหลักศีลธรรมที่ปลอดจากคุณค่าแบบที่เขาต้องการสนับสนุนอยู่ก่อน และนั่นทำให้การอ้างเหตุผลของเขาวนเวียนและขาดน้ำหนัก นอกจากดอร์คินจะไม่สามารถใช้จริยศาสตร์ชนิดนี้ที่เชื่อในหลักการ 5 ข้อ¹⁹⁰ สนับสนุนทฤษฎีแบบ

¹⁸⁸ Dworkin, Ronald. 1990. Foundations of Liberal Equality. In The Tanner Lectures on Human Values. p. 80

¹⁸⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 117

¹⁹⁰ หลักดังกล่าวประกอบด้วยความเชื่อที่ว่า 1) ชีวิตที่ดีทางจริยะกับความยุติธรรมทางการเมืองและสังคมไม่อาจแยกขาดจากกัน หมายความว่าความยุติธรรมทางการเมืองต้องเป็นสิ่งที่ทุกคนยอมรับได้บนพื้นฐานของทัศนคติเชิงจริยะและศีลธรรมที่แต่ละคนยึดถืออยู่ 2) ชีวิตที่ดีต้องถูกตัดสินโดยบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของชีวิตนั้นจากจุดยืนที่

เสรีนิยมได้แล้ว ตัวจริยศาสตร์ดังกล่าวซึ่งเขาอ้างว่ามันคือพื้นฐานทางศีลธรรมของทรรคนะแบบเสรีนิยมเอง กลับวางอยู่บนสิ่งที่มันถูกตั้งใจให้เป็นพื้นฐานให้ ดอว์คินอ้างว่า “ความแข็งแกร่งอันยาวนานของทรรคนะเสรีนิยมชี้ว่าตัวแบบชีวิตที่ดีคือการเผชิญกับการท้าทาย (challenge model) หรืออย่างน้อยที่สุดลักษณะสำคัญของมันเข้าถึงจินตนาการของคนจำนวนมากอยู่แล้ว และการไตร่ตรองถึงมันจะยิ่งเพิ่มความดึงดูดใจแก่คนอื่นๆ ให้ยอมรับมันมากขึ้น”¹⁹¹ แต่การอ้างเช่นนี้ไม่สอดคล้องกับที่ดอว์คินอ้างว่าเขากำลังให้พื้นฐานทางศีลธรรมแก่ทรรคนะเสรีนิยมอยู่¹⁹² ดังนั้นนี่จึงวิจารณ์ว่าไม่มีเหตุผลที่ (1) คนที่ไม่เชื่อทรรคนะเสรีนิยมอยู่แล้วต้องรับจริยศาสตร์ชนิดนี้ และ (2) คนที่ยอมรับจริยศาสตร์ชนิดนี้ต้องรับทรรคนะเสรีนิยม การให้หลักการของดอว์คินในแง่ปัจเจกบุคคลทั้งสองทางปัญหาจึงอยู่ที่ทั้งทรรคนะและจริยศาสตร์ที่ดอว์คินต้องการสนับสนุนกลับถูกทำให้ปราศจากพื้นฐานทั้งคู่ด้วยวิธีให้หลักการแบบนี้ที่เขาใช้ ซึ่งนี่แสดงให้เห็นว่าการนำจริยศาสตร์ส่วนบุคคลไปผูกพันกับทรรคนะแบบเสรีนิยมทางการเมือง นอกจากจะไม่ช่วยดอว์คินในการให้หลักการแก่ทฤษฎีความเสมอภาคของเขาแล้ว ยังทำให้ดอว์คินต้องเผชิญกับข้อโต้แย้งที่ติดมากับทรรคนะเสรีนิยมทั้งคู่อีกด้วย

การจะตอบประเด็นนี้ของนีล ดอว์คินต้องสามารถแสดงให้เห็นว่าจริยศาสตร์ส่วนบุคคลของเขาแม้จะอิงอยู่กับทรรคนะเสรีนิยม แต่สามารถมีพลังดึงดูดทางศีลธรรมได้โดยไม่ต้องพึ่งหลักการจากทรรคนะดังกล่าว การจะทำเช่นนี้ได้หมายถึงดอว์คินต้องสามารถแสดงให้เห็นว่า 1) ทรรคนะเรื่องชีวิตที่ดีของเขาเป็นพื้นฐานให้แก่ทุกความเชื่อ (inclusive) ที่หลากหลายได้และไม่ตัดสินค่าความเชื่อใดทั้งสิ้นที่ต่างออกไป ไม่ว่าจะความเชื่อที่สอดคล้องกับทรรคนะเสรีนิยมหรือไม่ก็ตาม และ 2) ทรรคนะดังกล่าวมีความสอดคล้องภายใน (internally coherent) แต่นีลเชื่อว่าการทำเช่นนี้เป็นไปไม่ได้สำหรับดอว์คิน ทรรคนะของเขามีคติเข้าข้างจริยศาสตร์ในการมองชีวิตที่ดีที่มาจากจุดยืนแบบเสรีนิยมอยู่ก่อนแล้ว อย่างไรก็ตาม นีลเองได้ประเมินความครอบคลุมและความสมเหตุสมผลภายในของจริยศาสตร์ดังกล่าวไว้ด้วยเช่นกัน นีลอ้างว่าเหตุผลของดอว์คินในการสนับสนุน

ตัวเขาเองมองจากภายในออกไป (first-person perspective) ไม่ใช่จากบุคคลภายนอกมองเข้ามา (third-person perspective) 3) ชีวิตที่ดีต้องถูกตัดสินโดยประเมินจากความสามารถของผู้ใช้ชีวิตนั้นในการเผชิญกับความท้าทายของชีวิตอย่างเหมาะสมกับเงื่อนไขที่ตนประสบอยู่ (challenge model of the good life) ซึ่งคนแต่ละคนก็เผชิญกับเงื่อนไขที่มีรายละเอียดและแง่มุมต่างกัน 4) ชีวิตหนึ่งจะดีหรือไม่ขึ้นกับว่าผลประโยชน์ชนิดสำคัญ (critical interest) ไม่ใช่ผลประโยชน์ชนิดหยาบ (volitional interest) ของบุคคลได้รับการสนองตอบหรือไม่ในการใช้ชีวิตแบบนั้น และ 5) ชีวิตที่ดีคือชีวิตที่อยู่ในขอบเขต (parameters) แต่ไม่ใช่ในขีดจำกัด (limitations) ของความยุติธรรม ความยุติธรรมคือสิ่งที่บุคคลคำนึงถึงในการแสวงหาชีวิตที่ดีสำหรับตน ชีวิตแต่ละชีวิตจึงไม่อาจดีได้หากขัดกับหลักของความยุติธรรม

¹⁹¹ Neal, Patrick. 1997. Liberalism and Its Discontents. pp. 170-181

¹⁹² Dworkin, Ronald. 1990. Foundations of Liberal Equality. In The Tanner Lectures on Human

ความคิดที่ว่าชีวิตที่ดีต้องถูกตัดสินโดยเจ้าของชีวิตนั้นบนความเชื่อที่ว่าชีวิตที่ดีหมายถึงการเผชิญกับสิ่งท้าทาย (challenge) ของชีวิตอย่างเหมาะสมยังไม่มื่อน้ำหนักพอ เขาวิจารณ์ว่าสิ่งที่ดอว์คินทำคือลดทอนความซับซ้อนและความเห็นที่ขัดแย้งต่อเรื่องที่เขาพิจารณา ลง โดยใช้ศัพท์แสงที่ประดิษฐ์ขึ้นเองและขาดความเชื่อมโยงกับความหมายที่มโนทัศน์เช่น เรื่องตัวตน (the self) และผลของการเลือกต่ออัตลักษณ์ของบุคคลถูกเข้าใจกันอย่างแพร่หลายอยู่ก่อน¹⁹³ ดอว์คินวิจารณ์จริยศาสตร์ส่วนบุคคลอีกประเภทหนึ่งที่เชื่อว่า ชีวิตที่ดีต้องถูกตัดสินโดยดูจากคุณค่าที่ชีวิตนั้นมีต่อโลกและสังคม แต่นี่เห็นว่าการวิจารณ์จิตใจดีคือความจริยศาสตร์ชนิดนี้ให้ฟังดูเบาและขาดน้ำหนัก ซึ่งสะท้อนว่าดอว์คินไม่ตั้งใจเผชิญกับทฤษฎีที่เขาโต้แย้งจริงๆ และนั่นทำให้การปฏิเสธทฤษฎีเหล่านั้นของเขาขาดน้ำหนักตามไปด้วย นี่คล้ายว่าจริยศาสตร์เกี่ยวกับชีวิตที่ดีเมื่อมองจากผล (consequences) ของชีวิตไม่จำเป็นต้องปฏิเสธความเชื่อเรื่องชีวิตที่ดีเมื่อมองจากจุดยืนของปัจเจกบุคคลผู้เป็นเจ้าของชีวิต หรือต้องยอมรับว่าชีวิตที่ดีอาจไม่ใช่สิ่งเดียวกับชีวิตที่ดีที่ต้องตามหลักความยุติธรรมแบบที่ดอว์คินอ้าง¹⁹⁴ ทำนองเดียวกันสำหรับประเด็นที่ดอว์คินเห็นว่าเป็นจุดแข็งของจริยศาสตร์ที่เน้นคุณธรรมเชิงจริยะของบุคคลเช่นการแยกแยะระหว่างจุดยืนในฐานะคนนอกกับจุดยืนในฐานะคนใน (third- and first-person perspective) ก็ถูกวิจารณ์ว่าไม่สนใจให้เชื่อ เพราะการแยกแยะเช่นนี้แสดงออกถึงความเชื่อแบบเสรีนิยมอยู่แล้ว แต่ไม่ใช่เป็นอิสระจากความเชื่อนั้น เหตุผลจริงๆ จึงไม่ได้มาจากการแยกจุดยืนทั้งคู่ถูกต้องมากกว่าการไม่แยก แต่อยู่ที่ว่าการแยกจุดยืนทางจริยศาสตร์ออกเป็นสองชนิดนั้นเกิดจากที่ดอว์คินเชื่อว่ามันควรเป็นเช่นนั้นจากทฤษฎีแบบเสรีนิยมของเขา ซึ่งดอว์คินอ้างว่า คนมีเหตุผลที่เชื่อในศีลธรรมแบบอื่นจะไม่สูญเสียอะไรที่สำคัญไป หากเขายอมรับการแยกแยะการตัดสินคุณค่าจากสองจุดยืนนี้ แต่นี่วิจารณ์ว่าใครก็ตามที่ไม่ยอมรับแต่แรกว่าจริยศาสตร์แยกเป็นสองจุดยืนได้ย่อมสูญเสียอัตลักษณ์ทางศีลธรรมของตนหากถูกบังคับให้รัฐการแยกดังกล่าว ซึ่งอ้างว่า “ไม่มีใครสามารถช่วยให้ชีวิตคนอื่นดีขึ้นได้โดยบังคับให้เขาใช้ชีวิตแบบที่ต่างออกไปและขัดแย้งกับเจตน์จำนงค์และความเชื่อของเขา.”¹⁹⁵ การอ้างว่าทุกคนรวมถึงคนที่ไม่รับทฤษฎีแบบเสรีนิยมอยู่ก่อน ต้องรับการแยกแยะจุดยืนของการตัดสินเชิงจริยะออกเป็นสองจุดยืนเช่นนี้อาจผิดศีลธรรมเพราะบังคับให้เขาต้องรับในรูปแบบชีวิตที่ต่างออกไปและขัดแย้งกับเจตน์จำนงค์และความเชื่อของเขาซึ่งเป็นสิ่งที่ดอว์คินเองต้องการหลีกเลี่ยง ในแง่นี้ การโต้แย้งของนี่ในเรื่องนี้ไม่ได้มุ่งที่ประเด็นเรื่องความสมเหตุสมผลของการแยกแยะระหว่างจุดยืนทั้งคู่เท่ากับประเด็นที่ว่า การแยกแยะดังกล่าวไม่เป็นกลางและเอนเอียงไปทางทฤษฎีแบบเสรีนิยมตั้งแต่ต้น จึงเป็นไปได้ที่โน้มน้าวที่สุด

¹⁹³ Neal, Patrick. 1997. Liberalism and Its Discontents. p. 168

¹⁹⁴ เรื่องเดียวกัน, 167-168

¹⁹⁵ เรื่องเดียวกัน

ทรรคนะแบบเสรีนิยมและการแยกแยะซึ่งตามมาจากทรรคนะเช่นนี้อาจเป็นสิ่งถูกต้อง แต่วิธีที่นิตโต้แย้งดอร์คินไม่เปิดโอกาสให้เขาสามารถวิเคราะห์ความมีเหตุผล และความสอดคล้องภายในข้ออ้างเรื่องจริยศาสตร์ส่วนบุคคลของดอร์คินได้อย่างที่ควรเป็น เราอาจเห็นข้อจำกัดในการวิพากษ์ของนิตตรงนี้ได้ชัดเจนขึ้น หากพิจารณาข้อโต้แย้งของเขาต่อการแยกผลประโยชน์ออกเป็นสองระดับของดอร์คิน นิตวิจารณ์ว่าในที่สุดแล้วปัจเจกบุคคลแต่ละคนต้องเป็นผู้ตัดสินสำหรับตนเองว่าผลประโยชน์ชนิดใดที่เป็นผลประโยชน์อย่างหยาบสำหรับเขา และผลประโยชน์ชนิดใดเป็นผลประโยชน์ชนิดสำคัญ ผลประโยชน์ที่บุคคลมองว่าสำคัญสำหรับตนจึงอาจเป็นคนละสิ่งกับที่บุคคลภายนอกคนอื่นมองว่าสำคัญสำหรับคนๆ นั้น ทำให้ในการวิพากษ์ดอร์คินของนิตตรงนี้เขาได้รับมาจากเหตุผลของเบอร์นาร์ด วิลเลียมส์ ที่ได้แย้งดอร์คินว่าการแยกผลประโยชน์ออกเป็นชนิดหยาบกับชนิดสำคัญไม่ทำให้ดอร์คินหนีคำถามที่ว่า ในผลประโยชน์สองชนิดนี้ผลประโยชน์ใดคือผลประโยชน์ที่แท้จริง (real interests) ของบุคคลไปได้ วิลเลียมส์เชื่อว่า ที่ดอร์คินพยายามไม่พูดถึงความจริงของผลประโยชน์สองชนิดนี้เพราะมันขัดแย้งกับจุดยืนทางศีลธรรมการเมืองแบบเสรีนิยมของเขา ขณะเดียวกันการเลี่ยงไปเรียกผลประโยชน์ชนิดที่ใกล้เคียงผลประโยชน์ที่แท้จริงมากกว่าว่าเป็นผลประโยชน์ชนิดสำคัญที่คนค้นพบจากการใช้เหตุผลไตร่ตรอง (critical interests) สมองตอบจุดยืนของเขามากกว่า แต่ก็ทำให้เกิดปัญหาตามมาว่า เมื่อถึงที่สุดแล้วจุดยืนแบบเสรีนิยมก็บังคับให้ดอร์คินต้องรับอยู่ดีว่า ผลประโยชน์ที่แท้จริงคืออันไหนระหว่างผลประโยชน์สองชนิดนี้มีแต่บุคคลที่เป็นเจ้าของผลประโยชน์เท่านั้นที่จะตัดสินสำหรับตนเองได้¹⁹⁶ ข้อโต้แย้งของวิลเลียมส์ตรงนี้มีเหตุผล ตามหลักของการแยกจุดยืนเชิงตัดสินค่าออกเป็นสองจุดยืนทำให้ดอร์คินต้องรับว่า ผลประโยชน์ชนิดสำคัญแท้จริงต้องเป็นผลประโยชน์ที่บุคคลรู้ว่ามันสำคัญสำหรับตน แต่ไม่ใช่ผลประโยชน์ที่คนอื่นรู้ว่ามันสำคัญสำหรับเขา ในทางหนึ่งการยอมรับเช่นนี้กลับมาเป็นปัญหาในแง่ของการให้หลักการแก่ทฤษฎีของ ดอร์คินเองซึ่งเป็นประเด็นที่นิตไม่ได้พิจารณา เนื่องจากเป็นไปได้ที่ผลประโยชน์ที่บุคคลมองว่าสำคัญสำหรับตนและเป็นสิ่งที่เขาต้องการแสวงหาในการดำเนินชีวิตอาจไม่ใช่สิ่งเดียวกับหลักความยุติธรรมในการจัดสรรแบบที่ดอร์คินอ้าง แต่ถ้าเช่นนั้นจริยศาสตร์ส่วนบุคคลที่ประกอบขึ้นจากความเชื่อนี้ย่อมไม่อาจนำไปสู่การยอมรับในทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของดอร์คินได้ ทางเดียวที่ดอร์คินจะออกจากปัญหานี้คือการอ้างสมมติฐานเพิ่มเติมว่าความยุติธรรมในการจัดสรรคือผลประโยชน์ชนิดสำคัญที่ทุกคนมีส่วนร่วมกัน ซึ่งดอร์คินเองก็อ้างถึงสมมติฐานนี้เมื่อเขาอ้างว่าความยุติธรรมคือสิ่งที่จำกัดขอบเขตของการแสวงหาชีวิตที่ดี แต่การอ้างเช่นนี้ก็ยังมีปัญหาอีกที่ว่า มันทำให้ดอร์คินต้องขัดแย้งกับการแยกผลประโยชน์ออกเป็นสองระดับและการเข้าใจของเขาเกี่ยวกับชีวิต

¹⁹⁶ Williams, Bernard. 1989. Dworkin on Community and Critical Interests. In *California Law*

ของชีวิตนั้นอย่างเหมาะสมดูเหมือนจะอ้าง ความพยายามของดอร์คินที่จะให้จริยศาสตร์ส่วนบุคคลชนิดนี้สามารถใช้สนับสนุนทฤษฎีแบบเสรีนิยม และการจัดสรรที่เสมอภาคที่สุดแล้ว จึงบังคับให้เขาต้องประนีประนอมข้ออ้างทั้งหมดที่ประกอบเข้าด้วยกันเป็นจริยศาสตร์ส่วนบุคคลดังกล่าว ในลักษณะที่ทำให้มันสามารถถูกยอมรับได้พร้อมกันทั้งหมด โดยไม่ขัดแย้งกันเอง เหตุผลโต้แย้งของนีลในแง่นี้จึงยังไม่เพียงพอสำหรับชี้ให้เห็นถึงปัญหาของความไม่สอดคล้องภายในของคำอธิบายเรื่องจริยศาสตร์ส่วนบุคคลแบบเสรีนิยมของดอร์คินได้ การจะเห็นปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยการพิจารณาจากแง่มุมอื่นๆ ควบคู่กันไป

อย่างไรก็ดี ข้อวิจารณ์ของนีลก็มีประโยชน์ในแง่ที่ชี้ให้เห็นว่า การอ้างเหตุผลจากจริยศาสตร์ส่วนบุคคลที่เชื่อในคุณธรรมทางจริยะเพื่อสนับสนุนทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของดอร์คินยังมีอีกหลายประเด็นที่ได้แย้งได้ ปัญหาของการอ้างเหตุผลจากจริยศาสตร์ดังกล่าวไปสู่ข้อสรุปเรื่องการจัดสรรที่เสมอภาคทางทรัพยากรคือปัญหาเดียวกับที่ดอร์คินเผชิญในการอ้างเหตุผลจากจริยศาสตร์ชนิดนี้เพื่อสนับสนุนทฤษฎีแบบเสรีนิยม สิ่งที่จริยศาสตร์ดังกล่าวมุ่งสนับสนุนนั้นกลับเป็นสิ่งที่ตัวมันเองอ้างถึง (presuppose) อยู่ก่อน เหตุที่คนในสังคมเสรีจะยอมรับจริยศาสตร์ชนิดนี้ได้เนื่องจากคนเหล่านั้นยอมรับทฤษฎีแบบเสรีนิยมอยู่ก่อนแล้ว แต่ถ้าเช่นนั้นการอ้างจริยศาสตร์ดังกล่าวในฐานะสิ่งที่ให้หลักการแก่ทฤษฎีแบบเสรีนิยม หรือความเสมอภาคทางทรัพยากรย่อมไม่ใช่สิ่งจำเป็น ดอร์คินมีทางเลือกคือยอมรับว่า (1) ทฤษฎีแบบเสรีนิยมทั้งคู่มิได้หลักการจากตัวมันเองอยู่แล้ว หรือ (2) ไม่มีหลักการเลย หากเขายอมรับ (1) หมายความว่าดอร์คินก็ต้องเผชิญกับข้อโต้แย้งของนีลและคนอื่นๆ ที่ว่า เสรีนิยมเป็นเพียงทฤษฎีแบบหนึ่ง และคุณค่าของการกำหนดตนเองที่ทฤษฎีแบบเสรีนิยมเชิดชูก็เป็นเพียงคุณค่าหนึ่งในหลายๆ คุณค่าที่เป็นไปได้ การอ้างว่าทฤษฎีแบบเสรีนิยมสามารถให้หลักการแก่ตัวมันเองได้ เท่ากับกำลังอ้างสถานะที่เป็นอภิจริยศาสตร์ของทฤษฎีดังกล่าวซึ่งยอมรับไม่ได้ สำหรับคนมีเหตุผลที่เชื่อในทฤษฎีแบบอื่น แต่ถ้าเขายอมรับ (2) ดอร์คินก็ต้องเผชิญกับคำถามเดิมที่ว่า เหตุใดคนมีเหตุผลที่เชื่อต่างกันจะยอมรับทฤษฎีความเสมอภาคของเขา?

สรุปที่ผ่านมาเราพบว่าสิ่งหนึ่งที่ค่อนข้างเห็นชัดคือ การอ้างเหตุผลสนับสนุนทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของดอร์คินมีลักษณะที่เป็นองค์รวม ดอร์คินไม่ได้สนใจเพียงคำอธิบายเนื้อหาทฤษฎีของเขาเท่านั้น แต่ยังพยายามแสดงให้เห็นว่าทฤษฎีดังกล่าวสอดคล้องกับสำนึกหรือทัศนคติทาง จริยะของเราแต่ละคนอย่างไร ลักษณะเช่นนี้ของทฤษฎีของดอร์คินทำให้การวิพากษ์วิจารณ์เขาจากจุดยืนใดจุดยืนหนึ่งเท่านั้นยังไม่เพียงพอที่จะครอบคลุมประเด็นทั้งหมดที่จำเป็นต้องถูกตรวจสอบเพื่อจะประเมินคุณค่าและความน่าเชื่อถือของทฤษฎีดังกล่าว แต่ดูเหมือนฝ่ายที่โต้แย้งดอร์คินที่เราพิจารณามาทั้งหมด จะมีข้อจำกัดในแบบเดียวกันคือ มุ่งวิจารณ์ทฤษฎีของดอร์คินจากประเด็นหลักๆ ไม่กี่ประเด็น จนทำให้ขาดการเชื่อมโยงจากประเด็นที่ถูกวิจารณ์นั้นไปยัง

ประเด็นอื่นๆ ที่สำคัญและเกี่ยวเนื่องกัน ทำให้ภาพของทฤษฎีความเสมอภาคของดอร์คินที่ได้จากข้อโต้แย้งเหล่านั้นชัดเจนน้อยกว่าภาพที่เราจะได้ หากประเมินการอ้างเหตุผลทั้งหมดอย่างเชื่อมโยง ซึ่งจะช่วยให้เราสามารถมองเห็นปัญหาที่แท้จริงของทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของเขาถูกต้องยิ่งขึ้น ด้วยวิธีนี้เท่านั้นที่การวิจารณ์ทฤษฎีของเขาอย่างสร้างสรรค์ที่ดอร์คินถกเถียง¹⁹⁷ จะสามารถเป็นไปได้ ซึ่งจะทำให้การพัฒนาจุดแข็งและเสริมหรือแก้ไขจุดด้อยที่แฝงอยู่ในความคิดเรื่องความเสมอภาคดังกล่าวไปสู่ทิศทางที่จะเป็นประโยชน์แก่การเข้าใจปัญหาทาสีลธรรมการเมือง และปัญหาการจัดสรรในสังคมสมัยใหม่ได้อย่างแท้จริงในอนาคต แต่การกล่าวเช่นนี้ไม่ได้หมายความว่าการศึกษาข้อโต้แย้งในบทนี้ทั้งหมดจะไร้ประโยชน์ ในแง่หนึ่งข้อโต้แย้งเหล่านี้มีคุณค่าในตัวเอง ทั้งหมดคือความพยายามที่จะเข้าใจและอธิบายธรรมชาติและลักษณะของปัญหาการจัดสรรที่ยุติธรรมในสังคมสมัยใหม่ อนึ่ง ปัญหาของการจัดสรรเป็นปัญหาที่มีประวัติศาสตร์ของตัวเองยืดเยื้อมาว่าสองพันปี และยังคงเป็นปัญหาที่น่าสนใจอยู่ในปัจจุบัน การเข้าใจปัญหาดังกล่าวเพิ่มขึ้นแม้เพียงเล็กน้อยจึงเป็นคุณค่าที่มากพอสำหรับผู้สนใจศึกษาทฤษฎีทางการเมืองและสังคม

---

¹⁹⁷ Dworkin, Ronald. 1985. Liberalism. In *The Matter of Principle*. p. 184